

EUROOPA KESKPANK

EUROSÜSTEEM

Majandusülevaade

2 / 2020

Sisukord

Majandusareng	2
Ülevaade	2
Lisa EKP nõukogu 18. märtsil 2020 vastuvõetud otsuste juurde	7
1 Väliskeskond	9
2 Finantsareng	17
3 Majandusaktiivsus	23
4 Hinnad ja kulud	28
5 Raha ja laenud	33
6 Eelarve areng	41
Infokastid	44
1 Ajaleheartiklites sisalduvate andmete kasutamine reaalmajanduse aktiivsuse näitajana	44
2 Hargmaiste ettevõtete maksustamise mõju välismaiste otseinvesteeringute voo esimesele suunamuutusele euroalal	47
3 Likviidsuskeskkond ja rahapoliitilised operatsioonid 30. oktoobrist 2019 kuni 28. jaanuarini 2020	51
4 Eelarvepoliitiliste meetmete mõju kliimamuutuste pidurdamisele	57
Statistika	S1

Majandusareng

Ülevaade

12. märtsi 2020. aasta rahapoliitika istungil tegi EKP nõukogu otsuse ulatusliku rahapoliitiliste meetmete paketi kohta. Koos juba kasutusele võetud oluliste rahapoliitiliste stiimulitega toetavad need meetmed kodumajapidamiste, ettevõtete ja pankade likviidsus- ja rahastamistingimusi ning aitavad säilitada laenude tõrgeteta pakkumise reaalmajandusele. Alates nõukogu eelmisest, jaanuari lõpus toimunud istungist on COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levik tekitanud ulatusliku šoki, mis on mõjutanud kogu maailma ja euroala majanduse kasvuväljavaadet ning suurendanud turgude volatiilsust. Isegi kui koroonaviiruse puhang osutub ajutiseks, mõjutab see majandustegevust märkimisväärselt. Peamiselt aeglustab koroonaviiruse levik tarneahelates tekkinud häirete tõttu tootmist ja vähendab eelkõige ohjeldamismeetmete võtmisega kaasneva negatiivse kõrvalmõju kaudu nii sise- kui ka välisnõudlust. Ühtlasi avaldab suurem ebakindlus negatiivset mõju kulukavadele ja nende rahastamisele. Euroala majanduse kasvuväljavaates on selgelt ülekaalus halvenemiseriskid. Peale eelnevalt tuvastatud riskide, mis on seotud geopoliitiliste tegurite, protektsionismiohu süvenemise ja arenevate turgude haavatavusega, ohustab majanduskasvu väljavaadet nüüd märkimisväärselt ka koroonaviiruse levik. Seda olukorda arvesse võttes tegi EKP nõukogu mitu rahapoliitilist otsust, et kindlustada senine rahapoliitika kurss ja tagada rahapoliitika mõju ülekandumine reaalmajandusse.

Majandus- ja rahapoliitiline hinnang EKP nõukogu 12. märtsi 2020. aasta istungi ajal

EKP ekspertide 2020. aasta märtsi makromajandusliku ettevaate kohaselt halvendab maailmamajanduse väljavaadet COVID-19 epideemia puhang. Pärast ettevaate koostamise kuupäeva toimunud asjade kulgu näitab, et COVID-19 puhkemisega seotud üleilmse majandustegevuse halvenemiseriskid on osaliselt realiseerunud, mis tähendab, et maailmamajanduse aktiivsus on sel aastal ettevaates prognoositust väiksem. Haiguspuhang tabas maailmamajandust ajal, mil ilmne olid hakanud märgid aktiivsuse ja kaubanduse stabiliseerumisest. Ebakindlust oli vähendanud USA ja Hiina vahel sõlmitud niinimetatud esimese etapi kaubandusleping, millega kaasnes tariifide kärpimine. Edaspidi peaks maailmamajanduse taastumine jätkuma tagasihoidlikus tempos. See sõltub majanduse elavnemisest mitmes areneva turumajandusega riigis, mis on endiselt raskes olukorras. Kasvu prognoositav tsükliline aeglustumine arenenud riikides ja struktuurne üleminek aeglasemale kasvule Hiinas halvendavad keskmise aja väljavaadet. Maailmamajanduse aktiivsust ähvardavad riskid on muutunud, kuid need viitavad endiselt languse jätkumisele. Praegu on suurim halvenemiserisk seotud COVID-19 puhangu võimaliku ulatuslikuma ja kauem kestva mõjuga, kuna see levib üha edasi. Üleilmne inflatsioonisurve püsib mõõdukas.

Seoses koroonaviiruse üleilmse levikuga vaatlusperioodi (12. detsember 2019 – 11. märts 2020) lõpu poole halvenes üleilmne riskitaluvus järsult ja turgude volatiilsus kasvas kiiresti. Euroala pikaajalised riskivabad intressimäärad langesid märkimisväärselt ja jõudsid palju madalamale tasemele kui perioodi alguses. Euroala pankadevahelise üleölaenamise intressimäära (EONIA) forvardköver liikus järsult allapoole. Selle vastupidine suund lühemate ja keskmiste tähtaegade puhul näitas, et turg arvestab hinnakujunduses toetavate rahapoliitikameetmete jätkumisega. Koos üleilmse riskikartlikkuse hüppelise kasvuga langesid märgatavalt euroala aktsiahinnad ning suurenes riigi- ja ettevõtete võlakirjade tulususe vahe. Volatiilsetel valuutaturgudel kallines euro tublisti euroala 38 kõige olulisema kaubanduspartneri vääringu suhtes.

Euroala SKP kvartaalne reaalkasv jäi 2019. aasta neljandas kvartalis tagasihoidlikuks, langedes 0,1%le võrreldes eelneva kvartali 0,3%ga. Selle põhjuseks oli töötleva tööstuse jätkuv loidus ja investeringute kasvu aeglustumine. Laekuvad majandusandmed ja küsitlustulemused osutavad, et euroala kasvudünaamika on madalal tasemel ega kajasta veel täielikult muutusi seoses koroonaviirusega, mis hakkas levima Euroopa mandriosas veebruari lõpus ja mõjutas ebasoodsalt majandusaktiivsust. Kui vaadata koroonaviiruse levikust tingitud häiretest kaugemale, siis peaks euroala kasv keskmise aja jooksul taas hoogustuma ning seda toetavad soodsad rahastamistingimused, euroala eelarvepoliitika kurss ja üleilmse majandusaktiivsuse eeldatav taastumine.

EKP ekspertide 2020. aasta märtsi makromajanduslikus ettevaates euroala kohta prognoositakse, et reaalne SKP kasvab aasta arvestuses 2020. aastal 0,8%, 2021. aastal 1,3% ja 2022. aastal 1,4%. Võrreldes eurosüsteemi ekspertide 2019. aasta detsembri makromajandusliku ettevaatega on SKP reaalkasvu väljavaadet 2020. aastaks 0,3% võrra ja 2021. aastaks 0,1% võrra allapoole korrigeeritud. See on tingitud peamiselt koroonaviiruse puhangust, ehkki viiruse kiire levik euroalal kajastub vaid osaliselt. Euroala kasvuväljavaatega seotud riskid viitavad seega selgelt halvenemisele. Peale riskide, mis on seotud geopoliitiliste tegurite, üha suureneva protektsionismi ja arenevate turgude haavatavusega, lisab koroonaviiruse levik kasvuväljavaatele uue kaaluka negatiivse riski allika.

Eurostati kiirhinnangu kohaselt kahanes euroala aastane ÜTHI-inflatsioon 2020. aasta jaanuarikuiselt 1,4%lt veebruaris 1,2%le. Nafta praeguste ja futuurihindade järsu languse põhjal võib eeldada, et tõenäoliselt aeglustub koguinflatsioon lähikuudel märkimisväärselt. See hinnang kajastub üksnes osaliselt EKP ekspertide 2020. aasta märtsi makromajanduslikus ettevaates euroala kohta, mille kohaselt on aastane ÜTHI-inflatsioon 2020. aastal 1,1%, 2021. aastal 1,4% ja 2022. aastal 1,6% - seega üldjoontes sama kui eurosüsteemi ekspertide 2019. aasta detsembri ettevaates. Keskmise aja jooksul toetavad inflatsiooni EKP rahapoliitilised meetmed. Koroonaviiruse leviku mõju inflatsioonile on väga raske hinnata, arvestades et väiksemast nõudlusest tuleneva langussurve võib tasakaalustada tarnehäiretest tingitud tõusurive. Naftahinna hiljutine hüppeline alanemine tähendab lühiajalise inflatsiooniväljavaate seisukohalt suurt halvenemiski.

Rahapakkumise dünaamika on 2019. aasta hilissuvest alates kõrgelt tasemelt allapoole liikunud. Erasektorile antavate laenude muutused on eri laenu liikide

puhul endiselt eriilmelised. Kui laenude andmine kodumajapidamistele on püsinud kindel, siis laenud ettevõtetele on vähenenud. Soodsad pankade rahastamise ja laenuitingimused toetavad endiselt laenude andmist ja seeläbi ka majanduskasvu. Euroala ettevõtete netovälisrahastamise kogusumma on soodsa laenuvahenditega rahastamise abil stabiliseerunud. Hiljutine riskivalmiduse vähenemine tingib aga tõenäoliselt selle, et mittefinantsettevõtete pangandusvälise rahastamise tingimused halvenevad.

Euroala valitsemissektori eelarvepositsioon peaks prognooside kohaselt 2020. ja 2021. aastal halvenema ning 2022. aastal stabiliseeruma. Eelarvepositsiooni halvenemist võib suuresti seostada väiksema esmase eelarveülejäägiga. See areng kajastub ettevaates ka ekspansiivses eelarvepoliitikas 2020. ja 2021. aastal, millele järgneb üldiselt neutraalne kurss 2022. aastal. Suhteliselt ekspansiivsest eelarvepoliitikast hoolimata peaks euroala valitsemissektori võla ja SKP suhe ettevaates järk-järgult vähenema tänu soodsale intressimäärade ja SKP kasvumäära vahele ning mõnevõrra positiivsele esmasele eelarvepositsioonile kogu perioodi jooksul. Koroonaviiruse levikust tingitud sündmused, mis on aset leidnud pärast ettevaate valmimist, osutavad selgelt, et eelarvepoliitika väljavaade halveneb. Lisaks juba väljakuulutatud eelarvepoliitikale tuleks koroonaviiruse levikut arvestades toetada tugevalt eurorühma pühendumist ühistele ja kooskõlastatud poliitikameetmetele.

Rahapoliitiliste meetmete pakett

12. märtsil 2020 tegi EKP nõukogu otsuse ulatusliku rahapoliitiliste meetmete paketi kohta. Rahapoliitilised sammud koosnevad kolmest põhielemendist: esiteks, likviidsustingimuste tagamine pangandussüsteemis soodsa hinnaga pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide kaudu; teiseks, jätkuva laenuvoo tagamine reaalmajandusse suunatud pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide muudatuste kaudu; ja kolmandaks, majanduse rahastamistingimuste päriksüklilise halvenemise vältimine varaostukava laiendamise kaudu.¹

1. On oluline, et suure ebakindluse ajal jagatakse finantssüsteemile küllaldaselt likviidsust, et vältida selle puudujääki ja survet likviidsuse hinnale. Seda tuleb teha ka ajal, kui koroonaviiruse tõttu võivad finantssüsteemi osalistel tekkida operatsiooniriskiga seotud probleeme. Seetõttu otsustas EKP nõukogu teha ajutiselt uusi pikemaajalisi refinantseerimisoperatsioone, et pakkuda euroala finantssüsteemile viivitamatut likviidsustuge. Ehkki nõukogu ei näe suuri pingeid rahaturgudel või likviidsuspuudujääki pangandussüsteemis, on need operatsioonid vajaduse korral tõhusaks kaitsevahendiks. Operatsioone tehakse piiramatul määral ja fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlusena. Nende hind on väga soodne, sest nende intressimäär on võrdne hoiustamise püsivõimaluse keskmise intressimääraga. Need uued pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid tagavad soodsatel tingimustel

¹ Lisateavet vt EKP 13. märtsi 2020. aasta blogiartiklist P. R. Lane, „The Monetary Policy Package: An Analytical Framework“.

likviidsuspakkumise, et katta ajavahemikku kuni 2020. aasta juunis tehtava suunatud pikemaajalise refinantseerimisoperatsioonini (TLTRO-III).

2. Kuna koroonaviiruse levik mõjutab kodumajapidamiste ja ettevõtete sissetulekuid ja kavandatud kulutusi, on väga tähtis toetada pankade laenuandmist neile, keda majanduslikud tagajärjed mõjutavad kõige rohkem, eeskätt väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele. Seetõttu otsustas EKP nõukogu kohaldada alates 2020. aasta juunist kuni 2021. aasta juunini kogu nimetatud ajal lõpetamata TLTRO-III puhul märkimisväärselt soodsamaid tingimusi. Kogu selle ajavahemiku jooksul rakendatakse TLTRO-III puhul eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide keskmise intressimääraga võrreldes 25 baaspunkti võrra madalamat intressimäära. Vastaspoolte suhtes, kes säilitavad laenupakkumise senise taseme, kohaldatakse nende operatsioonide puhul madalamat intressimäära, mis võib ajavahemikul kuni 2021. aasta juunini olla hoiustamise püsivõimaluse keskmisest intressimäärast kuni 25 baaspunkti võrra madalam. Ühtlasi on suurendatud maksimaalset summat, mida vastaspooltel on TLTRO-III raames võimalik laenata, 50%ni vastaspoole kõlblike laenude osakaalust seisuga 28. veebruar 2019. See suurendab kava raames võetavate laenude võimalikku kogumahtu rohkem kui 1 triljoni euro võrra ehk kuni peaaegu 3 triljoni euroni. Kokkuvõttes aitavad suunatud pikaajaliste refinantseerimisoperatsioonide uued tingimused märkimisväärselt leevendada rahastamistingimusi, millest oleneb pankade laenuandmine ettevõtetele ja kodumajapidamistele. Sellega seoses on EKP nõukogu andnud eurosüsteemi komiteedele ülesande uurida tagatisnõuete leevendamise meetmeid – tagamaks, et vastaspooled saaksid EKP pakutavat rahastamistuge endiselt täiel määral kasutada.
3. On oluline kindlustada piisavalt toetav rahapoliitika kurss, eelkõige suure ebakindluse ja kasvanud finantsvolatiilsuse keskkonnas. Seda silmas pidades otsustas EKP nõukogu teha ka ajutiselt uusi netovaraoste 120 miljardi euro ulatuses kuni 2020. aasta lõpuni, mis tagab ulatusliku toetuse erasektori ostukavade kaudu. Nõukogu eeldab, et netovaraoste jätkatakse seni, kuni see on vajalik EKP baasintressimäärade soodsa mõju tugevdamiseks. Varaostud lõpetatakse vahetult enne seda, kui nõukogu hakkab tõstma baasintressimäärasid. Koos olemasoleva varaostukavaga toetavad nimetatud ajutised varaostud rahastamistingimusi laialdasemalt ja seega leevendavad need ka reaalmajanduse seisukohast olulisi intressimäärasid. Ühtlasi tagavad sagedasemad varaostud eurosüsteemi tajutavama kohaloleku turul praeguse suure volatiilsuse ajal ja nendega kasutatakse täiel määral ära varaostukava olemuslikku paindlikkust reageerida turutingimustele. Sellega võivad nii varaklassiti kui ka riigiti kaasnedu ostuvoo jaotumise ajutised kõikumised, mille tingivad turvalisemate investeringute otsingutest tulenevad šokid ja likviidsusšokid. Niisugused kõrvalekalded ühtlasest riikidevahelisest jaotusest kuuluvad kava juurde, senikaua kuni kapitali märkimise alus tagab pikas ajaplaanis taas eurosüsteemi omandatud koguvarade kindla jaotumise.
4. Lisaks otsustas EKP nõukogu jätta EKP baasintressimäärad muutmata. Nõukogu eeldab, et EKP baasintressimäärad püsivad praegusel või sellest

madalamal tasemel seni, kuni inflatsiooniväljavaade on jõuliselt lähenenud tasemele, mis on ettevaateperioodil 2%st allpool, ent sellele piisavalt lähedal, ning see lähenemine kajastub järjepidevalt alusinflatsiooni arengus.

5. Samuti kavatseb nõukogu jätkata varaostukava raames ostetud ja aegumistähtajani jõudnud väärtpaberitelt laekuvate põhiosa tagasimaksete reinvesteeringimist täies ulatuses pikema aja jooksul pärast kuupäeva, mil nõukogu hakkab tõstma EKP baasintressimäärasid, ja igal juhul senikaua, kuni see on vajalik soodsate likviidsustingimuste ja küllaldaselt toetava rahapoliitilise kursi säilitamiseks.

Praegusi suundumusi arvestades jälgib EKP nõukogu ka edaspidi tähelepanelikult koroonaviiruse leviku mõju majandusele, keskmise aja inflatsioonile ja rahapoliitika ülekandumisele. Nõukogu on valmis kohandama vajadust mööda kõiki oma rahapoliitilisi instrumente, et tagada inflatsiooni pidev lähenemine seatud eesmärgile kooskõlas nõukogu võetud kohustusega tagada sümmeetria.

Samal ajal tuleb nüüd kehvemat väljavaadet silmas pidades ja halvenemisriskide edasise realiseerumise tõkestamiseks rakendada nõudlikku ja kooskõlastatud eelarvepoliitika kurssi. Nõukogu tunneb heameelt meetmete üle, mida mitme riigi valitsused on juba võtnud piisavate ressursside tagamiseks tervishoiusektoris ning koroonaviiruse levikust mõjutatud ettevõtete ja töötajate toetuseks. Eelkõige tuleb võtta näiteks meetmeid laenugarantiide andmiseks, et täiendada ja tugevdada EKP nõukogu rahapoliitilisi stiimuleid.

Lisa EKP nõukogu 18. märtsil 2020 vastuvõetud otsuste juurde

Koroonaviiruse pandeemia näol on tekkinud üleilmne rahvatervist ohustav hädaolukord, mille sarnast ei ole lähiajaloo ette tulnud. Samal ajal on see olukord kaasa toonud ka äärmusliku majandusšoki, mis nõuab igal tasandil julgeid, kooskõlastatud ja kiireloomulisi poliitikameetmeid. EKP nõukogu kuulutas 18. märtsil välja uue, pandeemia majandusmõjude ohjeldamise erakorralise varaostukava (*pandemic emergency purchase programme*, PEPP), et aidata lahendada euroala ees seisvat enneolematut olukorda. Uus ajutine varaostukava aitab EKP-l kaitsta rahapoliitika ülekandumist ja lõpuks ka enda suutlikkust tagada euroalal hinnastabiilsus. Nimelt on finantsturgudel toimunud sündmused kaasa toonud rahastamistingimuste karmistumise ning seda eelkõige pikema tähtajaga instrumentide puhul. Riskivaba tulukõver on tõusnud ja riigivõlakirjade tulukõver, millel on otsustav tähtsus kõigi varade hindamisel, on kõikjal kerkinud ning sisaldab rohkem lahkevusi. Oma mandaadi täitmiseks võttis EKP nõukogu vastu järgmised otsused:

1. Nõukogu otsustas võtta kasutusele uue ajutise avaliku ja erasektori väärtpaberite varaostukava, et vähendada rahapoliitika ülekandemehhanismi ja euroala väljavaadet ohustavaid tõsiseid riske, mis tulenevad COVID-19 puhangust ja üha laienevast levikust.

Selle uue, pandeemia majandusmõjude ohjeldamise erakorralise varaostukava (*pandemic emergency purchase programme*, PEPP) kogumaht on 750 miljardit eurot. Varaoste tehakse kuni 2020. aasta lõpuni ja need hõlmavad kõiki varaliike, mis on senise varaostukava raames kõlblikud.

Avaliku sektori väärtpaberite ostude jaotus riigiti põhineb ka edaspidi riikide keskpankade kapitali märkimise alusel. Pandeemia majandusmõjude ohjeldamise erakorralise ostukava raames tehakse oste paindlikult, mis võimaldab ostuvoogude jaotumise ajalist kõikumist nii varaklassiti kui ka riigiti.

Pandeemia majandusmõjude ohjeldamise erakorralise ostukava raames ostetavad Kreeka valitsuse emiteeritud väärtpaberid vabastatakse kõlblikkusnõuetest.

EKP nõukogu lõpetab pandeemia majandusmõjude ohjeldamise erakorralise ostukava raames tehtavad netovaraostud, kui tema hinnangu kohaselt on koroonaviiruse kriisietapp möödunud, kuid igal juhul mitte enne aasta lõppu.

2. Nõukogu otsustas lisada ettevõtlussektori varaostukava kõlblike varade hulka mittefinantsettevõtete kommertsväärtpaberid, mille tulemusel saab nimetatud varaostukava raames osta kõiki piisava krediitkvaliteediga kommertsväärtpabereid.
3. Nõukogu otsustas leevendada tagatisnõudeid, kohandades tagatiste raamistiku peamisi riskiparameetreid. Selle tulemusel lisatakse uute krediitinõuete hulka

ettevõtlussektori rahastamisega seotud nõuded. See tagab, et vastaspoolel saavad ka edaspidi eurosüsteemi refinantseerimisoperatsioone täiel määral kasutada.

EKP nõukogu võtab väga tõsiselt oma ülesannet toetada praegusel äärmiselt keerulisel ajal kõiki euroala kodanikke. Et seda saavutada, tagab EKP, et kõik majandussektorid saaksid kasu toetavatest rahastamistingimustest, mis aitavad neil selle šokiga toime tulla. See kehtib võrdselt nii perede, ettevõtete, pankade kui ka valitsemissektori kohta.

EKP nõukogu teeb oma mandaadi piires kõik, mis vajalik. Nõukogu on igati valmis suurendama oma varaostukavade mahtu ja kohandama nende koosseisu nii palju ja nii kaua kui vajalik. Nõukogu analüüsib kõiki valikuid ja võimalusi majanduse toetamiseks kogu šoki vältel.

Kuna mõni EKP jaoks kehtestatud piirang võib takistada EKP mandaadi täitmiseks vajalikku tegevust, kaalub EKP nõukogu nende läbivaatamist ulatuses, mis on vajalik tagamaks, et EKP tegevus on proportsionaalne meid kõiki ohustavate riskidega. EKP tegeleb otsustavalt riskidega, mis ohustavad EKP rahapoliitika sujuvat ülekandumist kõigis euroala riikides.

EKP ekspertide 2020. aasta märtsi makromajandusliku ettevaate kohaselt on maailmamajanduse väljavaadet halvendanud koroonaviiruse haiguse COVID-19 leviv puhang. Pärast ettevaate koostamise kuupäeva toimunud asjade kulg näitab, et haiguse puhkemisega seotud üleilmse majandustegevuse halvenemiskid on osaliselt tõeks saanud, mis tähendab, et maailmamajanduse aktiivsus on sel aastal väiksem, kui on prognoositud ekspertide makromajanduslikus ettevaates. Haiguspuhang tabas maailmamajandust ajal, mil ilmne olid hakanud märgid aktiivsuse ja kaubanduse stabiliseerumisest. Ebakindlust oli vähendanud USA ja Hiina vahel sõlmitud niinimetatud esimese etapi kaubandusleping, mille alusel kärbiti ka tariife. Pärast tänavust aastat peaks üleilmne majandusaktiivsus taastuma, kuid üksnes tagasihoidliku hooga. See sõltub majanduse elavnemisest mitmes areneva turumajandusega riigis, mis on endiselt raskes olukorras. Kasvu prognoositav tsükliline aeglustumine arenenud riikides ja struktuurne üleminek aeglasemale kasvule Hiinas halvendavad keskmise aja väljavaadet. Maailmamajanduse aktiivsust ähvardavad riskid on muutunud, kuid need viitavad endiselt sellele, et langus jätkub. Praegu on suurim halvenemiskid seotud koroonaviiruse haiguse COVID-19 puhangu võimaliku ulatuslikuma ja kauem kestva mõjuga, kuna see levib üha edasi. Üleilmne inflatsioonisurve püsib mõõdukas.

Üleilmne majandustegevus ja kaubandus

Üleilmset väljavaadet on varjutanud koroonaviiruse haiguse COVID-19 levik.

Kuna olukord muutub iga päev, on väga keeruline hinnata, kui kaua tootmis- ja kaubandushäired kestavad ning kuidas reageerivad sellega seotud ebakindlusele maailma tarbijad. Liati on haiguspuhang ilmnenu pärast perioodi, mil üleilmne majandusaktiivsus oli niigi kesine. Üleilmne SKP reaalkasv (v.a euroalal) kahanes möödunud aastal 2,9%le, näidates suurimat soikumist pärast majandussurutist. See oli viimastest, 2012.–2013. ja 2015.–2016. aasta aeglustumistest ulatuslikum ja märgatavam. Peamiselt põhjustas selle kaubanduspingete pidev süvenemine, mis ebakindlust suurendades ärgitas ettevõtteid investeringuid edasi lükkama ja pani tarbijaid viivitama kestva kaupade soetamisega. See omakorda tõi kaasa üleilmse tootmistegevuse ja kaubanduse järsu kahanemise. Lisaks tabasid mitut arenevat riiki eriomased šokid, mis vähendasid üleilmset majandusaktiivsust möödunud aastal veelgi. Samal ajal rakendas mitu peamist arenevat ja arenenud riiki nõudlust elavdavaid poliitikameetmeid, piirates sel moel 2019. aastal nii kasvu aeglustumise kiirust kui ka ulatust.

Haiguspuhang tabas maailmamajandust ajal, mil ilmne olid hakanud märgid majandustegevuse ja kaubanduse stabiliseerumisest.

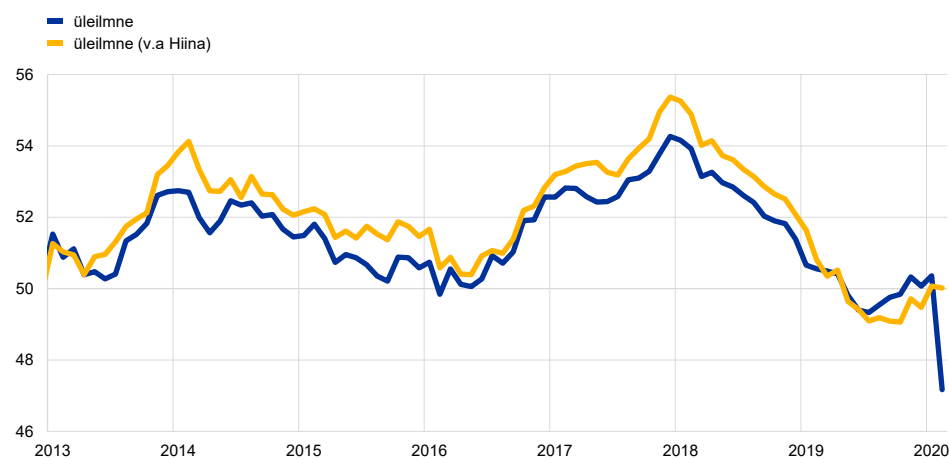
Üleilmne (v.a euroala) toodangut kajastav ostujuhtide liitindeks kerkis jaanuaris, saades tuge nii töötleva tööstuse kui ka teenuste sektori parematest näitajatest. Töötleva tööstuse sektori suurem toodang viitas võimalikule peatsele taastumisele pärast pikaajalist madalseisu. Eelkõige võis neid märke täheldada arenevates riikides. Arenenud riikides on pilt olnud mitmekesisem. Selle suundumuse katkestas hiljutine COVID-19 puhang, mida Hiina võimud üritasid piirata kuukalendri vastava uusaastapuhkuse

pikendamise ja rangete karantiinimeetmete kehtestamisega Hubei provintsis, mis oli haiguse episenter. Nende meetmete tulemusena kukkus Hiina tootmistegevus veebruaris järsult ning selle mõningast negatiivset mõju oli tunda kogu Aasia ja Vaikse ookeani piirkonnas, mis on tarneahelate kaudu Hiinaga lahutamatult seotud ja samal ajal üks populaarsemaid sihtkohti Hiina turistide seas. Ometi oli laiem üleilmne mõju veebruaris tõenäoliselt piiratud, nagu nähtub üleilmse (v.a Hiina) töötleva tööstuse ostujuhtide indeksi suhtelisest stabiilsusest (vt joonis 1). Kuna aga tootmistegevus Hiinas normaliseerub alles tasapisi ning paljud riigid on kehtestanud meetmeid viiruse leviku ohjeldamiseks, on lähiajal oodata püsivamat ja ulatuslikumat lööki üleilmsele tootmistegevusele.

Joonis 1.

Üleilmne töötleva tööstuse ostujuhtide indeks (PMI)

(hajuvusindeksid)

Allikad: Markit ja Haver Analytics.

Märkus. Viimased andmed pärinevad 2020. aasta veebruarist.

Pärast üleilmsete rahastamistingimuste lödvenemist on need viimasel ajal märgatavalt karmistunud.

Eelmine leevenemisperiood järgnes eespool nimetatud esimese etapi kaubanduslepingust teatamisele, mis hoogustas investeerimist riskantsetesse varadesse. See hoog katkes äkitselt umbes veebruari keskel, mil üleilmsed aktsiaturud kukkusid järsult, sest haiguspuhang pidurdas endiselt Hiina majandust ja levis edasi teistesse riikidesse. Pärast EKP ekspertide 2020. aasta märtsi makromajandusliku ettevaate koostamise kuupäeva karmistusi üleilmsed rahastamistingimused tunduvad nii arenenud kui ka arenevates riikides, kuna aktsiaturgude järsu korrektiooni mõju ja ettevõtete võlakirjade tulususe vahe suurenemist tasakaalustas riskivabade intressimäärade kahanemine vaid osaliselt. Arenevates riikides karmistati rahastamistingimusi vähem kui hiljutiste finantsraskuste ajal, näiteks 2018. aasta suvel, kuna neis riikides jäid vahetuskursid USA dollari suhtes üldjoontes muutumatuks. Selle põhjuseks olid peamiselt USA föderaalreservi võetud tegelikud ja eeldatavad rahapoliitika leevendamismeetmed, mis nõrgestasid USA dollarit, korvates tõusuriskide, mis tulenes riskide maandamiseks USA riigivõlakirjadest tehtud investeeringutest.

EKP ekspertide 2020. aasta märtsi makromajanduslikus ettevaates prognoositakse, et üleilmne taastumine hoogustub ettevaateperioodil vaid

mõnevõrra. Ettevaate järgi peaks üleilmne (v.a euroala) majandusaktiivsus sel aastal kerkima 3,1%le, mis on pisut rohkem kui 2019. aastaks prognoositud 2,9%. Keskmise aja jooksul peaks üleilmne majanduskasv veidi kiirenema ning jõudma 2021. aastal 3,5%le ja 2022. aastal 3,4%le, mis jääb allapoole 3,8% taset ehk pikaajalist keskmist. Võrreldes eurosüsteemi ekspertide 2019. aasta detsembri makromajandusliku ettevaatega on 2020. aasta üleilmse kasvu väljavaade jäänud üldjoontes muutumatuks, sest madalamatest tariifidest tingitud ülespoole korrigeerimise nullib Hiinas vallapäsenud viirusest tulenev allapoole korrigeerimine 2020. aasta esimeses kvartalis. Märtsi ettevaates sõltus maailmamajanduse väljavaade keskmise aja jooksul majanduse elavnemisest mitmes arenevas riigis. Majanduse taastumist nendes riikides hinnatakse siiski kesiseks, arvestades väliseid raskusi, mis võivad koos sisepoliitilise ebastabiilsusega taastumisväljavaateid kahjustada. Pärast ettevaate koostamist aset leidnud areng näitab tõepoolest, et osaliselt on tõeks saanud ähvardavad halvenemisriskid, mis on seotud COVID-19 mõjuga maailmamajandusele. See omakorda tähendab, et sel aastal jääb üleilmne majandusaktiivsus suure tõenäosusega väiksemaks, kui on prognoositud EKP ekspertide 2020. aasta märtsi makromajanduslikus ettevaates.

USA majandusaktiivsus pidi lähiajal püsima kindel. Reaalne SKP kasvas 2019. aasta neljandas kvartalis aasta arvestuses 2,1% ehk sama hoogsalt kui eelnevas kvartalis. Tarbimiskasv aeglustus oodatust rohkem ja ettevõtete põhivarainvesteeringud kahanesis kolmandat kvartalit järjest. 2020. aasta esimeses kvartalis pärsib tootmistegevust ilmselt lennukimudeli Boeing 737 Max tootmise seiskumine. Edaspidi pidi kasv lõppeva majandustsükli ja 2018. aasta maksureformi mõju kadumise taustal kahanema. Aastane tarbijahinna koguinflatsioon aeglustus veidi, jõudes jaanuari 2,5%lt veebruaris 2,3%le. Ilma toiduainete ja energia komponendita kerkis aastane inflatsioon 2,4%le. Eelneva nelja kuu vältel püsis see 2,3% juures. Inflatsioon peaks ettevaateperioodi lõpuks kerkima vähehaaval üle föderaalvalitsuse seatud 2% piirmäära. Föderaalreserv kärpis 3. märtsil pärast erakorralist kohtumist oma baasiintressimäära 50 baaspunkti, 1–1,25%le, tuues põhjuseks haiguspuhangust tuleneva ohu majandustegevusele. Haiguse majandusmõju ohjeldamiseks nähti ette lisameetmed, sealhulgas likviidsuse pakkumine ja uued eelarvekulutused.

Hiinas peaks majandusaktiivsus esimeses kvartalis märkimisväärselt vähenema ja seejärel taastuma. Reaalne SKP aeglustub keskmise aja jooksul eeldatavasti järk-järgult edasi. SKP aastakasv kahanes 2019. aastal 2018. aasta 6,6%lt 6,1%le, sest investeeringute ja netokaubanduse tugi jäi nõrgemaks. Lähiajal valitseb COVID-19 puhangu mõju, kuid USAga sõlmitud kaubanduslepingust tulenevad madalamad tariifid peaks kaubandust edendama. Keskmise aja jooksul peaks struktuurireformide jätkamine tooma kaasa Hiina majanduse ootuspärase soikumise ja teatava tasakaalustumise. Pärast ettevaate koostamise kuupäeva Hiinast saabunud andmed näitavad, et majanduskasvu aeglustumine esimeses kvartalis võis olla oodatust suurem. Lisaks näitab tavapärase tootmistaseme pikaldasem saavutamine, et majandustegevuse taastumine võib võtta mõnevõrra rohkem aega, kui on prognoositud EKP ekspertide 2020. aasta märtsi makromajanduslikus ettevaates. Hiinas on pärast haiguspuhangu algust kehtestatud

mitu majanduspoliitika meetet. Muu hulgas on ette nähtud toetavam rahapoliitika ja uued eelarvekulutused.

Jaapanis pidurdus majandustegevus neljandas kvartalis märgatavalt,

kajastades mitut korraga aset leidnud negatiivset šokki, sealhulgas sisenõudluse vähenemist tarbimismaksu tõusu tõttu, oktoobrikuiste võimsate taifuunide põhjustatud tootmishäireid ja kasinat välisnõudlust. Ilmselt pidurdab esimese kvartali majandusaktiivsust Hiinas puhkenud koroonaviirus, mille kahjulik mõju tabas Jaapani majandust. Selle tagajärjel vähenesid märgatavalt sissetuleva turismiga seotud kulutused kuukalendrile vastavate uusaastapuhkuste ajal ja ilmsesid esimesed märgid võimalikest häiretest tarneahelas. Lisaks kehtestasid Jaapani võimud mitu meetet COVID-19 puhangu piiramiseks riigis. Need meetmed ja tarbijate ettevaatlikum käitumine pärsivad tõenäoliselt majandustegevust. Vastusena sellele on Jaapani valitsus töötanud välja kaks erakorralist eelarvepaketti, mis hõlmavad ka VKEde toetamise meetmeid. Jaapani keskpang märkis, et jälgib arengut tähelepanelikult ning on valmis pakkuma likviidsust ja tagama finantsturgude stabiilsust. Stimuleerivad eelarvemeetmed, mille Jaapani ametiasutused 2019. aasta lõpus välja kuulutasid, peaksid 2020. ja 2021. aastal kasvu edendama.

Ühendkuningriigi majandusaktiivsus pidi esimeses kvartalis taastuma.

Siiski toob COVID-19 majanduslik mõju teises kvartalis tõenäoliselt kaasa uue aeglustumise. SKP reaalkasv oli 2019. aasta neljandas kvartalis muutumatu, peegeldades 2019. aasta alguse poole täheldatud kasvuhoo jätkuvat raugemist ja ulatuslikumat aeglustumist alates 2016. aasta rahvahäätusest. Sisenõudlus kahanes 2019. aasta teisel poolel märkimisväärselt, kuna Brexitiga seotud ebakindlus oli suur ja aasta viimases kvartalis toimus üldvalimiste kampaania. Kuigi meeoleolu paranes märkimisväärselt pärast üldvalimiste otsustavaid tulemusi ja sellele järgnenud korrakohast lahkumist Euroopa Liidust jaanuari lõpus, ei oodatud majandusaktiivsuse järsku pöördumist 2020. aasta alguses – isegi mitte enne haiguspuhangut –, sest Ühendkuningriigi ja ELi kaubanduslääbirääkimisi ümbritseb endiselt ebakindlus. COVID-19 puhangule reageerides kärpis Inglise keskpang oma baasintressimäära 50 baaspunkti, 0,25%le, ning töötas väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete tarbeks välja sihtlaenukava. Samuti sisaldab valitsuse väljapakutud eelarveprojekt mitut eelarvemeetet haiguspuhangu majandusliku mõjuga toimetulekuks.

Kesk- ja Ida-Euroopa riikides pidi majandusaktiivsus oma potentsiaalset kasvumäära ületavalt tasemelt allapoole liikuma.

Selle põhjuseks oli eelkõige investeerimise kasvu pidurdumine ELi rahastamistsükli edenedes. Tööturu kindel seis pidi samal ajal tarbimiskulutusi toetama.

Tooret eksportivates suurriikides näis majandustegevus sel aastal mõnevõrra hoogustuvat.

Venemaa majandusaktiivsus 2019. aasta jooksul suurenes ja pidi ootuste kohaselt veelgi kiirenema, arvestades uue valitsuse heaks kiidetud sotsiaalseid lisakulutusi. Kuid halvenemiskid on suured, kuna COVID-19 üleilmne levik, hiljutine OPEC+ lepingu katkemine ja naftahinna järsk langus teevad edasise väljavaate tavatult ebakindlaks. Keskmise aja väljavaadet kujundavad esmajoones rahvusvaheliste lisasanktsioonidega seotud kindlusetus ja äsja ametisse määratud valitsuse poliitilised prioriteedid. SKPd oli lähiajaks ülespoole korrigeeritud – peamiselt

on selle põhjuseks avaliku sektori suuremad kulutused. Brasiilias hakkas majandusosaldu neljandas kvartalis paranema. Kasv on siiski endiselt tagasihoidlik, kuna eelarvepiirangud on ranged (hõlmates eelarvete külmutamist) ja väliskeskond ebakindel ning kogu olukord on viimasel ajal COVID-19 üha suurema leviku tõttu halvenenud. Kasvu mõjutab keskmise aja jooksul märkimisväärselt see, kui ulatuslikult viiakse ellu uusi vajalikke eelarvereforme. Samal ajal jääb peamiseks riskiallikaks eelarve tasakaalustamatus, kui sellega ei tegeleta. Seetõttu muudab eelarvenormidest, näiteks kulutuste ülempiirist kinnipidamine ulatuslike eelarvestiimulite rakendamise vähem tõenäoliseks.

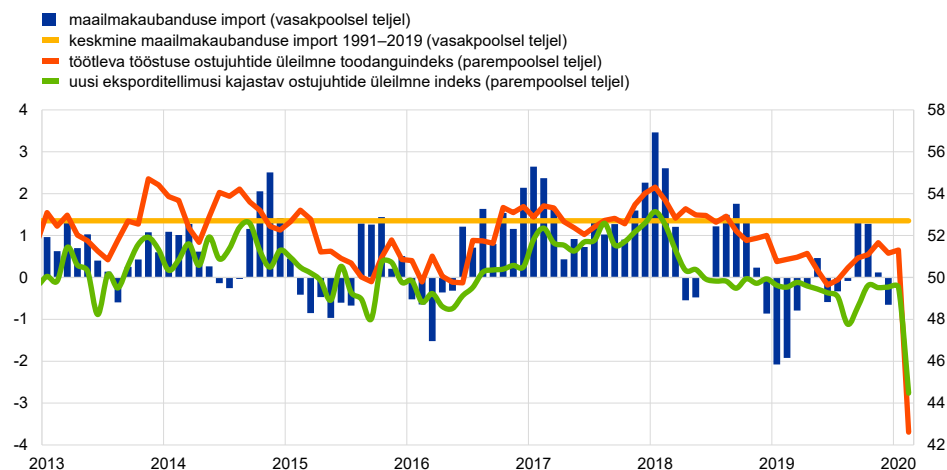
Türgis jätkub majandusaktiivsuse kindel taastumine pärast hiljutist kriisiga seotud langust. SKP aastane reaalkasv liikus 2019. aasta kolmandas kvartalis plusspoolele ja tugevnes neljandas kvartalis veelgi. Ekspansiivne eelarvepoliitika ja laenumahu kiire kasv lükkasid tagant kodumajapidamiste tarbimise jõulist kasvu ja erasektori investeringute madalseisust väljajõudmist. Mõlemad peaksid sel aastal kasvu veelgi edendama. Sellest hoolimata on kasvumäärad varasemaga võrreldes suhteliselt madalad, kuna majanduse potentsiaal on vähetõotav.

2019. aasta lõpuks olid ilmnunud märgid maailmakaubanduse stabiliseerumisest. Üleilmne import osutus tugevamaks suuresti tänu impordi jõudsale kasvule Türgis, Hiinas ja teistes arenevates riikides. Seevastu arenenud riikide oodatust halvemad impordiandmed 2019. aasta neljandas kvartalis kajastasid mitut eriomast šokki, mis peaksid lähiajal kaduma. Jaapanis on kõnealused tegurid seotud sisenõudluse kahanemisega pärast tarbimismaksu tõusu ja võimsa taifuuni mõju. Ühendkuningriigis ja USAs kajastavad need varem kogutud varude korrigeerimist. Kaubanduse erinevat kulgu arenenud ja arenevates riikides näitasid ka kaubavahetusandmed. Kokku kahanes maailmakaubanduse import 2019. aasta neljandas kvartalis 0,7% (vt joonis 2). COVID-19 puhang peaks maailmakaubanduse stabiliseerumist edasi lükkama, kahjustades viimaste küsitlusandmete põhjal eelkõige üleilmset töötleva tööstuse sektorit. Viiruse üleilmse leviku jätkumisel on selle mõju kaubandusele ulatuslikum, kui on prognoositud EKP ekspertide 2020. aasta märtsi makromajanduslikus ettevaates.

Joonis 2.

Küsitlused ja üleilmne (v.a euroala) kaubavahetus

(vasakpoolsel teljel: kolme kuu võrdluse muutus protsentides; parempoolsel teljel: hajuvusindeksid)

Allikad: Markit, Madalmaade majanduspoliitika analüüsi büroo ja EKP arvutused.

Märkused. Viimased andmed ostujuhtide indeksite kohta pärinevad 2020. aasta veebruarist ja maailmakaubanduse impordi kohta 2019. aasta detsembrist. Tegemist on üleilmsete (v.a euroala) koondindeksite ja -andmetega.

Niinimetatud esimese etapi kaubanduslepe hiljutine sõlmimine USA ja Hiina vahel laseb kaubanduspingetest hinge tõmmata.

Lepingu järgi vähendasid mõlemad riigid kahepoolseid kaubandustariife ning Hiina võttis kohustuse osta USAlt järgmise kahe aasta jooksul kaupu ja teenuseid veel 200 miljardi USA dollari väärtuses. Ehkki see osaline kaubanduskonflikt leevenemine toetab tootmistegevuse ja kaubanduse taastumist maailmas, on üleilmse kaubanduspoliitika edasise kulgemisega seotud ebakindlus endiselt suur.

Maailmakaubanduse väljavaade on varasemate aegade võrreldes ikka veel kehvapoolne, sest kaubanduse elastsus tulu suhtes jääb ilmselt allapoole oma nn uut normaaltaset ehk ühte.²

See kajastab korraka mitut tegurit, sealhulgas näiteks nüüdseks kehtestatud kõrgemaid tariifimäärasid ja suuremat poliitikameetmetega seotud ebakindlust. EKP ekspertide 2020. aasta märtsi makromajandusliku ettevaate kohaselt peaks euroalavälise maailmakaubanduse impordi kasv vähehaaval kiirenema, kerkides möödunud aasta 0,3%lt 2020. aastal 1,4%le ning seejärel 2021. ja 2022. aastal vastavalt 2,6%le ja 2,7%le. Euroala välisõudlus peaks sel aastal suurenema 1,6% ning tõusma 2021. aastal 2,5%le ja 2022. aastal 2,6%le. Kuigi euroala välisõudlust on 2020. aastaks võrreldes eurosüsteemi ekspertide 2019. aasta detsembri makromajandusliku ettevaatega ülespoole korrigeeritud, seondub see korrigeerimine esmajoones 2019. aasta teise poole üllatuslike tõusujuhtumitega, samuti USA ja Hiina kahepoolse impordi suurenemisega, mille tingisid esimese etapi kaubanduslepe alusel rakendatud madalamad tariifid. Kuna sellega toetatakse peamiselt nende kahe riigi kahepoolset kaubandust, ei käsitata seda kui märki suuremast välisõudlusest euroalal toodetud kaupade ja teenuste järele. Toodud tegureid arvestades peaks euroala välisõudlus olema märtsi ettevaates enam-vähem kooskõlas detsembri ettevaatega nii selle kui ka

² Vt näiteks „Understanding the weakness in global trade – What is the new normal?“, rahvusvaheliste suhete komitee kaubanduse töörühm, EKP üldtoimetis nr 178, september 2016.

järgmise aasta kohta. Pärast ettevaate koostamise kuupäeva aset leidnud areng näitab, et COVID-19 puhangu üleilmne levik pidurdab maailmakaubandust ja kahandab seeläbi euroala välisnõudlust. Kui seda arvesse võtta, on üleilmne import ja euroala välisnõudlus EKP ekspertide 2020. aasta märtsi makromajanduslikus ettevaates prognoositust väiksemad.

Üleilmse majandusaktiivsuse väljavaadet ähvardavad riskid on muutunud, kuid need viitavad, et langus jätkub. Uus ja praegu suurim halvenemiskriis on seotud COVID-19 endiselt laieneva puhangu võimaliku ulatuslikuma ja kauem kestva mõjuga. Maailmamajanduses pärast ettevaate koostamise kuupäeva aset leidnud muutused näitavad, et see halvenemiskriis on juba osaliselt realiseerunud.³ Pärast esimese etapi kaubanduslepingu sõlmimist on kaubanduspingetest tulenevad negatiivsed riskid mõnevõrra leevenenud, kuid üleilmse kaubanduspoliitika edasise kulgemisega seotud ebakindlus on endiselt suur. Leppeta Brexiti oht on lükatud aasta lõppu ning see sõltub ELi ja Ühendkuningriigi edasiste suhete üle peetavate läbirääkimiste tulemustest. Lisaks võib Hiina majanduse hüppelisemat langust olla üha keerulisem poliitiliste stiimulite abil ohjeldada ja see võib panna proovile ka praeguse tasakaalustumise. Riski ümberhindamine finantsturgudel võib kahjustada üleilmset ja eriti arenevate riikide majandusaktiivsust.

Üleilmsed hinnamuutused

Naftahind on märkimisväärselt alanenud, kuna koos viirushaiguse levikuga on süvenenud mure üleilmse nõudluse pärast. OPEC+ ühenduse liikmete vahelised erimeelsused tootmiskärbete teemal tõukasid naftahinna langust veelgi tagant. Esimese suure löögi sai naftahind jaanuari lõpus saabunud uudisega Hiinas puhkenud viirushaigusest. Hind taastus veidi lühikeseks ajaks, kuid odavnes uuesti, kui viirus hakkas levima kõikjal maailmas. Märtsi alguses lagunes OPECi riike ja mõningaid OPECi-väliseid suurriike ühendav OPEC+ ühendus, sest Venemaa keeldus naftatootmist vähendamast. Vastuseks sellele teatas Saudi Araabia tootmise suurendamisest ja pakkus naftat soodushinnaga, et kasvatada oma turuosa. Selle tulemusena tegi naftahind päevaga läbi ühe ajaloo kõige järsema kukkumise.

EKP ekspertide 2020. aasta märtsi makromajandusliku ettevaate järgi pidi naftahind jääma ettevaateperioodil suhteliselt stabiilseks. Langevad hetkehinnad on toonud naftafutuuride kõvera lühemaajalist hinda kajastava osa võrreldes pikemaajalist hinda näitava osaga rohkem allapoole, mille tulemusena on kõver muutunud ettevaateperioodi ulatuses laugeks. Eeldatav naftahind oli 2020. aastaks 5,5%, 2021. aastaks 3,2% ja 2022. aastaks 2,5% madalam kui eurosüsteemi ekspertide 2019. aasta detsembri makromajanduslikus ettevaates. Pärast märtsi ettevaate koostamise kuupäeva on naftahind märgatavalt vähenenud. 11. märtsil oli Brenti toornafta hind 34,5 USA dollarit barreli kohta.

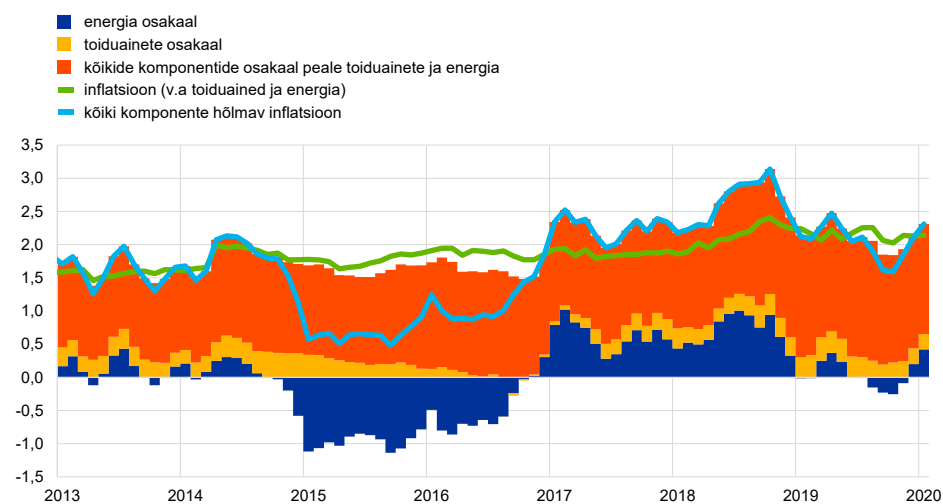
Üleilmne inflatsioon on endiselt tagasihoidlik, kajastades kasvudünaamikat. Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) kuuluvates riikides kerkis

³ Riskistsenaariumide kohta vt täpsemalt kolmandat infokasti EKP ekspertide 2020. aasta märtsi makromajanduslikus ettevaates euroala kohta.

aastane tarbijahinna inflatsioon 2019. aasta novembrikuiselt 1,8%lt detsembris 2,1%le (vt joonis 3). Energiahindade aastane inflatsioon taastus detsembris, olles eelneva nelja kuu jooksul püsinud miinuspoolel. Toiduainehinnad püsisid aga suhteliselt muutumatud. Samal ajal jäi aastane THI-põhiinflatsioon (v.a toiduained ja energia) 2,1% juures eelmise kuu tasemele.

Joonis 3. OECD riikide tarbijahinnainflatsioon

(aastamuutus protsentides, osakaal protsendipunktides)

Allikad: OECD ja EKP arvutused.
Märkus. Viimased andmed pärinevad 2020. aasta jaanuarist.

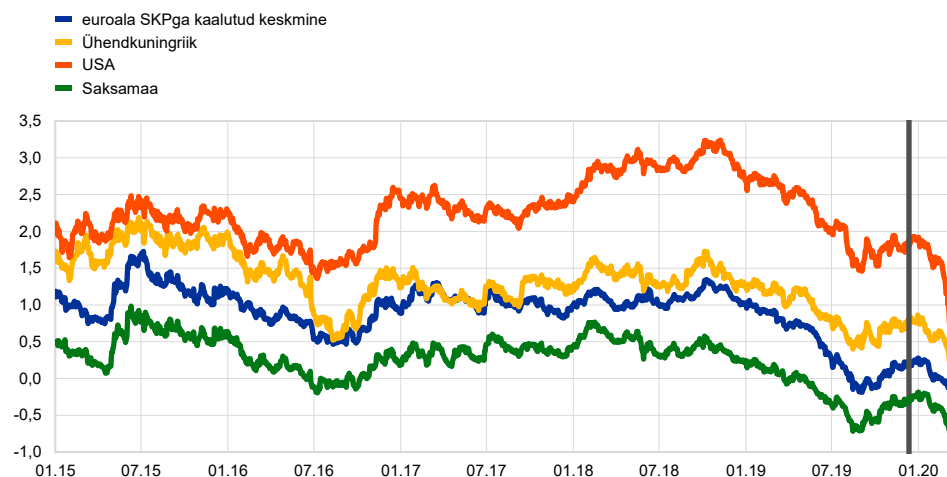
Seoses koroonaviiruse haiguse COVID-19 üleilmse levikuga vaatlusperioodi (12. detsember 2019 – 11. märts 2020) lõpu poole halvenes järsult üleilmne riskitaluvus ja kasvas kiiresti turgude volatiilsus. Euroala pikaajalised riskivabad intressimäärad langesid märkimisväärselt, jõudes palju madalamale tasemele kui perioodi alguses, samal ajal kui euroala riigivõlakirjade tulususe vahe suurenes vaatlusperioodi lõpu poole märgatavalt. Euroala pankadevahelise üleölaenamise intressimäära (EONIA) forvardkõver langes järsult allapoole. Selle vastupidine suund lühemate ja keskmiste tähtaegade puhul näitab, et turg arvestab hinnakujunduses toetavate rahapoliitikameetmete jätkumisega. Koos üleilmse riskikartlikkuse hüppelise kasvuga langesid märgatavalt euroala aktsiahinnad ning suurenes riigi- ja ettevõtete võlakirjade tulususe vahe. Euro kallines tublisti volatiilsusel valuutaturgudel euroala 38 kõige olulisema kaubanduspartneri vääringu suhtes.

Pikaajaliste riigivõlakirjade tulusus kahanes märkimisväärselt euroalal tervikuna ja ka kogu maailmas (vt joonis 4) suure volatiilsuse tõttu. Euroala riigivõlakirjade keskmise tulususe muutumisel võib selgesti täheldada kolme etappi. 2019. aasta 12. detsembrist kuni 2020. aasta jaanuari keskpaigani kasvas tulusus veidi, sest üleilmne riskitaluvus paranes ja makromajanduslikud näitajad jõudsid eeldatavasti oma madalaimale tasemele. Teises etapis, mis kestis 21. veebruarini 2020, halvenes riskitaluvus koroonaviirusega seotud uudiste ja pettumust valmistavate makromajanduslike näitajate tõttu ning keskmine riigivõlakirjade tulusus hakkas kahanema. Viimases etapis vähenes riigivõlakirjade tulusus veel kord märkimisväärselt, sest koroonaviirus hakkas kogu maailmas levima ja üleilmsetel finantsturgudel vallandus mure selle majanduslike ja sotsiaalsete tagajärgede pärast. Euroala kümneaastase tähtajaga riigivõlakirjade SKPga kaalutud tulusus vähenes vaatlusperioodil tervikuna 33 baaspunkti, naastes -0,12% juures miinuspoolele. Kümneaastase tähtajaga riigivõlakirjade tulusus vähenes ka USA ja Ühendkuningriigis, olles vastavalt 0,88% ja 0,27% (102- ja 54baaspunktiline langus). Selles kajastus peamiselt üleilmne mure koroonaviiruse ja eeldatava rahapoliitilise reaktsiooni pärast, samuti hoogustuv investeerimine riskivabadesse varadesse.

Joonis 4.

Kümneaastase tähtajaga riigivõlakirjade tulusus

(protsentides aasta kohta)

Allikad: Thomson Reuters ja EKP arvutused.

Märkused. Päevased andmed. Vertikaalne hall joon tähistab vaatlusperioodi algust 12. detsembril 2019. Viimased andmed pärinevad 11. märtsist 2020.

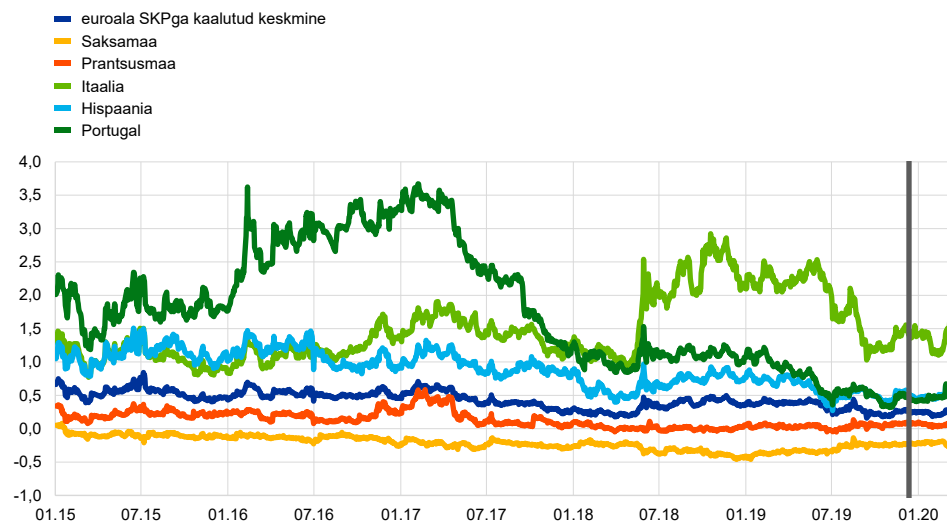
Kooskõlas riskitaluvuse muutumisega suurenes mitmes riigis euroala riigivõlakirjade tulususe vahe võrrelduna üleööintressi vahetustehingute intressimääraga. Saksamaa oli siinkohal märkimisväärne erand (vt joonis 5).

Kümneaastaste riigivõlakirjade tulususe vahe kasvas Kreekas, Itaalias, Portugalis ja Hispaanias vastavalt 45, 25, 15 ja 32 baaspunkti, küündides 1,87, 1,64, 0,77 ja 0,67 protsendipunktini. Seevastu Saksamaa kümneaastaste riigivõlakirjade tulususe vahe kahanes 10 baaspunkti, –0,32 protsendipunktini, ning Prantsusmaal püsis see üldjoontes muutumatult 0,08 protsendipunkti juures. Euroala kümneaastaste riigivõlakirjade SKPga kaalutud tulususe vahe kasvas 5 baaspunkti ja jõudis 0,31 protsendipunktini.

Joonis 5.

Euroala kümneaastase tähtajaga riigivõlakirjade tulususe ja üleööintressi vahetustehingute intressimäärade vahe

(protsendipunktides)

Allikad: Thomson Reuters ja EKP arvutused.

Märkused. Selle vahe arvutamiseks lahutatakse kümneaastase tähtajaga riigivõlakirjade tulususest kümneaastase tähtajaga üleööintressi vahetustehingute intressimäär. Vertikaalne hall joon tähistab vaatlusperioodi algust 12. detsembril 2019. Viimased andmed pärinevad 11. märtsist 2020.

EONIA ja uue võrdlusintressimäärana kasutusele võetud euro lühiajaline intressimäär (€STR) olid vaatlusperioodil keskmiselt vastavalt –45 ja –54 baaspunkti.⁴ Ülelikviidsus vähenes vaatlusalusel perioodil veidi ehk 22 miljardit eurot, kahanedes ligikaudu 1770 miljardi euron. Selles muutuses kajastuvad eelkõige teise seeria suunatud pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide (TLTRO-II) vabatahtlikud tagasimaksud ja väiksemas ulatuses ka likviidsust vähendavate autonoomsete tegurite kasv, mis tasakaalustasid 1. novembril 2019 taastatud eurosüsteemi netovaraostude tulemusel suurenenud likviidsuse.

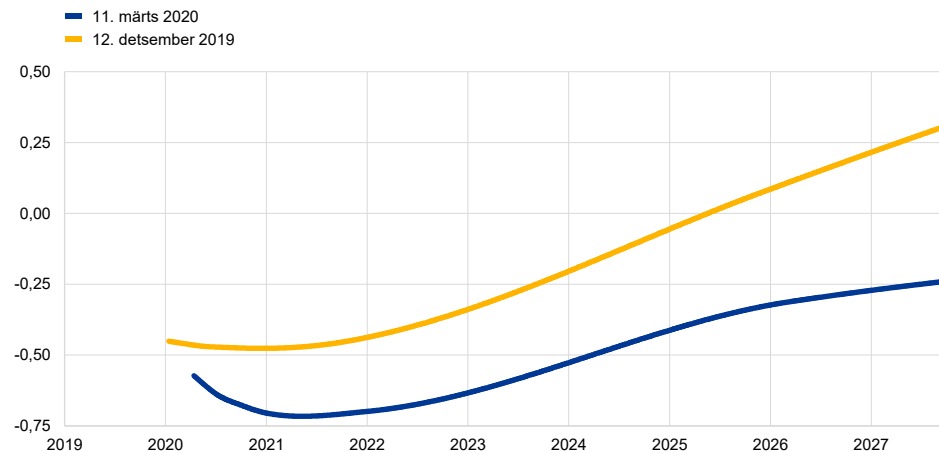
EONIA forvardkõver langes allapoole ning selle suund pöördus lühemate ja keskmiste tähtaegade puhul vaatlusperioodi lõpus vastupidiseks (vt joonis 6). Kui esialgu oli kõver lühemate ja keskmiste tähtaegade puhul peaaegu lauge, siis vaatlusperioodi lõpu poole langes see 2020. aasta mai keskpaigas –0,60%le ja 2021. aasta aprillis –0,72%le. Hoolimata sellest langusest püsib EONIA forvardkõver kõrgemal tasemel kui 2019. aasta suvel. Üldjoontes eeldavad turuosaliselt, et madalate ja negatiivsete intressimäärade periood jätkub veel pikemat aega.

⁴ 2. oktoobril 2019 muutus EONIA arvutamise meetodika. Nüüd arvutatakse seda euro lühiajalise intressimäärana (€STR), millele on lisatud 8,5baaspunktiline fikseeritud vahe. Vt EKP majandusülevaate 7/2019 infokast „Goodbye EONIA, welcome €STR!“.

Joonis 6.

EONIA forvardmäärad

(protsentides aasta kohta)

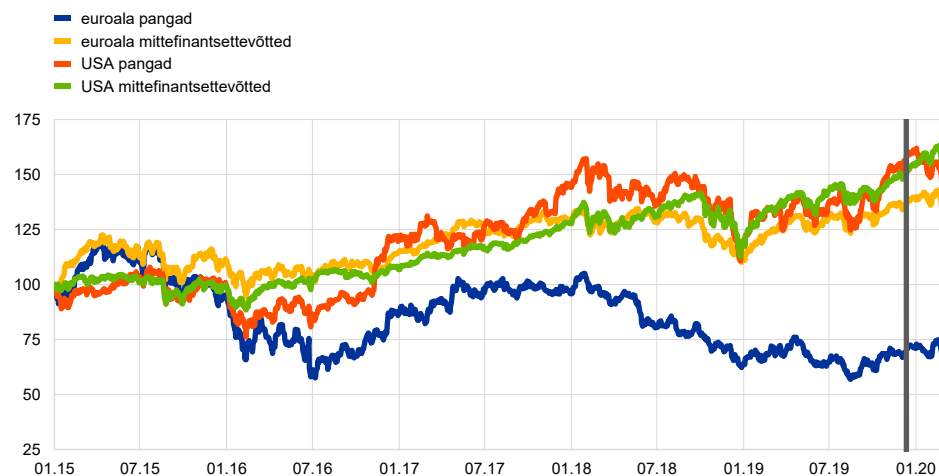
Allikad: Thomson Reuters ja EKP arvutused.

Euroala aktsiahinnad hakkasid veebruari lõpus hoogsalt langema sedamööda, kuidas riskipreemiad kasvasid (vt joonis 7). Vaatlusperioodi esimesel poolel tõusid euroala ja üleilmsed aktsiahinnad veelgi ning küündisid mõnes turusegmendis uuele rekordtasemele. Esialgne, kuid lühiajaline tagasilöök tabas aktsiahindu jaanuari lõpus, kui mure koroonaviiruse pärast süvenes, piirdudes siiski eelkõige Hiinaga. Kui aga koroonaviirus levis Hiinast väljapoole, langesid aktsiahinnad kõikjal järsult ning veebruari lõpus suurenesid sellega koos ka riskikartlikkus ja ebakindlus. 21. veebruarist 11. märtsini 2020 langesid euroala mittefinantsettevõtete aktsiahinnad 19% ja pankade omad 30%. USAs kukkusid mittefinantsettevõtete ja pankade aktsiahinnad vastavalt 12% ja 36%. Aktsiaturu eeldatav volatiilsus suurenes järsult nii euroalal kui ka kogu maailmas.

Joonis 7.

Euroala ja USA aktsiahindade indeksid

(indeks: 1. jaanuar 2015 = 100)

Allikad: Thomson Reuters ja EKP arvutused.

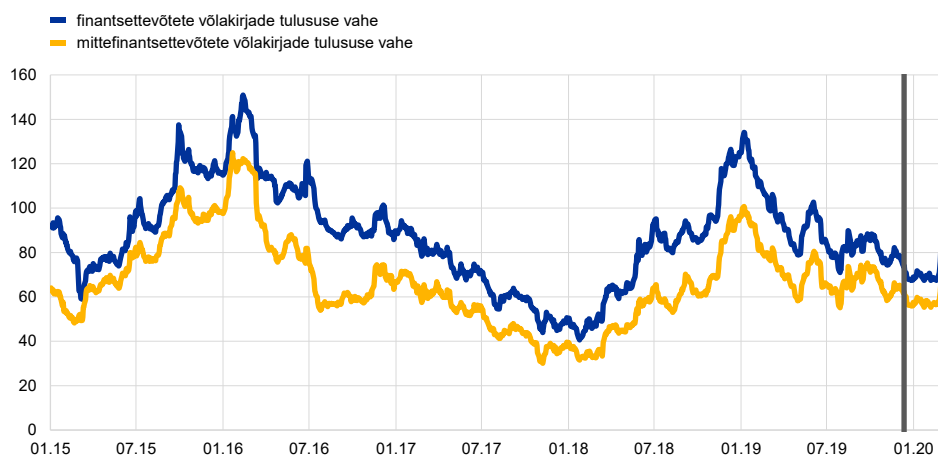
Märkused. Vertikaalne hall joon tähistab vaatlusperioodi algust 12. detsembril 2019. Viimased andmed pärinevad 11. märtsist 2020.

Euroala finants- ja mittefinantsettevõtete võlakirjade tulususe vahe, mis oli mõnda aega püsinud suhteliselt stabiilne, kasvas hoogsalt veebruari lõpus, kui koroonaviirus levis Hiinast väljapoole (vt joonis 8). 2020. aasta 21. veebruari seisuga oli mittefinantsettevõtete investeerimisjärgu võlakirjade ja finantssektori võlakirjade tulususe vahe võrreldes riskivaba intressimääraga vähenenud vastavalt 42 ja 53 baaspunkti ning langenud 104 ja 127 baaspunktini. Vahe suurenemises kajastus riskitaluvuse halvenemine, mida täheldati ka aktsiaturul. Samal ajal püsisid aga reitingud ja kohustuste eeldatava täitmatajätmise sageduse näitajad üldjoontes muutumatud.

Joonis 8.

Euroala ettevõtete võlakirjade tulususe vahe

(baaspunktides)

Allikad: Markit iBoxx indeksid ja EKP arvutused.

Märkused. Tulususe vahe on arvutatud varade vahetuslepingu marginaali ja riskivaba intressimäärava vahena. Indeksid hõlmavad erineva tähtajaga (mille lõpuni on jäänud vähemalt üks aasta) investeerimisjärgu võlakirju. Vertikaalne hall joon tähistab vaatlusperioodi algust 12. detsembril 2019. Viimased andmed pärinevad 11. märtsist 2020.

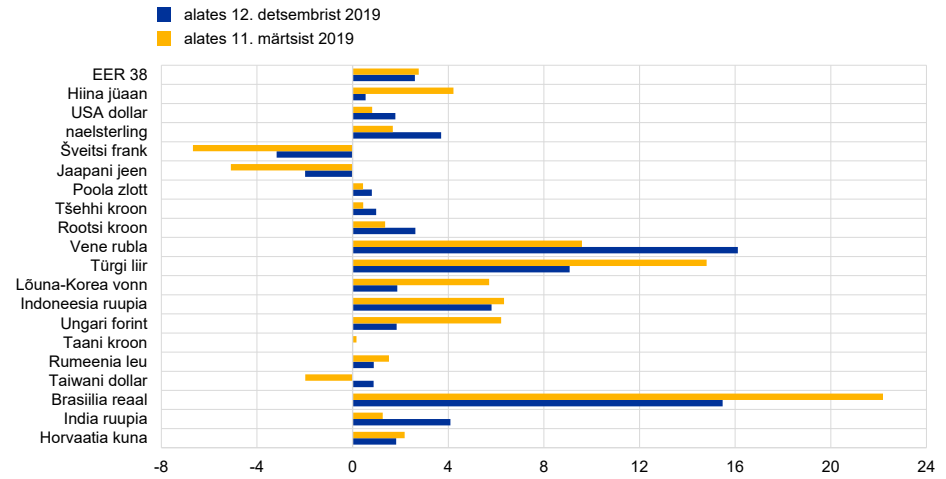
Valuutaturgudel kallines euro väliskaubanduse osatähtsusega kaalutuna

suurema volatiilsuse tõttu märgatavalt (vt joonis 9). Euro nominaalne efektiivne vahetuskurss kerkis vaatlusperioodil 2,6%, mõõdetuna euroala 38 kõige olulisema kaubanduspartneri vääringu suhtes. Kahepoolsete vahetuskursside kontekstis kallines euro märkimisväärselt (1,8%) USA dollari suhtes, ehkki keskkonda iseloomustab suur volatiilsus. USA dollar kallines veebruari esimesel poolel – osalt üleilmset majandusväljavaadet ümbritseva kasvanud ebakindluse tõttu –, ent hakkas veebruari lõpus odavnema, sest oodati USA rahapoliitika leevendamist. Odavnemise suundumus jätkus pärast föderaalreservi baasintressimäärade kärbet märtsi alguses ja koroonaviirusega seotud uudiste halvenedes. Samal ajal kallines euro väga jõuliselt naelsterlingi suhtes (3,7%) ning tugevnes ka enamiku teiste vääringute, sealhulgas euroalaväliste ELi liikmesriikide ja suuremate arenevate riikide omade suhtes. Kooskõlas riskivalmiduse vähenemisega odavnnes euro märkimisväärselt Šveitsi frangi (3,2%) ja Jaapani jeeni (2,0%) suhtes.

Joonis 9.

Euro ja valitud vääringute vahetuskursi muutused

(muutus protsentides)

Allikas: EKP.

Märkused. EER 38 on euro nominaalne efektiivne vahetuskurs euroala 38 kõige olulisema kaubanduspartneri vääringu suhtes. Positiivne (negatiivne) muutus vastab euro kallinemisele (odavnemisele). Kõikide muudatuste arvutamiseks on kasutatud 11. märtsil 2020 kehtinud vahetuskursse.

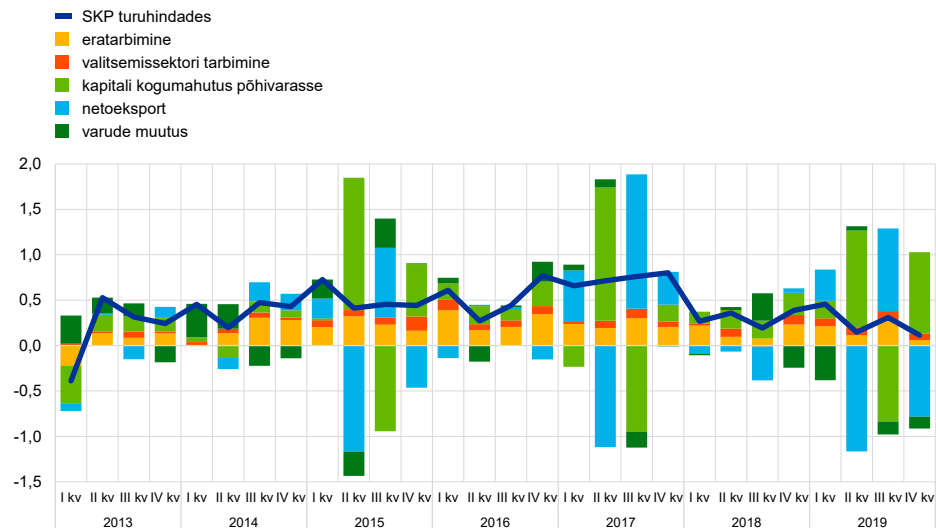
Euroala SKP kvartaalne reaalkasv jäi 2019. aasta neljandas kvartalis tagasihoidlikuks, langedes 0,1%le – võrreldes eelmise kvartali 0,3%ga. Selle põhjuseks oli töötleva tööstuse jätkuv loidus ja investeringute kasvu aeglustumine. Laekuvad majandusandmed ja küsitlustulemused osutavad euroala kasvudünaamika madalale tasemele. Siiski ei kajasta need veel täielikult muutusi seoses koroonaviirusega, mis hakkas veebruari lõpus levima Euroopa mandriosas ja avaldas majandusaktiivsusele halba mõju. Kui vaadata koroonaviiruse levikust tingitud häiretest kaugemale, siis peaks euroala kasv keskmise aja jooksul taas hoogustuma. Seda toetavad soodsad rahastamistingimused, euroala eelarvepoliitika kurss ja üleilmse majandusaktiivsuse eeldatav taastumine. EKP ekspertide 2020. aasta märtsi makromajanduslikus ettevaates euroala kohta nähakse ette, et SKP aastane reaalkasv on 2020. aastal 0,8%, 2021. aastal 1,3% ja 2022. aastal 1,4%. Võrreldes eurosüsteemi ekspertide 2019. aasta detsembri makromajandusliku ettevaatega on SKP reaalkasvu väljavaadet 2020. aastaks 0,3% ja 2021. aastaks 0,1% võrra allapoole korrigeeritud. See on tingitud peamiselt koroonaviiruse puhangust, ehkki viiruse viimatine kiire levik euroalale kajastub vaid osaliselt. Euroala kasvuväljavaatega seotud riskid viitavad seega selgelt halvenemisele. Peale riskide, mis on seotud geopoliitiliste tegurite, üha suureneva proteksionismi ja arenevate turgude haavatavusega, lisab koroonaviiruse levik kasvuväljavaatele uue kaaluka negatiivse riski allika.

2019. aasta neljandas kvartalis oli euroala majanduskasv tagasihoidlik, kajastades töötleva tööstuse sektori jätkuvat nõrkust. SKP kvartaalne reaalkasv oli 2019. aasta kolmandas kvartalis 0,3% ja neljandas kvartalis 0,1% (vt joonis 10). Neljanda kvartali vaoshoitud kasvu põhjuseks oli järsk langus töötleva tööstuse sektoris, samal ajal kui teenuste ja ehitussektori kasvutempo oli endiselt vastupidavam. Sisenõudlus toetas majanduskasvu 1,0% võrra rohkem, ent netoeksport ja varude muutus kahandasid seda vastavalt 0,8% ja 0,1% võrra enam. Kokkuvõttes pani neljanda kvartali toodangukasv SKP aastakasvu 2019. aastal kerkima 1,2%le, mis jäi alla aasta varasemale 1,9%le.

Joonis 10.

Euroala reaalne SKP ja selle komponendid

(kvartalimuutus protsentides ja kvartaalne osakaal protsendipunktides)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

Märkus. Viimased andmed pärinevad 2019. aasta neljandast kvartalist.

Tööhõive jätkas 2019. aasta neljandas kvartalis kasvu: selle määr kerkis kvartali arvestuses 0,3% (vt joonis 11).

See suurenes enamikus euroala riikides, kuid koondus rohkem ehitussektorisse ja teenuste sektorisse. Tööhõive määr on praegu peaaegu 4,3% kõrgem kui kriisieelne tippase 2008. aasta esimeses kvartalis. Pärast viimast hõive madalseisu 2013. aasta teises kvartalis on euroalal viimase tõusuga toimunud kumulatiivne kasv ja hõivatud inimeste arv on 12 miljonit suurem. Hõivekasvu positiivne muutus 2019. aasta neljandas kvartalis vastandub reaalmajanduse väiksema aktiivsusega, kusjuures töövõiljakuse kasvumäär töötaja kohta langes 0,2%. Euroala oodatust kiirem hõivekasv võib olla kooskõlas ka tööjõumahukama sisenõudluse vastupidavusega, võrrelduna aeglasema kasvuga vähem tööjõumahukas väliskaubanduse sektoris.

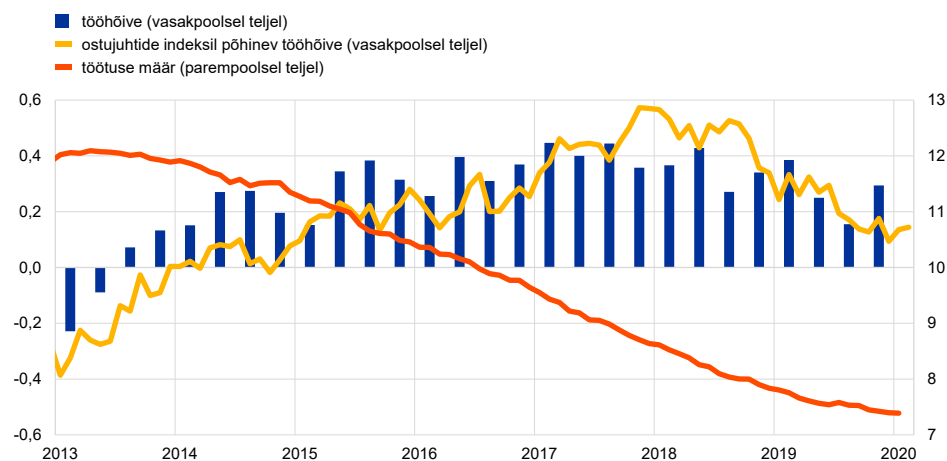
Kuigi hiljutised lühiajalised tööturu näitajad on seni olnud 2020. aasta esimeses kvartalis stabiilsed, oleneb tööhõive lühiajaline areng koroonaviiruse leviku mõjust.

Euroala töötuse määr oli 2020. aasta jaanuaris 7,4%, st 2019. aasta neljanda kvartaliga võrreldes muutumatu, ja ikka veel madalaimal tasemel pärast 2008. aasta juulit. Küsitlusandmed viitavad hõive jätkuvale kasvule 2020. aasta esimeses kvartalis. Ostujuhtide indeksi tööhõive koondnäitaja jäi 2020. aasta jaanuaris ja veebruaris üldjoontes stabiilselt 51,4 tasemele. 2019. aasta neljandas kvartalis oli see 51,3.

Joonis 11.

Euroala tööhõive, ostujuhtide indeksil põhinev hõive ja töötuse määr

(kvartalimuutus protsentides; hajuvusindeks; protsent töajõust)

Allikad: Eurostat, Markit ja EKP arvutused.

Märkused. Ostujuhtide indeksi puhul on esitatud kõrvalekaldeid 50st jagatuna 10ga. Viimased andmed tööhõive kohta pärinevad 2019. aasta neljandast kvartalist, ostujuhtide indeksi kohta 2020. aasta veebruarist ja töötuse määra kohta 2020. aasta jaanuarist.

Eratarbimine hoogustus 2019. aasta neljandas kvartalis veelgi, ehkki

vaiksemas tempos kui eelmises kvartalis. Kui 2019. aasta kolmandas kvartalis oli eratarbimise kvartalikasv veidi jõulisem, siis neljandas kvartalis kerkis see 0,1%. Hiljutine kodumajapidamiste kulutuste vähendamine kajastas osaliselt detsembris täheldatud kalendrilist mõju. 2019. aasta neljandas kvartalis kogus tööhõive kasv hoogu tänu kiirele palgatõusule. See viitab kodumajapidamiste reaalse kasutatava tulu kindlale kasvule ning suurendab tarbijate kindlustunnet ja kulutusi. Kuna rahastamistingimused on endiselt väga soodsad, kasvas 2019. aasta kolmandas kvartalis ka kodumajapidamiste netovara.

Olemasolevad lühiajalised näitajad viitavad eratarbimise mõningasele vastupidavusele 2020. aasta alguses, kuid sellele avaldab mõju koroonaviiruse levik Euroopas.

Hiljutised jaemüügiandmed näitavad mõõdukat, kuid ühtlast eratarbimise kasvu, ehkki aastavahetusel võis täheldada mõningast heitlikkust. Jaemüügiimaht, mis kahanes 2019. aasta detsembris 1,1%, kerkis 2020. aasta jaanuaris 0,6%. Lisaks paranes 2020. aasta veebruaris teist kuud järjest tarbijate kindlustunne. See värskeim positiivne muutus näitab kodumajapidamiste positiivsemat suhtumist oma varasemasse ja tulevaste finantsseisundisse. Tarbijate kindlustunne on oma ajaloolisest keskmisest endiselt kõrgem ja see on kooskõlas eratarbimise püsivalt stabiilse kasvuga. Edaspidisele tarbimisele avaldavad tõenäoliselt suurt mõju hiljutised meetmed koroonaviiruse leviku takistamiseks.

Eluasemeturu praegune taastumine peaks jätkuma rahulikumas tempos kui

2019. aastal, sest seda mõjutab negatiivselt koroonaviiruse puhang. 2019. aasta neljandas kvartalis kasvasid eluasemeinvesteeringud eelneva kvartaliga võrreldes 0,4%, mis peegeldas euroala eluasemeturu kasvutempo aeglustumist. Ehkki eluasemeinvesteeringute kasv aeglustus 2019. aastal kolmandat aastat järjest, osutavad hiljutised lühiajalised näitajad ja küsitlusandmed sellele, et taastumine jätkub, kuid vaibub tempos. Ehitussektori kvartaalne toodangumaht kukkus

2019. aasta neljandas kvartalis 1,0%, kahanedes kolmandat kvartalit järjest. Euroopa Komisjoni näitajad ehitussektori viimase paari kuu kindlustunde kohta kajastavad positiivset, ehkki aeglustuvat kasvu 2019. aasta neljandas kvartalis ja 2020. aasta alguses. Elamuehitust puudutav ostujuhtide indeks oli 2019. aasta neljandas kvartalis keskmiselt 50,6 ning 2020. aasta jaanuaris ja veebruaris 52,6.

Euroala äriinvesteeringute kasv oli 2019. aasta eriti volatiilne. Selle taga olid masinatesse ja seadmetesse investeerimise aeglustumine ning suur immateriaalsete investeeringute kõikumine.

Mujal kui ehitussektoris tehtavate investeeringute maht kasvas 2019. aasta neljandas kvartalis eelneva kvartaliga võrreldes 8,0%. Seda põhjustas 20% kvartalikasv intellektuaalomanditoodete investeeringutes, mis seonduvad eeskätt lirimaaga. Samal ajal aeglustus 2019. aastal masinatesse ja seadmetesse tehtavate investeeringute kvartalikasv, mis tõmbus kokku neljandas kvartalis, mil kapitalikaupade tööstustoodang oli eriti nigelal tasemel. Tempo raugemine peegeldab osaliselt praegu valitseva majandusliku ebakindluse püsimist ja kasinamaid nõudlingimusi. Enne Euroopas puhkenud koroonaviiruse levikut kogutud andmete põhjal paranes 2020. aasta jaanuaris ja veebruaris Euroopas mõnevõrra nii hinnang eksporditellimustele kui ka ootused kapitalikaupade sektori tootmise suhtes. Kapitalikaupade sektori kindlustunde näitajad tõusid oma 2019. aasta neljanda kvartali tasemelt ostujuhtide indeksi puhul kuni jaanuarini ja majandusosaluse näitaja puhul veebruarini, kuid jäid allapoole oma ajaloolist keskmist. Ettevaatavad näitajad, näiteks töötleva tööstuse ebakindlus, kahanesid jaanuaris ning börsil noteeritud ettevõtete tuluooteuste halvenemine peatus veebruaris. Ka taastuv kasum, soodsad rahastamistingimused ja ettevõtete piisav likviidsus peaksid investeeringute kasvu järkjärgulist naasmist toetama.

Ehkki 2019. aasta neljandas kvartalis taastus euroalaväline kaupade eksport tänu arenevate turgude olukorra paranemisele, pöördub see koroonaviiruse mõju tõttu 2020. aasta esimeses kvartalis ilmselt langusele.

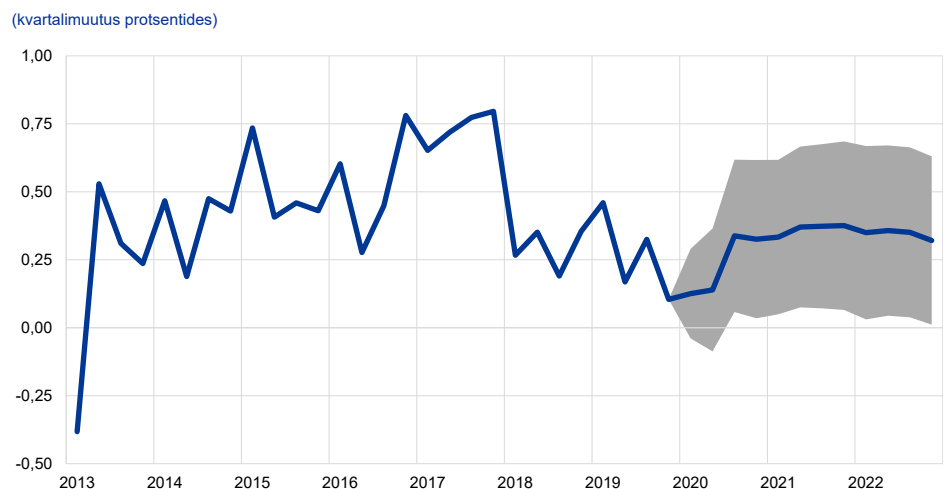
2019. aasta neljandas kvartalis kasvas nominaalne euroalaväline kaupade eksport eelneva kvartaliga võrreldes 1,3%. Eeskätt elavnes 2019. aasta lõpus eksport Türgi, Brasiiliasse, Hiinasse ja ülejäänud Aiasse. Kaupade eksport USAsse ja Ühendkuningriiki siiski samal perioodil vähenes, sest USAs kahanes ravimite eksport ja Ühendkuningriigis lõppesid seoses Brexitiga varem kogutud varud. Euroalasisene kaubandus püsis jõuetu, kajastades euroala tööstustoodangu ja investeeringute vähesust. Tulevikku vaadates osutavad kättesaadavad ettevaatavad näitajad ekspordi kahanemisele koroonaviiruse tagajärjel. Uusi euroala eksporditellimusi kajastav ostujuhtide indeks 2020. aasta veebruari kohta kukkus järsult ja veonäitajad (nt Baltic Dry Index) pöördusid viimaste avaldatud andmete põhjal järsult vastupidisele kursile. Need näitajad ei kajasta veel koroonaviiruse puhangu tagajärgi Itaalias ja teistes euroala riikides. Koroonaviiruse mõju euroala kaubandusele peaks eelduste kohaselt avalduma euroalasisest ja -välisest tarneahelate häiretes, väiksemas välisnõudluses, kindlustunde vähenemises ja hüppelises languses sellistes teenuste sektorites nagu turism ja transport.

Laekuvad majandusandmed ja küsitlustulemused osutavad euroala kasvudünaamika mõningasele stabiliseerumisele üsna madalal tasemel. Siiski ei kajasta need täielikult Euroopa mandriosas puhkenud koroonaviirusega

seotud muutusi. 2020. aasta veebruaris kerkis üleilmne ostujuhtide liitindeks. Paranes nii töötleva tööstuse kui ka teenuste komponent, mille tulemusel oli 2020. aasta esimese kahe kuu keskmine (51,4) 2019. aasta neljanda kvartali omast (50,7) kõrgem. Euroopa Komisjoni majandusalduse näitaja kerkis veebruaris ja ületas oma pikaajalist keskmist. 2020. aasta keskmine on seni olnud 103,0, mis on kõrgem kui 2019. aasta neljanda kvartali keskmine 100,6. Ehitussektoris majandusalduse näitaja langes ja jaemüügisektoris kahanes see samuti pisut, kuid seda tasakaalustas üldjoontes paranenud meeleolu töötleva tööstuse ja teenuste sektoris ning kodumajapidamistes. Ehkki küsitlusandmete põhjal oli märke stabiliseerumisest, viitas saadud teave tarnetähtaegade ja äriootuste kohta juba sellele, et Hiinas leviva koroonaviiruse mõju tõttu hakkab euroala majandusaktiivsus kahanema. Pärast haiguspuhangut Euroopas võivad viiruse levikuga seotud muutused kaasa tuua tarneahela uued häired ning mõjutada väga suure ebakindluse ja finantsturu suurema volatiilsuse tõttu nii tarbimist kui ka investeeeringuid.

EKP ekspertide 2020. aasta märtsi makromajanduslikus ettevaates euroala kohta eeldatakse, et SKP aastane reaalkasv on 2020. aastal 0,8%, 2021. aastal 1,3% ja 2022. aastal 1,4% (vt joonis 12). Võrreldes eurosüsteemi ekspertide 2019. aasta detsembri makromajandusliku ettevaatega on SKP reaalkasvu väljavaadet 2020. aastaks 0,3% ja 2021. aastaks 0,1% võrra allapoole korrigeeritud. See on tingitud peamiselt koroonaviiruse puhangust, ehkki viiruse viimast kiire levik euroalale kajastub vaid osaliselt. Euroala kasvuväljavaatega seotud riskid viitavad seega selgelt halvenemisele. Peale riskide, mis on seotud geopoliitiliste tegurite, üha suureneva protektsionismi ja arenevate turgude haavatavusega, lisab koroonaviiruse levik kasvuväljavaatele uue kaaluka negatiivse riski allika.

Joonis 12.
Euroala reaalne SKP (sh prognoosid)

Allikad: Eurostat ja EKP ekspertide 2020. aasta märtsi makromajanduslik ettevaade euroala kohta, avaldatud 12. märtsil 2020 EKP veebilehel.
Märkused. Esitatud väärtusvahemikud põhinevad eelmiste aastate ettevaadete ja tegelike tulemuste vahelistel erinevustel. Väärtusvahemike ulatus vastab nende erinevuste absoluutväärtuse kahekordsele keskmisele. Väärtusvahemike arvutamise meetodit (k.a erandjuhtude suhtes kohandamine) kirjeldatakse 2009. aasta detsembris avaldatud EKP väljaandes „New procedure for constructing Eurosystem and ECB staff projection ranges“.

Eurostati kiirhinnangu kohaselt pidurdus euroala aastane ÜTHI-inflatsioon 2020. aasta jaanuarikuiselt 1,4%lt veebruaris 1,2%le. Nafta praeguste ja futuurihindade hiljutise järsu languse põhjal võib eeldada, et tõenäoliselt aeglustub koguinflatsioon lähikuudel märkimisväärselt. See hinnang kajastub vaid osaliselt EKP ekspertide 2020. aasta märtsi makromajanduslikus ettevaates euroala kohta, mille kohaselt on aastane ÜTHI-inflatsioon 2020. aastal 1,1%, 2021. aastal 1,4% ja 2022. aastal 1,6% ning mida ei ole eurosüsteemi ekspertide 2019. detsembri ettevaatega võrreldes kuigi palju muudetud. Keskmise aja jooksul toetavad inflatsiooni EKP rahapoliitilised meetmed. Koroonaviiruse mõju inflatsioonile iseloomustab suur ebakindlus, arvestades et väiksema nõudlusega seotud langussurvet võib tasakaalustada tarnehäiretest tulenev tõusurvet. Naftahinna hiljutine hüppeline alanemine tähendab lühiajalise inflatsiooniväljavaate seisukohast suurt halvenemiski.

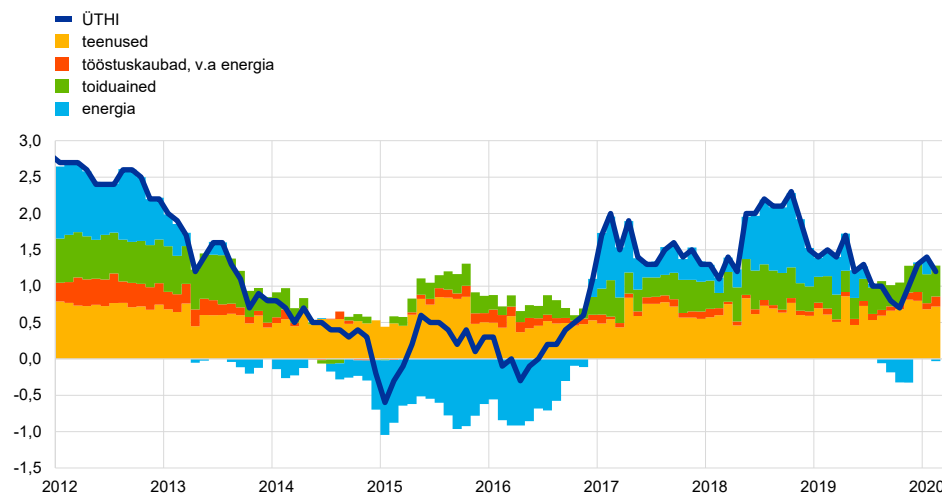
Eurostati kiirhinnangu kohaselt ÜTHI-inflatsioon veebruaris aeglustus.

Jaanuarikuiselt 1,4%lt jõudis see veebruaris 1,2%le, kajastades energiakomponendi inflatsiooni aeglustumist, mis ületas toidu, teenuste ja tööstuskaupade (v.a energia) inflatsiooni kiirenemist. Kuigi koguinflatsiooni dünaamika sõltus endiselt peamiselt energiainflatsioonist, on toiduainete rohkem kui 2% inflatsioon viimasel ajal inflatsioonimäära märkimisväärselt mõjutanud.

Joonis 13.

Eri komponentide osakaal euroala ÜTHI-koguinflatsioonis

(aastamuutus protsentides, osakaal protsendipunktides)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

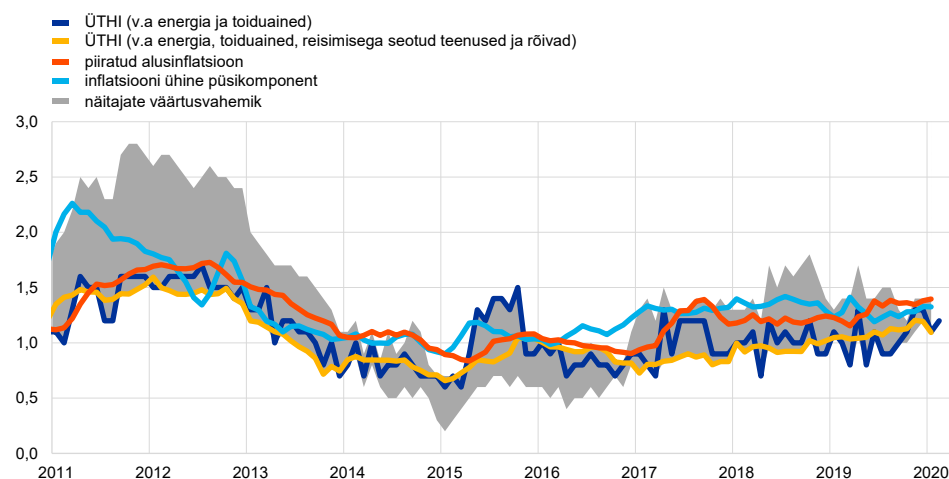
Märkused. Viimased andmed pärinevad 2020. aasta veebruarist (kiirhinnang). 2015. aasta kasvumäärasid on meetodika muudatuste tõttu ülespoole korrigeeritud (vt EKP majandusülevaate 2/2019 infokast „Uus puhkusepakettide hinnaindeksi arutamise meetod Saksamaal ja selle mõju ÜTHI inflatsioonimääradele“).

Alusinflatsiooni näitajad jäid üldjoontes tagasihoidlikuks. ÜTHI-inflatsiooni määr (v.a toiduained ja energia), mis kiirenes novembris ja detsembris 1,3%le ning langes jaanuaris 1,1%le, oli veebruaris 1,2%. Muud alusinflatsiooni näitajad on viimastel kuudel olnud stabiilsemad (andmed on kättesaadavad ainult jaanuarini; vt joonis 14). ÜTHI-inflatsiooni (v.a energia, toiduained, reisimisega seotud teenused ja rõivad),

inflatsiooni ühise püsikomponendi (*Persistent and Common Component of Inflation*, PCCI) ja piiratud alusinflatsiooni (*Supercore*)⁵ puhul jätkus viimase aasta jooksul täheldatud üldiselt stabiilne liikumine.

Joonis 14 Alusinflatsiooni näitajad

(aastamuutus protsentides)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

Märkused. ÜTHI (v.a toiduained ja energia) viimased andmed pärinevad 2020. aasta veebruarist (kiirhinnang) ja kõigi teiste näitajate omad 2020. aasta jaanuarist. Alusinflatsiooni näitajad on järgmised: ÜTHI (v.a energia); ÜTHI (v.a energia ja töötlemata toiduained); ÜTHI (v.a energia ja toiduained); ÜTHI (v.a energia, toiduained, reisimisega seotud teenused ja rõivad); 10% kohandatud ÜTHI keskväärts; 30% kohandatud ÜTHI keskväärts ja ÜTHI kaalutud mediaan. ÜTHI (v.a energia ja toiduained) 2015. aasta kasvumäärasid on metoodika muudatuste tõttu ülespoole korrigeeritud (vt EKP majandusülevaate 2/2019 infokast „Uus puhkusepakettide hinnaindeksi arvutamise meetod Saksamaal ja selle mõju ÜTHI inflatsioonimäärade“).

ÜTHI tööstuskaupade (v.a energia) inflatsiooniga kaasnev tõusurve on tarneahela hilisemates etappides jäänud üldjoontes stabiilseks.

Euroalal müüdavate tarbekaupade (v.a toiduained) tootjahindade inflatsioonimäär, mis on tarneahela hilisemate etappide hinnasurve üks näitajatest, oli jaanuaris aasta arvestuses 0,7%, püsid sellel tasemel alates oktoobrist ja ületades ajaloolist keskmist. Sellele vastav aastane impordihindade inflatsioonimäär tõusis detsembri – 0,1%lt jaanuaris 0,5%le. Tarneahela varasemate etappide hinnasurve näitajad olid endiselt madalad, ehkki kasvasid veidi: vahekaupade tootjahindade aastane inflatsioon kiirenes detsembri –1,1%lt jaanuaris –1,0%le ja vahekaupade impordihindade inflatsioon detsembri –1,2%lt jaanuaris –0,4%le.

Palgakasv aeglustus.

Töötaja kohta makstava hüvitise aastakasv vähenes 2019. aasta kolmanda kvartali 2,1%lt neljandas kvartalis 1,7%le (vt joonis 15). 2019. aasta keskmine näitaja oli 2,0%, mis on 2018. aasta 2,2%st veidi väiksem. 2019. aasta näitajaid on mõjutanud sotsiaalkindlustusmaksete märkimisväärne kahanemine Prantsusmaal.⁶ Töötaja kohta makstava palga (v.a sotsiaalkindlustusmaksed) aastakasv kukkus kolmanda kvartali 2,5%lt neljandas kvartalis 2,1%le. 2018. aastal oli see keskmiselt 2,3%, 2019. aastal keskmiselt 2,4%. Euroala kollektiivlepinguga määratud palgade aastakasv oli 2019. aasta kolmandas

⁵ Lisateavet nende alusinflatsiooni näitajate kohta leiab EKP majandusülevaate 4/2018 artikli „Measures of underlying inflation for the euro area“ infokastidest 2 ja 3.

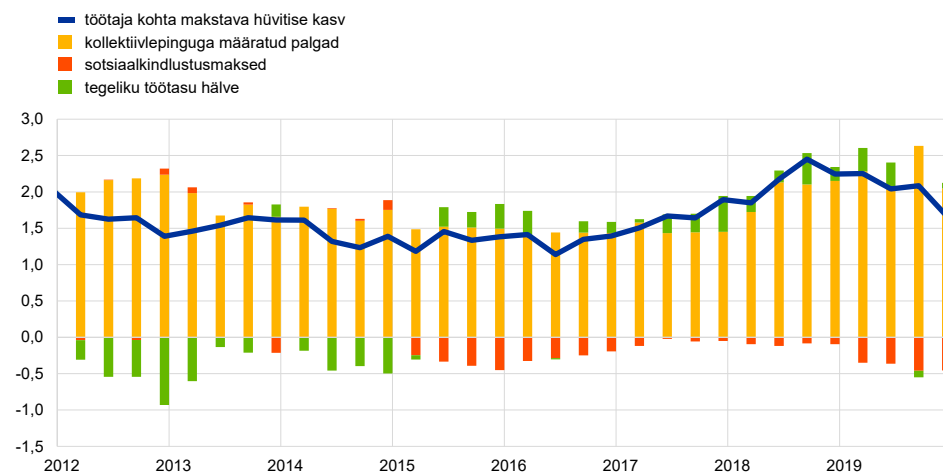
⁶ Seda teemat käsitletakse EKP majandusülevaate 8/2019 viiendas infokastis „Sotsiaalkindlustusmaksete ja miinimumpalgade hiljutised muutused euroalal“.

kvartalis 2,6% ja alanes neljandas kvartalis 2,0%le. See langus oli tingitud peamiselt Saksamaa töötleva tööstuse sektoris kolmandas kvartalis tehtud ühekordsetest maksetest. Kui vaadata eri näitajaid ja võtta arvesse ajutisi tegureid, ilmneb, et palgakasv vähenes 2019. aasta jooksul veidi, kuigi kasvumäärad püsisid ajaloolise keskmise lähedal või sellest mõnevõrra kõrgemal.

Joonis 15.

Töötaja kohta makstava hüvitise komponentide osakaal

(aastamuutus protsentides, osakaal protsendipunktides)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

Märkus. Viimased andmed pärinevad 2019. aasta neljandast kvartalist.

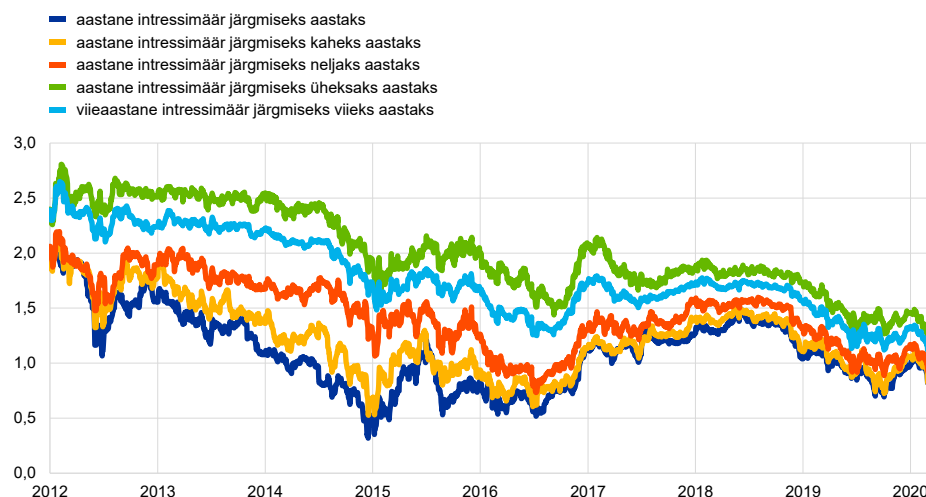
Pikemaajaliste inflatsiooniootuste turupõhised näitajad langesid märtsi alguses kõigi aegade madalaimale tasemele. Selle põhjuseks oli järsk korrektsioon, mis oli tingitud koroonaviiruse üleilmsest levikust.

Inflatsiooniootuste turupõhiste näitajate hiljutisele langusele eelnes 2019. aasta viimases kvartalis kasv, mis kestis veel kuni EKP nõukogu jaanuarikuise koosolekuni. Alates jaanuari keskpaigast on inflatsiooniga seotud viieaastaste vahetustehingute intressimäär viieks aastaks langenud 42 baaspunkti ja moodustab 0,91%. Samal ajal tõusis turupõhine (riskineutraalne) deflatsiooni tõenäosus (eeldus, et järgmise viie aasta keskmine inflatsioonimäär on alla nulli) 22%le. Inflatsiooniootuste turupõhiste näitajate tulevikuprognosis osutab pikale aeglase inflatsiooni perioodile. EKP kutseliste prognoosijate küsitlusest 2020. aasta esimese kvartali kohta, mis korraldati 2020. aasta jaanuari teisel nädalal, ning Consensus Economicsi ja Euro Zone Baromeetri viimastest andmetest nähtub, et ka küsitluspõhised pikaajalise inflatsiooni ootused olid jaanuaris enneolematult madalal tasemel.

Joonis 16.

Inflatsiooniootuste turupõhised näitajad

(aastamuutus protsentides)

Allikad: Thomson Reuters ja EKP arvutused.
Märkus. Viimased andmed pärinevad 11. märtsist 2020.

EKP ekspertide 2020. aasta märtsi makromajanduslikus ettevaates prognoositakse, et alusinflatsioon hakkab keskmise aja jooksul kiirenema.

Ettevaates prognoositakse, et ÜTHI-koguinflatsioon on 2020. aastal keskmiselt 1,1%, 2021. aastal 1,4% ja 2022. aastal 1,6%. Neid prognoose ei ole eurosüsteemi ekspertide 2019. aasta detsembri makromajandusliku ettevaatega võrreldes kuigivõrd muudetud (vt joonis 17). See, et 2020. aasta koguinflatsioonimäär on madalam kui 2019. aasta oma, kajastab ÜTHI energiahindade märgatavat langust, mille taga on naftahinna aeglane areng (kuni tehniliste eelduste aluseks olevate andmete esitamise kuupäevani, mis oli 18. veebruar) ja osaliselt COVID-19 puhang. ÜTHI-inflatsioon (v.a energia ja toiduained) püsib 2020. aasta jooksul eeldatavalt 1,2% juures ning peaks 2021. aastal kiirenema 1,4%le ja 2022. aastal 1,5%le. Naftahinna kõrval sõltub inflatsioon ka COVID-19 levikust, mille mõju iseloomustab suur ebakindlus. Ettevaates eeldatakse, et hindade langussurvet, mis on seotud väiksema nõudlusega 2020. aastal, tasakaalustab edaspidi märgatavalt tarnehäiretest tulenev tõususurve, kuigi selle hinnangu puhul tuleb arvestada selgeid langusriske.

Joonis 17.

Euroala ÜTHI-inflatsioon (sh prognoosid)

(aastamuutus protsentides)

Allikad: Eurostat ja EKP ekspertide 2020. aasta märtsi makromajanduslik ettevaade euroala kohta, avaldatud 12. märtsil 2020 EKP veebilehel.

Märkused. Viimased andmed on 2019. aasta neljanda kvartali (tegelikud andmed) ja 2022. aasta neljanda kvartali (prognoos) kohta. Esitatud väärtusvahemikud põhinevad eelmiste aastate ettevaadete ja tegelike tulemuste vahelistel erinevustel. Väärtusvahemike ulatus vastab nende erinevuste absoluutväärtuse kahekordsele keskmisele. Väärtusvahemike arvutamise meetodit (k.a erandjuhtude suhtes kohandamine) kirjeldatakse 2009. aasta detsembris avaldatud EKP väljaandes „New procedure for constructing Eurosystem and ECB staff projection ranges“. Ettevaates sisalduvate andmete esitamise tähtaeg oli 18. veebruar 2020.

5 Raha ja laenu

Rahapakkumise dünaamika on 2019. aasta hilissuvest alates kõrgelt tasemelt allapoole liikunud. Erasektorile antavate laenude muutused on eri laenu liikide puhul endiselt eriomelised. Kui laenude andmine kodumajapidamistele on püsinud kindel, siis laenu ettevõtetele on vähenenud. Soodsad pankade rahastamise ja laenu tingimused toetasid ikka veel laenude andmist ja seeläbi ka majanduskasvu. Euroala ettevõtete netovälisrahastamise kogusumma on soodsas laenu vahenditega rahastamise abil stabiliseerunud. Hiljutine riskivalmiduse vähenemine tingib aga tõenäoliselt mittefinantsettevõtete pangandusvälise rahastamise tingimuste halvenemise.

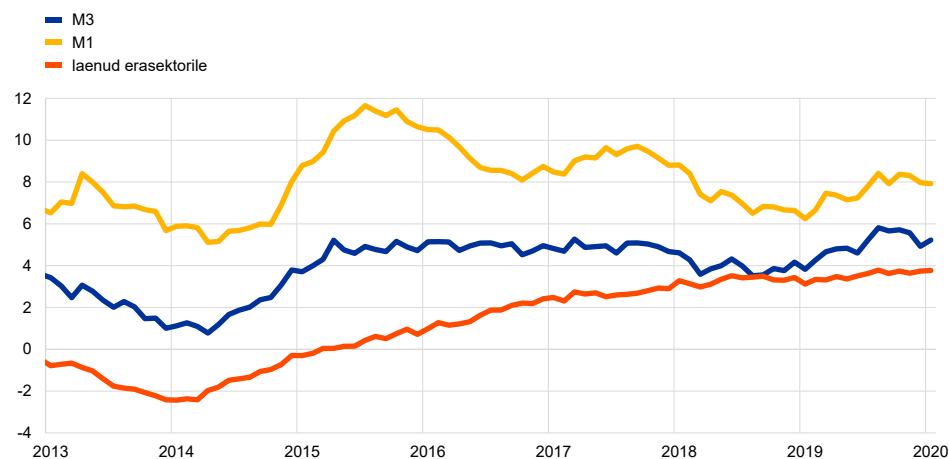
Rahapakkumise dünaamika on 2019. aasta hilissuvest alates rahunenud.

Rahaagregaadi M3 aastane kasvumäär kerkis detsembri 4,9%lt jaanuaris 5,2%le (vt joonis 18) peamiselt tänu turukõlblike instrumentidega seotud positiivsele baasefektile, mis varjas rahapakkumise lühemaajalise dünaamika jätkuvat raugemist. Laia rahapakkumise kasvu toetasid rahainstrumentide hoidmise väga madalad alternatiivkulud. Majanduskasvu raugemine seevastu pärssis M3 kasvu. Nagu eelmisteski kvartalites, tõukas M3 kasvu ikka veel peamiselt tagant kitsas rahaagregaat M1, mis koosneb üleõhoiustest ja ringluses olevast sularahast. Rahaagregaadi M1 aastane kasvumäär langes detsembri 8,0%lt jaanuaris 7,9%le.

Joonis 18.

M3, M1 ja laenu erasektorile

(aastamuutus protsentides; sesoonse ja kalendrilise mõjuga kohandatud)

Allikas: EKP.

Märkused. Laenu on kohandatud laenu müügi, väärtpaberistamise ja tingliku likviidsuse koondamisega. Viimased andmed pärinevad 2020. aasta jaanuarist.

Üleõhoiused olid endiselt rahapakkumise kasvu peamised taganttõukajad.

Üleõhoiuste aastakasvumäär püsis jaanuaris enam-vähem muutumatult 8,4% juures, võrrelduna detsembri 8,5%ga, kuid selle osakaal M3 aastakasvust on 2019. aasta sügisest veidi vähenenud. Sektorite arvestuses on seda langust süvendanud nii ettevõtete kui ka kodumajapidamiste üleõhoiused. Ringluses oleva sularaha mahu aastakasv kõikis jaanuaris endiselt 5% ümber ja pole mingeid märke sellest, et madalate intressimäärade tingimustes oleks hoieuseid asunud kiiremas

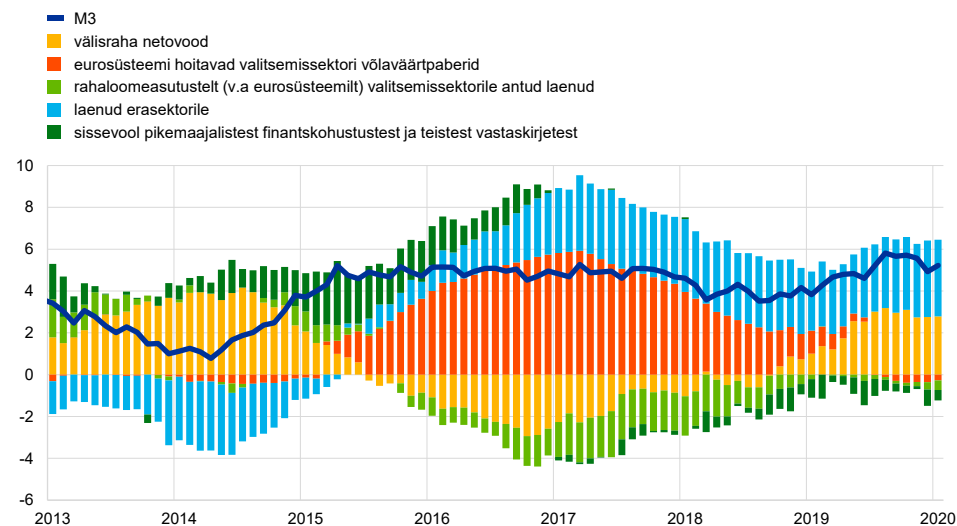
korras sularahaga asendama. M3 aastakasvu jaanuarikuise kerge hoogustumise tingisid esmajoones turukõlblikud instrumendid (M3–M2), mille mõju elavdas M3 kuudünaamikat. Selle tulemusena on pöördunud turukõlblike instrumentide detsembrikuine pärssiv mõju M3-le. Viimase põhjuseks oli tol kuul võlaväärtpaberite tugevalt negatiivne netoemiteerimine, mis võis peegeldada aasta lõpu mõju.

Peamiseks laia rahaloome allikaks jäid ikka laenud erasektorile. Nende osakaal laia rahapakkumise kasvus oli jaanuaris endiselt stabiilne ja ulatuslik (vt joonise 19 tulpade sinine osa). Kuni 2020. aasta jaanuarini kajastas erasektorile antud laenude aastane osakaal laenumahu jõulist aastakasvu. Teiseks põhiliseks rahaloomeallikaks olid välisrahavood, mille osakaal M3s on alates 2019. aasta novembrist püsunud üldjoontes muutumatu, näidates, et investorid eelistavad euroala varasid (vt joonise 19 tulpade kollane osa). Varaostukava raames tehtavate EKP netovaraostude taastumisel novembris on olnud esimese kolme kuu jooksul vaid piiratud otsene mõju M3-le. Selle põhjuseks võib olla tõsiasi, et peamiselt müüvad võlakirju eurosüsteemile pangad ja mitteresidendid. Netovaraostude taasalustamine ei ole korvanud ka M3 kasvu pidurdumist, mille on tinginud varaostukavaga mitteseotud võlaväärtpaberite tähtaja saabumine (vt joonise 19 tulpade punane osa). Pikemaajaliste finantskohustuste pärssiv mõju oli endiselt väike (vt joonise 19 tulpade tumeroheline osa).

Joonis 19.

M3 ja selle vastaskirjed

(aastamuutus protsentides; osakaal protsendipunktides; sesoonse ja kalendrilise mõjuga kohandatud)

Allikas: EKP.

Märkused. Laenu erasektorile hõlmavad rahaloomeasutustelt erasektorile väljastatud laene ja rahaloomeasutustele kuuluvaid võlaväärtpabereid, mille on emiteerinud euroala erasektori mitterahaloomeasutused. Seega hõlmab see ka eurosüsteemi poolt ettevõtlussektori ostukava raames tehtud mitterahaloomeasutuste võlaväärtpaberite oste. Viimased andmed pärinevad 2020. aasta jaanuarist.

Erasektorile väljastatud laenude aastane kasvumäär püsis sektoriti aset leidnud erisuguste muutuste taustal kokkuvõttes enam-vähem stabiilne.

Rahaloomeasutustelt erasektorile antud laenude aastakasv (mida on kohandatud laenude müügi, väärtpaperistamise ja tingliku likviidsuse koondamisega) oli detsembris 3,7% ja jaanuaris 3,8% (vt joonis 18). Kui kodumajapidamistele

väljastatud laenude aastane kasvumäär oli endiselt kergel tõusuteel (detsembris 3,6% ja jaanuaris 3,7%), siis ettevõtetele antud laenude aastakasv stabiliseerus 3,2% juures, kinnitades 2018. aasta septembrist alanud aeglustumist. Laenude kasvu suur erinevus riigiti näitab muu hulgas lahknevusi majanduskasvus, erisusi muude rahastamisallikate kättesaadavuses, kodumajapidamiste ja ettevõtete võlakoormust ning eluasemehindade isesugust arengut eri riikides (vt joonis 20).

Ettevõtetele antud laenude kasvu aeglustumine on kooskõlas töigaga, et selle näitaja tsükliline liikumine toimub tegeliku majandusaktiivsuse suhtes viitajaga.

Ettevõtetele väljastatud pangalaenude mahu kahanemine puudutab endiselt eelkõige töötleva tööstuse sektorit ja kaubandussektorit, mida maailmamajanduse aktiivsuse jätkuv vähenemine kõige rohkem mõjutab. Siiani on aga vähe märke mõju ülekandumisest teenuste sektorile (sealhulgas kinnisvarateenuste pakkujale), millel on mittefinantsettevõtetele antud laenude kasvule suurim mõju. Euroala pankade laenugevuse küsitluse tulemuste põhjal võib järeldada, et ettevõtetele antud laenude kasvu aeglustumise on esmajoonel tinginud nõudlus – näiteks on vähenenud vajadus rahastada põhivarasse tehtavaid investeeringuid. Küsitluse peamised näitajad osutavad ka ettevõtetele antavate laenude kasvu edasisele raugemisele 2020. aasta esimesel poolel. Laenu saamise nõuded on siiani püsinud suuresti muutumatuna, ehkki ettevõtete, eelkõige majandus tsükli suhtes eriti tundlike väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete krediidiriski on pisut negatiivsema poole ümber hinnatud.

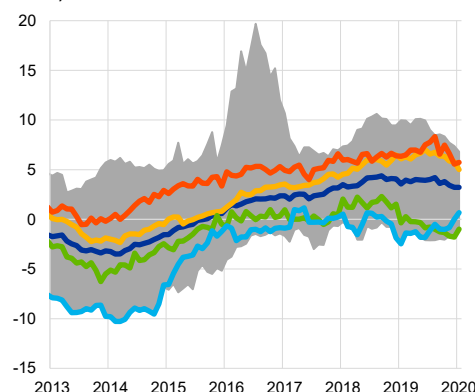
Joonis 20.

Rahaloomeasutuste laenud euroala valitud riikides

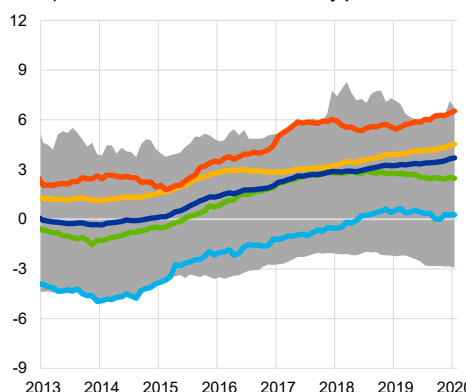
(aastamuutus protsentides)

- euroala
- Saksamaa
- Prantsusmaa
- Itaalia
- Hispaania
- riikidevahelised erinevused

a) rahaloomeasutuste laenud mittefinantsettevõtetele

b) rahaloomeasutuste laenud kodumajapidamistele

Allikas: EKP.

Märkused. Laene on kohandatud laenu müügi ja väärtpaperistamisega. Mittefinantsettevõtete puhul on laene kohandatud ka tingliku likviidsuse koondamisega. Riikidevahelised erinevused on arvatud 12 euroala riigist koosneva püsivalimi miinimum- ja maksimumväärtuste alusel. Viimased andmed pärinevad 2020. aasta jaanuarist.

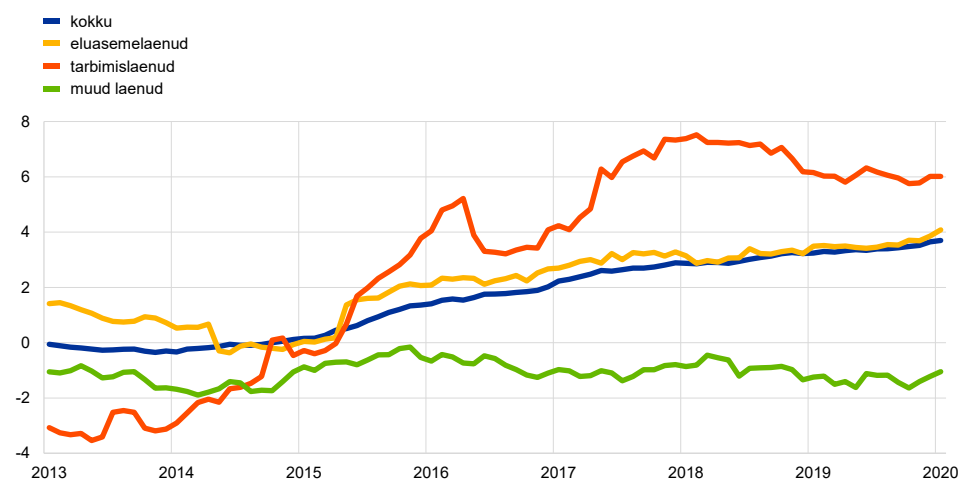
Eluasemelaenude andmine kodumajapidamistele on endiselt järkjärgulisel kasvuteel, kuid tarbimislauade kasv on stabiliseerunud. Kodumajapidamistele antud eluasemelaenude aastane kasvumäär kerkis detsembri 3,9%lt jaanuaris

4,1%le, jätkates 2015. aastal alanud ühtlast tõusu (vt joonis 21). Tarbimislaenude aastakasv püsis euroalal jõuline ja oli nii detsembris kui ka jaanuaris 6%. Mõnevõrra on see 2018. aasta alguse 7% ületanud tasemelt allapoole nihkunud. Erinevalt hüpoteek- ja tarbimislaenude kindlast kasvust on muude kodumajapidamistele väljastatud laenude aastakasv jäänud tagasihoidlikuks: detsembris oli see –1,2% ja jaanuaris –1,0%. Selle laenuliigi kasvu kesisuse põhjuseks võib suuresti pidada väikeettevõtjatele (füüsilisest isikust ettevõtjatele ja juriidilise isiku õiguseta üksustele) antud laene, mida kajastatakse kodumajapidamiste sektoris. Majandusaktiivsuse vähenemise mõju nendele üksustele võib olla eriti suur ja nad võivad oma rahastamisvajaduste katmisel toetuda ka pangandusväliste rahastamisallikatele, sealhulgas sisemistele vahenditele.

Joonis 21.

Rahaloomeasutuste laenud kodumajapidamistele sihtotstarbe järgi

(aastamuutus protsentides; sesoonse ja kalendrilise mõjuga kohandatud)

Allikas: EKP.

Märkused. Kodumajapidamistele antud kogulaenude aegrida on kohandatud laenude müügi ja väärtpaperistamisega. Viimased andmed pärinevad 2020. aasta jaanuarist.

Kodumajapidamiste koguvõlakooormus euroalal on viimastes kvartalites jäänud püsima 2007. aasta lõpu taseme lähedal.⁷ Ehkki euroala tasandil on märgata stabiliseerumist, on kodumajapidamiste võlakooormuse muutus riigiti erinev. Samal ajal kukkusid kodumajapidamiste võla teenindamise kulud uuele rekordmadalale tasemele, mis toetab võla jätkusuutlikkust.

Pankade rahastamistingimused püsisid soodsad. Euroala pankade laenuvahenditega rahastamise koondkulu, mis on 2019. aasta algusest alates vähenenud kooskõlas turumääradega, püsis 2019. aasta neljandas kvartalis ja 2020. aasta jaanuaris väga väike (vt joonis 22). See näitab, et pankade võlakirjade tulusus kukkus 2019. aasta jooksul märkimisväärselt ja jõudis enneolematult madalale tasemele, kuid alates veebruari lõpust on see taastunud, eelkõige vastusena koroonaviiruse haiguse COVID-19 levikule. Euroala pankade hoiuste intressimäärad, mis avaldavad pankade rahastamisele kõige suuremat mõju ja mille

⁷ Vt „Households and non-financial corporations in the euro area: third quarter of 2019“, EKP, jaanuar 2020.

kohta on olemas andmed kuni 2020. aasta jaanuarini, on püsinud erakordselt madalad, toetades seega pankade jaoks soodsaid laenuvahenditega rahastamise tingimusi. Pankade laenu-tegevuse küsitluse järgi on pankade rahastamistingimustele kasulikud ka kolmanda seeria suunatud pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid, samuti EKP netovaraostude taastamine 2019. aasta novembris.

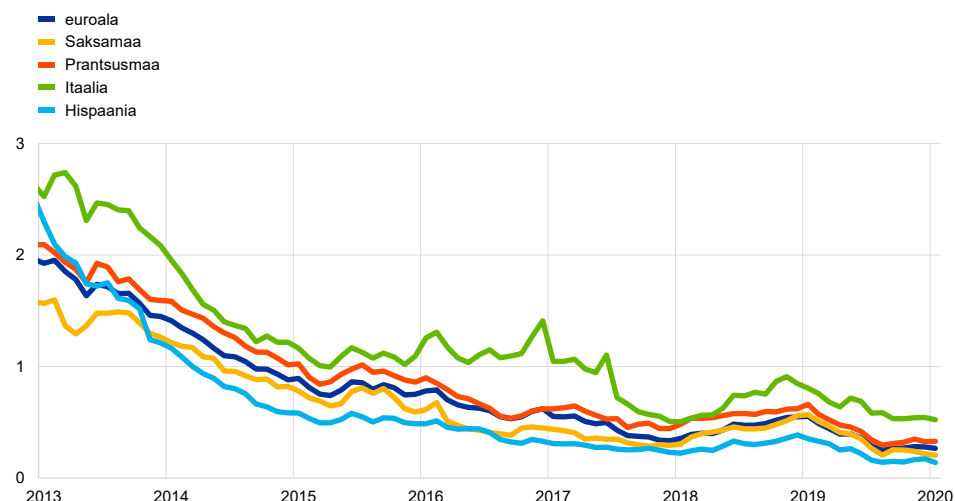
Euroala pankade laenude ja hoiuste keskmiste intressimäärade marginaal jäi jaanuaris peaaegu muutumatuks.

Ehkki laenude ja hoiuste keskmiste intressimäärade marginaal uutele klientidele on alates 2014. aastast olnud väike, kuna laenude intressimäärad on hoiuste intressimäärade rohkem langenud, on kõnealuse marginaali vähenemisega kaasnevat mõju kasumlikkusele korvanud laenumahu kasv. Üldine mõju intressitulule (mis on intressimäärade marginaalide ja antavate laenude mahu tulem) on sel perioodil olnud napilt plusspoolel. Pärast seda, kui EKP kärpis 2019. aasta septembris hoiustamise püsivõimaluse intressimäära, on ettevõtete negatiivsete intressimääradega tasustatud hoiuste osakaal veelgi kasvanud. See toetab pankade laenude ja hoiuste marginaali, mis oli 2020. aasta jaanuaris 1,34%. Samuti on pangad teinud veelgi edusamme oma bilansi parandamisel, vähendades näiteks viivislaenude mahtu. Siiski on euroala pankade kasumlikkus varasemaga võrreldes väike. Selle üheks põhjuseks on tihe pangandussektorisene ja -väline konkurents, samuti vajadus saavutada sektoris suurem kulutõhusus.⁸

Joonis 22.

Pankade laenuvahenditega rahastamise koondkulu

(hoiusepõhise rahastamise ja tagamata turupõhiste laenuvahenditega rahastamise koondkulu; protsentides aasta kohta)

Allikad: EKP, Markit iBoxx ja EKP arvutused.

Märkused. Hoiuste koondkulu on arvatatud uute üleõhoiuste, tähtajaliste hoiuste ja nõudmiseni hoiuste intresside keskmisena, mida on kaalutud nende vastavate jääkide summadega. Viimased andmed pärinevad 2020. aasta jaanuarist.

Soodsad laenuintressimäärad toetavad endiselt majanduskasvu. Ettevõtetele antud pangalaenude ja kodumajapidamistele antud eluasemelaenude koondintressimäärad püsisid 2020. aasta jaanuarile eelnenud kolme kuu vältel

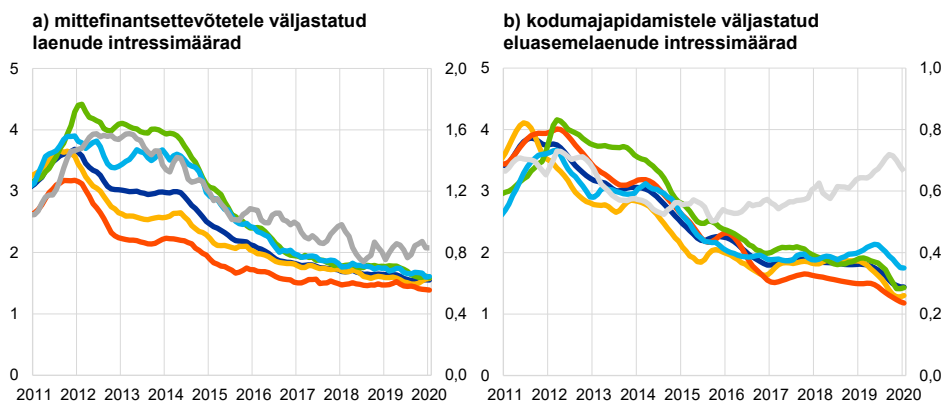
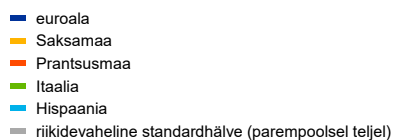
⁸ Vt „Financial Integration and Structure in the Euro Area“, EKP, märts 2020

üldjoontes stabiilsed (vt joonis 23). See on kooskõlas lühiajaliste turumäärade vähese muutumisega ja seda ei ole mõjutanud ka pikemaajaliste turumäärade volatiilsus. 2020. aasta jaanuaris oli ettevõtetele antud pangalaenude koondintressimäär 1,55% ehk sama mis detsembris ja vaid veidi kõrgem 2019. aasta augustis saavutatud rekordmadalast tasemest. Eluasemelaenude koondintressimäär, mis oli 2019. aasta detsembris ajaloolises madalpunktis 1,41% juures, püsis peaaegu stabiilselt 1,44% tasemel. Konkurentsivõime, pankade soodsad rahastamiskulud ja 2019. aasta septembris EKPs otsustatud hoiustamise püsivõimaluse intressimäära kärpimise ülekandumine hoidsid euroala ettevõtetele ja kodumajapidamistele antud laenude intressimäärad rekordmadala taseme lähedal. Pärast seda, kui 2014. aasta juunis kuulutati välja EKP krediitileevendusmeetmed, on pankadelt ettevõtetele ja kodumajapidamistele antud laenude koondintressimäärad kokkuvõttes märgatavalt langenud. 2014. aasta maist kuni 2020. aasta jaanuarini on ettevõtetele antud laenude ja kodumajapidamistele antud eluasemelaenude koondintressimäärad alanenud vastavalt 140 ja 150 baaspunkti.

Joonis 23.

Pangalaenude koondintressimäärad euroala valitud riikides

(protsentides aasta kohta; kolme kuu libisevad keskmised)

Allikas: EKP.

Märkused. Pangalaenude kogukulu näitaja on leitud lühi- ja pikaajaliste intressimäärade liitmisel, kasutades uute laenude mahu 24 kuu libisevat keskmist. Riikidevahelise standardhälbe leidmisel on lähtutud 12 euroala riigist koosnevast püsivaimist. Viimased andmed pärinevad 2020. aasta jaanuarist.

Euroala mittefinantsettevõtetele pakutava välisrahastamise aastane koguvoog stabiliseerus 2019. aasta neljandas kvartalis kindlal tasemel (vt osa a joonisel 24).

Mittefinantsettevõtete laenuvahenditega rahastamise voog on alates 2018. aasta neljandast kvartalist kahanenud koos majandusaktiivsuse vähenemisega. Välisrahastamisvoogude aeglustumine aga peatus 2019. aasta viimases kvartalis. 2019. aastal jõudis võlakirjade emiteerimine kokkuvõttes enam-vähem sellisele tasemele, kus see oli 2016.–2017. aastal, ületades märkimisväärselt 2018. aasta taset. Samal ajal aeglustus 2019. aasta lõpu poole pangalaenude võtmine ettevõtetes, ehkki laenuvahenditega finantseerimise kulu oli suhteliselt soodne. Selle põhjuseks on ettevõtete väiksemad rahastamisvajadused,

kuna alates 2018. aasta keskpaigast kahaneva majandusaktiivsuse mõju avaldub viitajaga. Mittepankadelt (mitterahaloomeasutustelt) saadud laenude negatiivne väärtus vähenes 2019. aasta kolmandas kvartalis ja liikus neljandas kvartalis kergelt plusspoolele, mis näitab, et ettevõtete võlakirjade emiteerimine mittefinantsettevõtete vahefinantseerimisüksuste kaudu on veidi suurenenud. Värsked andmed näitavad, et võlaväärtpabereid netoemiteeriti 2020. aasta jaanuaris ja veebruaris jõuliselt. Noteeritud aktsiate netoemiteerimine langes 2019. aasta neljandas kvartalis aasta arvestuses sügavamalt miinuspoolele, kajastades endiselt kesist emiteerimistegevust, nihet noteeritud aktsiatelt noteerimata aktsiatele 2019. aasta teises kvartalis ja suurt baasefeki. Lisaks pärsib noteeritud aktsiate rahastamisvahendina kasutamist nende püsivalt kõrge hind võrreldes ettevõtete laenuvahenditega rahastamise kuluga.

2020. aasta jaanuaris olid mittefinantsettevõtete rahastamiskulud 2019. aasta septembri taseme lähedal, kuid hinnangute kohaselt peaksid need olema nüüdseks märkimisväärselt kasvanud (vt osa b joonisel 24).

Mittefinantsettevõtete välisrahastamise üldine nominaalkulu, mis hõlmab pangalaene, võlakirjaemissioone turul ja omakapitaliga rahastamist, oli 2020. aasta jaanuaris 4,7%. Seega oli rahastamiskulu 2020. aasta jaanuaris vaid 14 baaspunkti kõrgem kui 2019. aasta aprillis, mil asjaomane aegrida jõudis oma seni madalaimasse punkti. Ent pärast seda kasvas rahastamise hinnanguline kogukulu kuni vaatlusaluse perioodi lõpuni (11. märts 2020) järsult ja jõudis 5,1%le. Selle põhjuseks on omakapitali kaudu rahastamise kulu kerkimine 85 baaspunkti võrra ja turupõhiste laenuvahenditega rahastamise kulu kerkimine 10 baaspunkti võrra. Mõlema kulu näitajate muutumise taga võib olla kiiresti ja järsult halvenenud riskitaluvus koroonaviiruse leviku tõttu, mis tõi kaasa aktsiahindade riskipreemiate tõusu ja ettevõtete võlakirjade tulususe vahe kasvu (vt 2. peatükk).

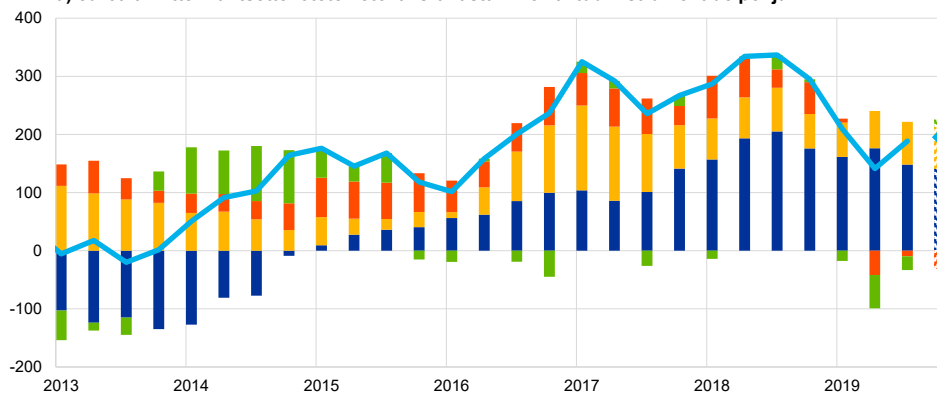
Joonis 24.

Euroala mittefinantsettevõtete välisrahastamine

(aastased vood miljardites eurodes – osa a; protsentides aasta kohta – osa b)

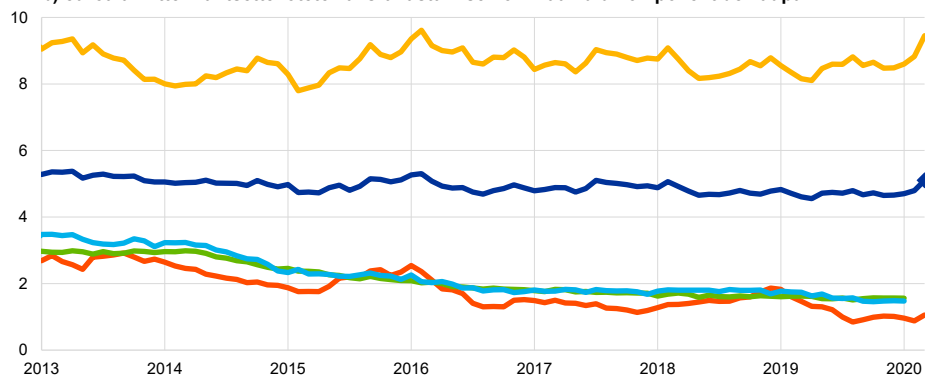
- rahaloomeasutuste laenuid mittefinantsettevõtetele (kohandatud)
- mittefinantsettevõtete võlaväärtpaberite netoemiteerimine
- mittefinantsettevõtete noteeritud aktsiate netoemiteerimine
- mitterahaloomeasutuste laenuid mittefinantsettevõtetele (v.a väärtpaperistamine)
- kokku

a) euroala mittefinantsettevõtete netovälisrahastamine valitud instrumentide põhjal

- rahastamise kogukulu
- omakapitali kaudu rahastamise kulu
- turupõhiste laenuvahenditega rahastamise kulu
- lühiajalise laenukulu näitaja
- pikaajalise laenukulu näitaja

b) euroala mittefinantsettevõtete välisrahastamise nominaalkulu komponentide kaupa

Allikad: Eurostat, Dealogic, EKP, Merrill Lynch, Bloomberg, Thomson Reuters ja EKP hinnangud.

Märkused. Osa a: netovälisrahastamine on rahaloomeasutuste väljastatud laenude, võlaväärtpaberite netoemiteerimise, noteeritud aktsiate netoemiteerimise ja mitterahaloomeasutuste väljastatud laenude summa. Rahaloomeasutuste väljastatud laene on kohandatud müügi, väärtpaperistamise ja likviidsuse koondamisega. Mitterahaloomeasutuste väljastatud laenuid sisaldavad laene teistelt finantseerimisasutustelt, kindlustusseltsidelt ja pensionifondidelt, välja arvatud väärtpaperistatud laenuid. Viirutatud tulp näitab praegust hinnangut 2019. aasta neljanda kvartali kohta. Osa b: mittefinantsettevõtete rahastamise kogukulu on arvatud pangalaenude, turupõhiste laenuvahenditega rahastamise ja omakapitali kaudu rahastamise kulude kaalutud keskmisena, võttes aluseks nende vastavad jäägid. Sinine romb näitab praegust hinnangut rahastamise kogukulu kohta 2020. aasta märtsis eeldusel, et pangalaenude intressimäärad jäävad 2020. aasta jaanuari tasemele. Osa a viimased andmed euroala kontoandmete kohta pärinevad 2019. aasta kolmandast kvartalist. Hinnangud 2019. aasta neljanda kvartali kohta põhinevad EKP bilansi- ja väärtpaperite emiteerimise statistikal ning Dealogicu andmetel. Osa b viimased andmed omakapitali kaudu ja turupõhiste laenuvahenditega rahastamise kulude kohta pärinevad 11. märtsist 2020 ning laenukulude kohta 2020. aasta jaanuarist.

6 Eelarve areng

Euroala valitsemissektori eelarvepositsioon peaks EKP ekspertide 2020. aasta märtsi ettevaate kohaselt 2020. ja 2021. aastal halvenema ning 2022. aastal stabiliseeruma. Eelarvepositsiooni halvenemist võib peamiselt seostada väiksema esmase eelarveülejäädiga. See areng kajastub ka eelarvepoliitikas, mis peaks prognoosi kohaselt olema 2020. ja 2021. aastal ekspansiivne ja 2022. aastal üldiselt neutraalne. Suhteliselt ekspansiivsest eelarvepoliitikast hoolimata peaks euroala valitsemissektori võla ja SKP suhe järk-järgult vähenema tänu soodsale intressimäärade ja SKP kasvumäära vahele ning kuigivõrd positiivsele esmasele eelarvepositsioonile kogu perioodi jooksul. Koroonaviiruse levikust tingitud sündmused, mis on aset leidnud pärast ettevaate valmimist, osutavad selgelt, et eelarvepoliitika väljavaade halveneb. Lisaks juba väljakuulutatud eelarvepoliitikale tuleks koroonaviiruse levikut arvestades toetada tugevalt eurorühma pühendumist ühistele ja kooskõlastatud poliitikameetmetele.

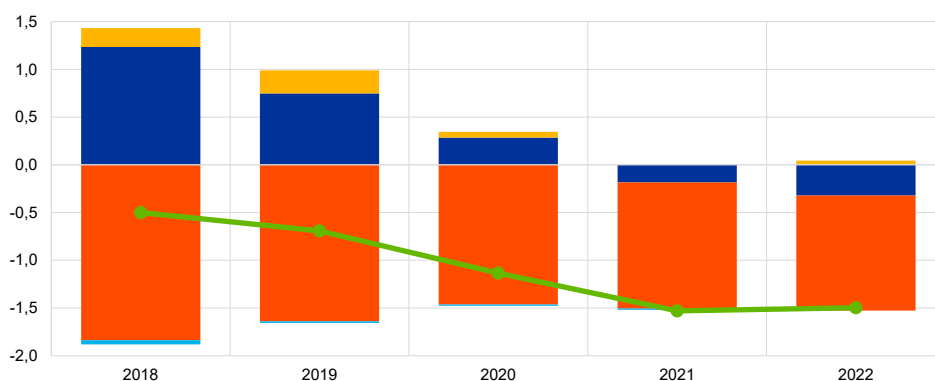
Euroala valitsemissektori eelarvepositsioon peaks EKP ekspertide 2020. aasta märtsi ettevaate kohaselt 2020. ja 2021. aastal halvenema ning 2022. aastal stabiliseeruma.⁹ EKP ekspertide 2020. aasta märtsi makromajandusliku ettevaate kohaselt kasvab euroala valitsemissektori eelarvepuudujääk 2019. aasta 0,7%lt SKPst 2020. aastal 1,1%le ning moodustab seejärel nii 2021. kui ka 2022. aastal 1,5% SKPst (vt joonis 25). Eelarvepositsiooni halvenemine 2020. ja 2021. aastal tuleneb peamiselt kehvemast tsükliliselt kohandatud esmasest eelarvepositsioonist. Osaliselt tasakaalustavad seda väiksemad intressikulud, samal ajal kui tsükliline komponent väheneb ettevaateperioodi jooksul pisut.

Joonis 25.

Eelarvepositsioon ja selle komponendid

(protsentides SKPst)

- tsükliliselt kohandatud esmane eelarvepositsioon (millest on maha arvatud toetus finantssektorile)
- tsükliline komponent
- intressimaksed
- toetus finantssektorile
- eelarvepositsioon

Allikad: EKP ja EKP ekspertide 2020. aasta märtsi makromajanduslik ettevaade.
Märkus. Teggu on euroala valitsemissektori koondandmetega.

⁹ Vt EKP ekspertide 2020. aasta märtsi makromajanduslik ettevaade euroala kohta, avaldatud 12. märtsil 2020 EKP veebilehel.

Euroala eelarveväljavaade 2020.–2022. aastaks kajastab EKP ekspertide 2020. aasta märtsi ettevaate kohaselt eurosüsteemi ekspertide 2019. aasta detsembri ettevaatega võrreldes märksa toetavamad eelarvepoliitikat. Euroala valitsemissektori eelarvepositsiooni kui osakaalu SKPst on 2020. aasta puhul 0,2% võrra ja nii 2021. kui ka 2022. aasta puhul 0,4% võrra allapoole korrigeeritud. Korrigeerimise põhjuseks on kehvem esmane eelarvepositsioon ja oodatust nõrgem tsükliline komponent, samal ajal kui intressikulude komponent jääb samaks.

Euroala eelarvepoliitika kurss peaks olema 2020. ja 2021. aastal ekspansiivne ning püsima 2022. aastal üldjoontes neutraalne.¹⁰ 2019. aastal oli eelarvepoliitika kurss hinnanguliselt mõõdukalt ekspansiivne ning 2020. ja 2021. aastal peaks see veelgi leevenema, pakkudes majandusele tuge. Selle peamiseks põhjuseks on suuremad kulutused eeskätt siiretele Saksamaal, Hispaanias ja Itaalias, aga ka otseste maksude ja sotsiaalkindlustusmaksete kärped Prantsusmaal ja Madalmaades. 2022 aastal peaks eelarvepoliitika olema laias laastus neutraalne.

EKP ekspertide 2020. aasta märtsi ettevaate kohaselt püsib euroala valitsemissektori võla ja SKP suhe järkjärgulises languses. Prognoos näitab, et euroala valitsemissektori võla suhe SKPsse eeldatavasti kahaneb: 2019. aasta 84,5%lt SKPst 2022. aastal 82,6%le SKPst. Kahanemist toetab soodne intressimäärade ja SKP kasvu vahe,¹¹ samas kui esmase eelarvepositsiooni kogumõju on ettevaateperioodi jooksul nullilähedane (vt joonis 26). 2019. aasta detsembri ettevaatega võrreldes kahaneb võlasuhe eeldatavasti aeglasemalt, kuna prognoositud esmane ülejääk on väiksem ja tsükliline komponent on ebasoodsam. Pärast 2020. aasta märtsi ettevaate valmimist hakkas koroonaviirus kiiremini levima, mis viitab, et valitsemissektori võla ja SKP suhe on eelduste kohaselt halvem, kui ettevaates prognoositi.

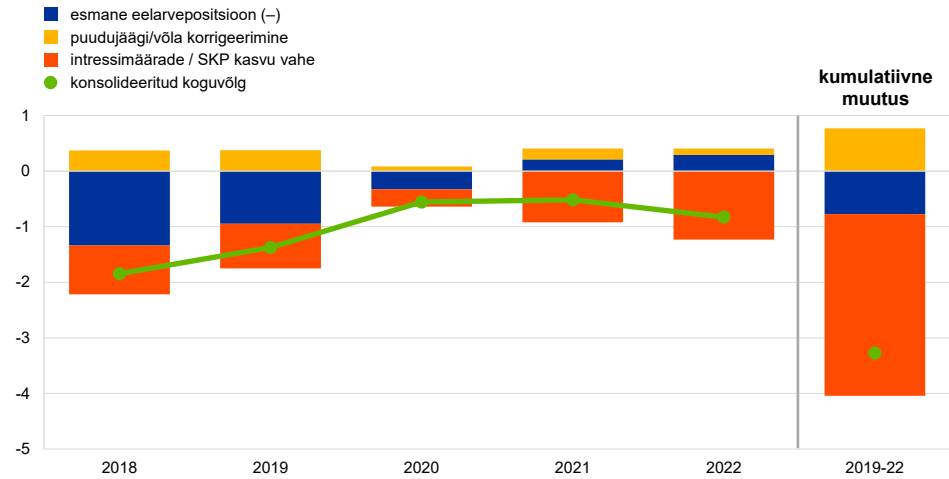
¹⁰ Eelarvepoliitika kurss näitab, millises suunas ja mahus mõjutavad eelarvepoliitilised meetmed majandust, kui jätta kõrvale riigi rahanduse automaatne reaktsioon majandustsüklile. Seda hinnatakse siin muutusena tsükliliselt kohandatud esmase eelarvepositsiooni suhtarvus, millest on maha arvatud valitsuse toetus finantssektorile. Täpsema ülevaate saamiseks euroala eelarvepoliitika kursi mõiste kohta vt EKP majandusülevaate 4/2016 artikkel „[The euro area fiscal stance](#)“.

¹¹ Lisateabe saamiseks vt EKP majandusülevaate 2/2019 infokast „[Intressimäärade ja SKP kasvumäärade vahe ja valitsemissektori võla dünaamika](#)“.

Joonis 26.

Valitsemissektori võla muutumise põhjused

(protsendipunktides SKPst)

Allikad: EKP ja EKP ekspertide 2020. aasta märtsi makromajanduslik ettevaade.
Märkus. Teggu on euroala valitsemissektori koondandmetega.

Koroonaviiruse levik on olnud euroala ja maailmamajanduse jaoks suur šokk ning nõuab sihiteadlikku ja kooskõlastatud eelarvepoliitilist reageerimist. Nüüd on vaja pakkuda tervishoiusektorile ning mõjutatud ettevõtetele ja majapidamistele õigeaegset ja sihipärast abi, et ohjeldada rahvatervise tagamiseks koroonaviiruse levikut ja leevendada selle majandusmõju. Seetõttu toetatakse tugevalt eurorühma pühendumist ühistele ja kooskõlastatud poliitikameetmetele.

Infokastid

1 Ajaleheartiklites sisalduvate andmete kasutamine reaalmajanduse aktiivsuse näitajana

Koostanud Massimo Ferrari ja Helena Le Mezo

Majandusteemalises erialakirjanduses kasutatakse makromajandusliku riski ja ebakindluse mõõtmiseks sageli tekstianalüüsi meetodeid.¹² Ometi on vähe tõendeid selle kohta, kui palju teavet reaalmajanduse aktiivsuse kohta saab niisuguste näitajate põhjal ammutada. Siinses infokastis esitatakse ajaleheartiklite tekstianalüüsi põhjal üks USA reaalmajanduse aktiivsuse näitaja. See on loodud Factiva andmebaasist saadud andmete põhjal. Andmebaasi kogutakse kõik artiklid, mis on avaldatud paljude riikide tähtsamates ajalehtedes. Tekstipõhise aktiivsuse näitaja väljatöötamiseks võeti andmebaasist välja ajaleheartiklid, mis avaldati USAs.¹³ See näitaja mõõdab alates 1970. aasta jaanuarist iga päeva kohta seda, milline on USA majanduskasvu pidurdumist (või majanduslangust) käsitlevate artiklite osakaal kõikide USAs avaldatud artiklite seas. Loodud indeks peaks muutuma käsikäes majandustsükli muutustega, sest majanduskasvu aeglustumist käsitlevatele teemadele pühendatakse ajalehtedes rohkem ruumi. Lisaks peaks see näitaja reageerima kiiremini niisugusele majandustsükli arengule, mille ilmumine makromajanduslikes koondmuutujates võtab aega ja mis avaldatakse sageli viitajaga. Indeksit on kerge vaevaga võimalik väga sageli (iga päev) ajakohastada ning rakendada arvukate arenenud ja arenevate riikide suhtes.

Loodud indeksit saab kasutada USA reaalmajanduse aktiivsuse reaalaajalise seirevahendina. Joonise A kohaselt korreleerub näitaja hästi USA majanduskasvu aeglustumise perioodidega, mille aluseks on võetud tööstustoodangu vähenemine või USA majandusuuringute büroos tuvastatud majandussurutise kuupäevad. Niisugune korrelatsioon osutab sellele, et loodud tekstipõhise indeksit saab kasutada reaalaajalise näitajana, millega seirata majanduse arengut iga natukese aja tagant, kuna see sisaldab asjakohast teavet majandustsükli kohta.

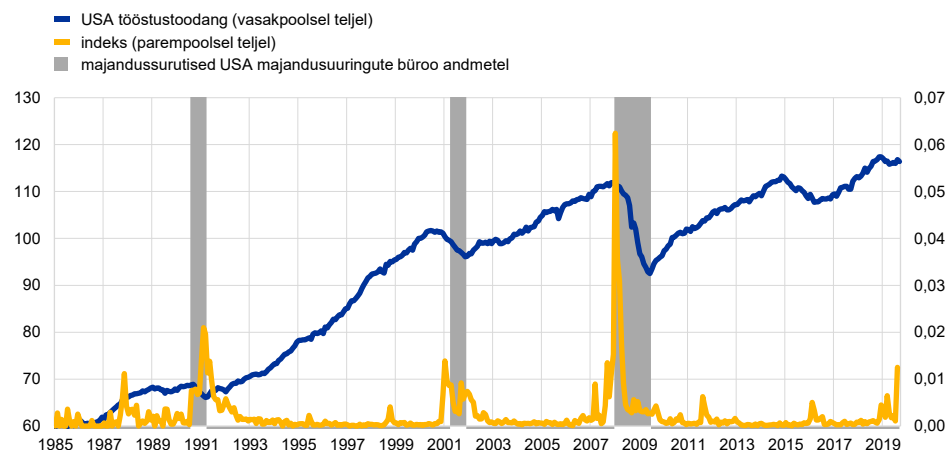
¹² Värskemate näidete hulka kuuluvad D. Caldara ja M. Iacoviello, „*Measuring Geopolitical Risk*“, *International Finance Discussion Papers*, USA Föderaalreservi Süsteemi nõukogu, nr 1222, 2018; R. S. Baker, N. Bloom ja S. J. Davis, „*Measuring Economic Policy Uncertainty*“, *The Quarterly Journal of Economics*, Oxford University Press, 131. kd, nr 4, 2016, lk 1593–1636; hiljuti euroala suhtes rakendatud tekstianalüüsi kohta vt A. Azqueta-Gavaldón, D. Hirschbühl, L. Onorante ja L. Saiz, „*Sources of economic policy uncertainty in the euro area: a machine learning approach*“, EKP majandusülevaade 5/2019.

¹³ Kasutati sama meetodit, mida rakendasid D. Caldara ja M. Iacoviello artiklis „*Measuring Geopolitical Risk*“, *International Finance Discussion Papers*, USA Föderaalreservi Süsteemi nõukogu, nr 1222, 2018.

Joonis A.

Tekstipõhine indeks ja USA majandussurutised

(majanduskasvu aeglustumist kajastav tekstipõhine näitaja; USA majandussurutised ja tööstustoodang, indeks (2010 = 100))

Allikad: Factiva, Haver Analytics ja autorite arvutused.

Märkused. Tekstipõhise näitaja saamiseks võetakse aluseks USA-s iga päev avaldatud artiklite ja üksnes majanduskasvu pidurdumist käsitlevate artiklite arvu suhe. Seejärel koondatakse andmed kuude kaupa. Viimased andmed pärinevad 2020. aasta jaanuarist.

Indeksiga saab prognoosida ka tulevast majandusaktiivsust. Selle eelduse ametlikuks katsetamiseks lisatakse tekstipõhine näitaja majandussurutise tõenäosuse standardmudelisse.¹⁴ Hinnatakse järgmist võrrandit:

$$P(\text{kriis})_{t+k} = a + \beta^1[\text{tulu}_t^3 - \text{kuud} - \text{tulu}_t^{10} - \text{aasta}] + \beta^2 \text{indeks}_t + \varepsilon_{t+k} \quad (1)$$

kus majandussurutise tõenäosust tulevasel perioodil ($t + k$) prognoositakse majandussurutise tüüpilise prognoosivahendi – praeguse perioodi tulukõvera kalde (lühijärgi- ja pikaajalise tulususe vahe) – ning tekstipõhise näitaja järgi.¹⁵ Indeks annab USA tulukõvera kalde kohta lisateavet. Majandussurutise tõenäosusmodelite sobivust kajastab suhteliste töökarakteristikute kõver (*receiver operator curve*, ROC), mida võib pidada mudeli alusel tehtud prognooside täpsuse mõõdupuuks.¹⁶ Joonisel B esitatud ROC-andmetest nähtub, et ajaleheartiklil põhineva indeksi rakendamisel saadakse lühiajalises plaanis lihtsast tulukõverast täpsem tulemus. Ajaleheartiklitest saadud teabe lisamine arvutusse parandab mudeli toimimist märgatavalt. Seda hinnangut ei mõjuta muu majandussurutise määratlus peale USA majandusuuringute büroo kasutatava määratluse (mille järgi on majandussurutisega tegu juhul, kui tööstustoodang on vähenenud kaheksa järjestikuse kuu vältel) ega üleilmse finantskriisi perioodi mittearvestamine.

¹⁴ Aluseks on võetud J. H. Wrighti artikkel „The yield curve and predicting recessions“, Finance and Economics Discussion Series, 2006–2007, föderaalreservi nõukogu teadus- ja statistika- ning rahaküsimuste osakonnad, Washington D. C., veebruar 2006.

¹⁵ Tulukõvera mudeleid muudeti hiljuti tähtsamate keskpankade varaostukavade järgi. Vt EKP majandussülevaade 1/2020 infokast „US yield curve inversion and financial market signals of recession“.

¹⁶ ROC-kõvera võrreldakse tõeselt positiivset tulemust ehk hinnangut majandussurutise olemasolu kohta olukorras, kus majandussurutis on ka tegelikult ilmnenu, valepositiivsete tulemustega ehk hinnangutega majandussurutise olemasolu kohta olukorras, kus seda tegelikult ei ole ilmnenu. Mida lähemal leitud ROC-andmed vertikaaltelele on, seda täpsem on mudeli prognoosimisvõime. Lisaks on võimalik koostada ROC-graafik. Selleks tuleb arvutada välja ROC-kõvera alune pindala, mis jääb kõrgemale kui 45° joon (mis tähendab juhuslikke väärtuste määramist). Mida suurem on kõveraalune pindala, seda täpsem on mudel.

Infokastis esitatud tõendite kohaselt aitab ajaleheartiklitest saadud teave seirata majanduse arengut ja täiendab makromajanduslikke andmeid.

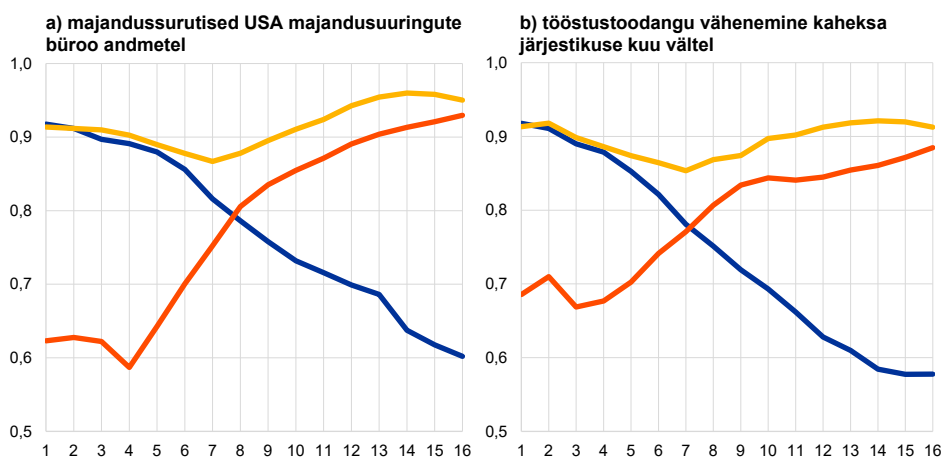
Ajaleheartiklitesse on koondatud majandustsükli kohta suur hulk niisugust teavet, mis ei ilmne kohe makromajanduslikes aegridades. Tõik, et sedalaadi tekstipõhine näitaja on olemas ja seda saab iga päev värskendada, teeb sellest kasuliku ja sobiva abivahendi majanduse arengu seiramisel ja prognoosimisel eelkõige lühiajalises plaanis.

Joonis B.

Majandussurutise tõenäosusmodelite sobivusnäitajad eri kuudel enne ettevaateperioode

(indeks, vasakpoolsel teljel)

- ainult indeks
- ainult tulukõver
- indeks ja tulukõver

Allikad: Factiva, Haver Analytics ja autorite arvutused.

Märkused. Sobivus põhineb ROC-andmetel, mis on saadud majandussurutise tõenäosusmodelist. Selle arvutamisel on lähtutud 1) üksnes tulukõverast, 2) üksnes tekstipõhisest indeksist, 3) nii tekstipõhisest indeksist kui ka tulukõverast igal ettevaateperioodil. Näitaja arvutatakse mudeli õigete prognooside ja mingi juhusliku väärtuse normaliseeritud kaugusena (st vähenemise konstantne tõenäosus on 50%). Mida suurem on kaugus, seda suurem on ROC-andmete väärtus. Viimased andmed pärinevad 2020. aasta jaanuarist.

2 Hargmaiste ettevõtete maksustamise mõju välismaiste otseinvesteeringute voo esimesele suunamuutusele euroalal

Koostanud Virginia Di Nino ja Andrejs Semjonovs

Selles infokastis selgitatakse, kuidas on hargmaiste ettevõtete maksustamine pärast hiljutist USA ettevõtete maksureformi mõjutanud euroalale saabuaid ja euroalalt lähtuvaid välismaiste otseinvesteeringute vooge.¹⁷ Euroalal, nagu ka teistes arenenud majandusega piirkondades, ületavad residendist äriühingute välismaised investeeringud tavaliselt välismaiste äriühingute investeeringuid euroalal. 2018. aastal muutus aga välismaiste otseinvesteeringute netoväljavool (mida võib kirjeldada ka euroala välismaiste otseinvesteeringute netovaradena – üldiselt on need euroala äriühingute investeeringud välismaistesse tütarettevõtetesse) sissevooluks ning välismaiste otseinvesteeringute netosissevool (ehk netokohustused, st välismaiste äriühingute netoinvesteeringud euroalal) väljavooluks. Selline kapitali liikumine oli suuresti seotud teatud meetmetega, mis võeti USA ettevõtete 2018. aasta alguses jõustunud maksureformi raames.¹⁸

Euroala välismaiste otseinvesteeringute voo suunamuutus oli täies ulatuses tingitud voogudest, mille lähte- ja sihtkoht olid 1) USA ja 2) offshore-keskused (vt joonis A). USA hargmaised ettevõtted hakkasid oma investeeringuid euroalalt välja viima (tekitades sellega kahepoolse välismaiste otseinvesteeringute netoväljavoolu) 2017. aastal, st enne ettevõtete maksureformi, kuid euroala välismaiste otseinvesteeringute koguvoos kajastus suunamuutus 2018. aasta teisel poolel, kui investeeringuid hakkasid euroalalt välja viima ka offshore-keskused.

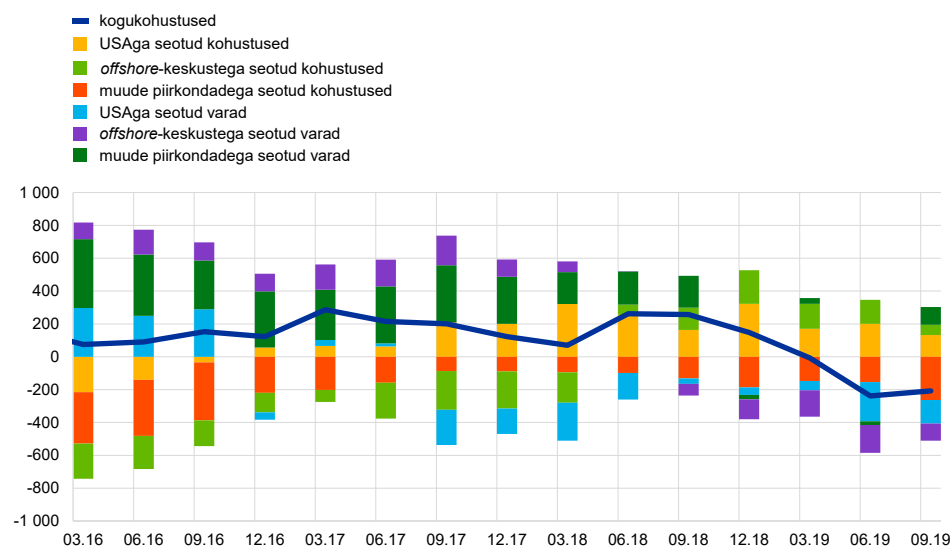
¹⁷ Vt ka EKP majandusülevaate 5/2019 infokast „Euro area foreign direct investment since 2018: the role of special purpose entities“.

¹⁸ Vt ka käesoleva majandusülevaate artikkel „Multinational enterprises, financial centres and their implications for external imbalances: a euro area perspective“.

Joonis A.

Euroala välismaiste otseinvesteeringute vood (netovarad ja netokohustused) lähte- või vastuvõtva piirkonna järgi

(tehingute nelja kvartali libisev summa, miljardites eurodes, sesoonselt kohandamata)

Allikas: Eurostat.

Märkused. Varade puhul tähistab positiivne (negatiivne) arv euroala investorite euroalavälisete instrumentide netoostu (-müüki).

Kohustuste puhul tähistab positiivne (negatiivne) arv euroalavälisete investorite euroala instrumentide netoostu (-müüki).

Offshore-keskused on Andorra, Antigua ja Barbuda, Anguilla, Aruba, Barbados, Bahrein, Bermuda, Bahama, Belize, Cooki saared, Hollandi Antillid, Dominica, Grenada, Guernsey, Gibraltar, Hongkongi erihalduspiirkond, Mani saar, Jersey, Saint Kitts ja Nevis, Kaimanisaared, Liibanon, Saint Lucia, Liechtenstein, Libeeria, Marshalli saared, Montserrat, Mauritius, Nauru, Niue, Panama, Filipiinid, Seišellid, Singapur, Saint-Martin, Turks ja Caicos, Saint Vincent ja Grenadiinid, Briti Neitsisaared, USA Neitsisaared, Vanuatu ja Samoa. Viimased andmed pärinevad 2019. aasta kolmandast kvartalist.

Välismaiste otseinvesteeringute netovood muutsid suunda ainult teatud euroala finantskeskustes ehk suure finantsvooga riikides ja see toimus eriotstarbeliste üksuste tehingute kaudu (vt joonis B).

Teistes euroala riikides jäid vood tagasihoidlikuks ja välismaiste otseinvesteeringutega seotud tehingute märkimisväärset geograafilist ümberpaiknemist ei täheldatud. Samuti näitab kahekordne suunamuutus (varad ja kohustused) seda, et varade ja kohustuste vood liikusid suurel määral koos neis riikides, kus hargmaised ettevõtted kasutavad vahendite edasi-tagasi paigutamist (*round-tripping*) ja maksude ülekandmist (*pass-through practices*).¹⁹ Seevastu lirimaal puudutas välismaiste otseinvesteeringute brutosisse- ja -väljavoolu vähenemine eelkõige teiste euroala finantskeskustega (mitte USAga) tehtavaid tehinguid ja see juhtus varem, alates 2017. aasta neljandast kvartalist.²⁰ Arvestades välismaiste otseinvesteeringute üleilmse võrgustiku keerulist struktuuri, on üks selle asjaoluga kooskõlas olev võimalik selgitus see, et osaliselt võidi lirimaal teenitud kasum viia kodumaale tagasi teiste euroala finantskeskuste kaudu.

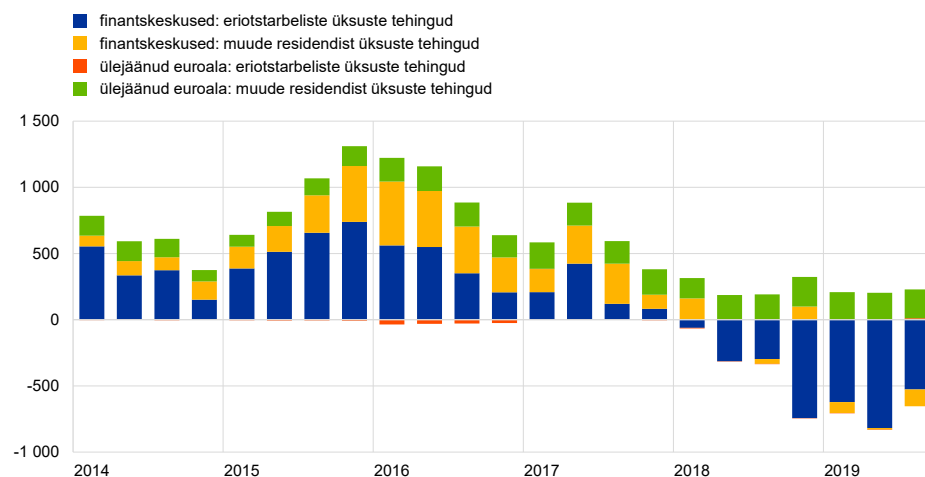
¹⁹ Vahendite edasi-tagasi paigutamise puhul müüb üks äriühing varad teis(t)ele äriühingu(te)le, mis asub (asuvad) tavaliselt muus jurisdiktsioonis, leppides kokku, et samad või sarnased varad saab ligikaudu sama hinnaga tagasi osta. Niisugused tehingud suurendavad tulusid ja kulusid, kuid ei mõjuta kasumit. Need on sageli seotud maksude ülekandmisega, kus teine äriühing tasub varadelt teenitud tulult maksud ja esimene äriühing saab maksusoodustuse.

²⁰ Vt L. Emter, B. Kennedy ja P. McQuade, „US profit repatriations and Ireland’s Balance of Payments statistics“, *lirimaa keskpanga* teise kvartali 2019. aasta ülevaade.

Joonis B.

Kohustustega seotud tehingute võrdlus euroala välismaiste otseinvesteeringute puhul: eriotstarbelised üksused vs. muud residendist tütarettevõtted

(tehingute nelja kvartali libisev summa, miljardites eurodes, sesoonselt kohandamata)

Allikad: OECD ja Eurostat.

Märkused. Sinised ja punased alad tähistavad sissetulevaid netoinvesteeringuid tegevusüksustesse, mis on eriotstarbelised üksused. Kollased ja rohelised alad tähistavad sissetulevaid välismaiseid netootseinvesteeringuid kõikidesse teistesse euroala residendist üksustesse, mis on välismaiste äriühingute tütarettevõtted. Finantskeskused on Belgia, Luksemburg ja Madalmaad. Ülejäänud euroala hõlmab kõiki teisi liikmesriike, v.a Hispaania, Küpros, Läti ja Malta, mis on andmete puudumise tõttu välja jäetud. Viimased andmed pärinevad 2019. aasta kolmandast kvartalist.

Välismaiste otseinvesteeringute brutovoo jaotus instrumendi liigi järgi näitab, et suunamuutus puudutas peamiselt omakapitali ega hõlmanud reinvesteeritud tulu komponenti (vt joonis C). Seega osutab suunamuutus tõsiasjale, et välismaiste otseinvesteeringute üle otsustamisel lähtuti eelkõige maksukaalutlustest.

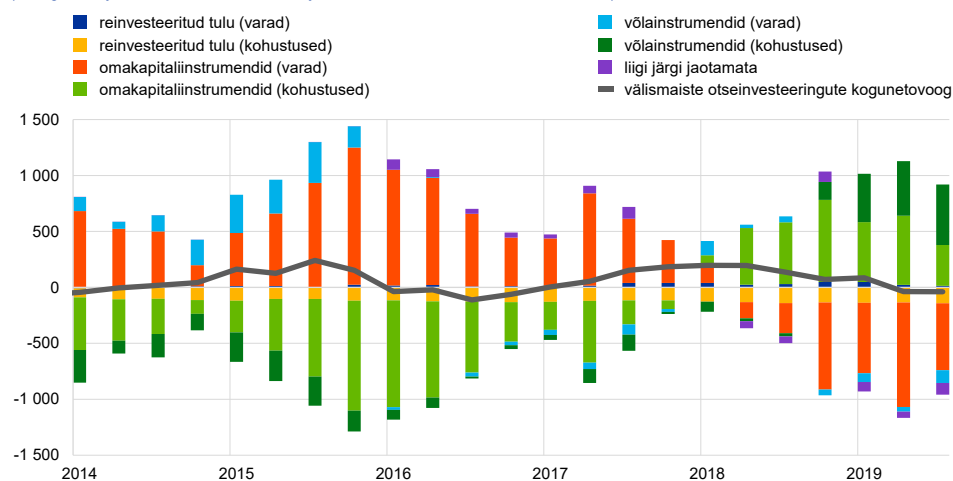
Suunamuutus ei kutsunud esile välismaiste otseinvesteeringute omakapitali- ja võlainstrumentide koosseisu muutust ega ümberpaigutamist teistesse euroala riikidesse. Peale selle ei mõjutanud see peaaegu üldse reinvesteeritud tulu, sest varasemat kasumit, mis viidi tagasi kodumaale USAs kehtestatud ühekordse soodusmaksumääraga, ei kajastatud dividendidena (nn superdividende – suuri või erandlikke dividende – kajastatakse maksebilansis välismaiste otseinvesteeringute omakapitaliinstrumentide tehingute all). Tänu sellele ning samuti stabiilsetele välismaistele netootseinvesteeringutele lirimaal ja mitme suure USA hargmaise ettevõtte asukoha üleviimisele lirimaale jätkus seal 2018. aastal äriühingutelt laekuva maksutulu kasv.²¹

²¹ Näib, et varem on äriühingute tulumaksumäär kärped USAs toetanud lirimaa tööhõivet ja majanduskasvu investeeringutega väljastpoolt rahastatavatesse sektoritesse. Seekord võib aga riigis asuvate hargmaiste ettevõtete tegevuse muutumise tõttu tekkida kapitali väljavoolu risk. Vt D. Clancy, „US corporate tax rate cuts: Spillovers to the Irish economy“, *Working Paper Series*, nr 38, European Stability Mechanism, 2019.

Joonis C.

Välismaiste otseinvesteeringute netovood euroala finantskeskustes (varad ja kohustused) finantsinstrumendi liigi järgi

(tehingute nelja kvartali libisev summa, miljardites eurodes, sesoonselt kohandamata)

Allikas: OECD.

Märkused. Iirimaa puhul ei olnud kõiki võla- ja omakapitaalinstrumentide ning reinvesteeringutulu komponentide kvartaliandmeid avaldatud. Malta ja Küprose andmed ei ole kättesaadavad. Netokohustused on esitatud ümberpööratud skaalal vertikaaltele negatiivses osas (kui need on positiivsed). Viimased andmed pärinevad 2019. aasta kolmandast kvartalist.

Ehkki mõni USA maksureformi säte mõjutab eeldatavasti ajutiselt välismaiste otseinvesteeringute tehinguid, hõlmab reform ka maksubaasi vähenemise ärahoidmise meetmeid, mis võivad mõjutada välismaiste otseinvesteeringute bruto- ja netovoogu pikema aja vältel. Reformiga kehtestati ühekordne väiksem maks varasemalt kasumilt, mida ei toodud kodumaale tagasi. Seevastu praegu kehtib välismaal dividendidena teenitud tulu suhtes täielik maksuvabastus, mida kohaldatakse ühetaoliselt olenemata sellest, kas dividendid viiakse kodumaale tagasi või neid hoitakse välismaal. See vähendab USA hargmaiste ettevõtete indu reinvesteeringutulu välismaal. Peale selle hõlmab reform ka maksubaasi vähenemise ärahoidmise meetmeid, mis võivad mõjutada välismaiste otseinvesteeringute bruto- ja netovoogu pikema aja vältel. See kahandab USA ettevõtete soovi viia oma immateriaalsed varad välismaale, võimaldades välismaal immateriaalselt varalt teenitud maksustatavast tulust kuni 37,5% maha arvata. Seega võib euroala välismaiste otseinvesteeringute brutovoo suunamuutus olla üleminek uuele välisinvesteeringute tasakaalule. Kuigi hinnangut on veel vara anda, jätkus 2019. aastal investeeringute väljaviimine ja euroala finantskeskustes ei mõjutanud see üksnes välismaiste otseinvesteeringute omakapitalikohustuste komponenti, vaid ka võlainstrumentide komponenti (vt joonis C). 2019. aasta viimase kvartali kuuprognosid osutavad suunamuutuse võimalikule peatumisele ja tingimuste peatsele normaliseerumisele, kuid ajaloolises võrdluses on vood püsinud küllaltki tagasihoidlikud.

Likviidsuskeskkond ja rahapoliitilised operatsioonid 30. oktoobrist 2019 kuni 28. jaanuarini 2020

Koostanud Pamina Karl ja Marco Weißler

Siinses infokastis kirjeldatakse EKP rahapoliitilisi operatsioone 2019. aasta seitsmendal ja kaheksandal arvestusperioodil, mis keetsid vastavalt 30. oktoobrist 17. detsembrini 2019 ja 18. detsembrist 2019 28. jaanuarini 2020.

Vaatlusperioodil hakati kohaldama hoitavalt ülelikviidsuselt makstavate intresside kaheastmelist süsteemi. Selle järgi on alates 30. oktoobril 2019 alanud seitsmendast arvestusperioodist osa krediidasutuste hoitavast ülelikviidsusest (st kohustusliku reservi nõudeid ületavad reservihoiused) vabastatud hoiustamise püsivõimaluse suhtes kohaldatavast negatiivsest intressimäärast.²² Selle asemel kohaldatakse hoitavale ülelikviidsusele praegu aastaintressimäär 0%. Muude hiljutiste muudatuste seas on suunatud pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide (TLTRO) kaudu lisatud likviidsuse netotagasihinnad ja varaostude taasalusamine.

Likviidsusvajadus

Vaadeldaval perioodil oli pangandussüsteemi keskmine päevane likviidsusvajadus – mida määratletakse autonoomsete netotegurite ja kohustusliku reservi summana – 1505,7 miljardit eurot. See oli 53,7 miljardit eurot väiksem kui eelmisel vaatlusperioodil (st 2019. aasta viiendal ja kuuendal arvestusperioodil; vt tabel A). Autonoomsed netotegurid kahanesid 55,4 miljardit eurot, samal ajal kui kohustuslik reserv suurenes 1,7 miljardit eurot, ulatudes 134,3 miljardi euroni.

Autonoomsete netotegurite vähenemine oli eelkõige tingitud eurosüsteemi bilansi varade poole (netovälisvarad ja netovarad eurodes) kasvust. Varade poole autonoomsed tegurid suurenesid 55,1 miljardit eurot, küündides 1009,1 miljardi euroni. Selles sisaldus nii netovälisvarade 33,2 miljardi eurone kasv, mis sarnanes eelmise vaatlusperioodi kasvuga, kui ka 21,9 miljardi eurone eurodes nomineeritud netovarade kasv, mis ulatus 238,0 miljardi euroni. Kohustuste poole autonoomsed tegurid püsisid kokkuvõttes peaaegu muutumatud (kahanesid 0,4 miljardit eurot). Kuigi muud autonoomsed tegurid ja ringluses olevate pangatähtede maht suurenesid vastavalt 42,3 miljardit eurot ja 20,0 miljardit eurot, tasakaalustasid selle kasvu täielikult valitsemissektori väiksemad hoiused, mis olid kuuendal arvestusperioodil enneolematu 298,6 miljardi euro suuruse mahu saavutamise järel vaatlusperioodil keskmiselt 219,8 miljardit eurot. Kokkuvõttes vähenesid autonoomsed netotegurid – ehk kohustuste poole likviidsust vähendavad autonoomsed tegurid miinus varade poole likviidsust lisavad autonoomsed tegurid – 1371,4 miljardi euroni.

²² Finantsasutuste kõlblike reservihoiuste arvutamisel võetakse aluseks finantsasutuste arvelduskontode kalendripäeva lõpu keskmised saldod vaatlusperioodil. Jooksevkontol hoitav ülelikviidsus on negatiivsest intressimäärast vabastatud ulatuses, mis ei ületa finantsasutuse kohustusliku reservi nõude ja teatud kordaja korrutist. EKP nõukogu on kehtestanud esialgseks kordajaks kuus.

Tabel A.**Eurosüsteemi likviidsuskeskkond****Kohustused**

(keskmine näitaja, miljardites eurodes)

	Jooksev vaatlusperiood: 30. oktoober 2019 – 28. jaanuar 2020						Eelmine vaatlusperiood: 31. juuli – 29. oktoober 2019	
	Seitsmes ja kaheksas arvestusperiood		Seitsmes arvestusperiood: 30. oktoober – 17. detsember		Kaheksas arvestusperiood: 18. detsember – 28. jaanuar		Viies ja kuues arvestusperiood	
Autonoomsed likviidsustegurid	2380,2	(–0,4)	2384,8	(–37,1)	2375,0	(–9,8)	2380,6	(+87,3)
Ringluses olevad pangatähed	1271,8	(+20,0)	1262,9	(+10,1)	1282,2	(+19,3)	1251,8	(+17,8)
Valitsemissektori hoiused	219,8	(–62,7)	226,6	(–72,1)	211,8	(–14,7)	282,4	(+11,9)
Muud autonoomsed tegurid ¹	888,7	(+42,3)	895,3	(+24,8)	880,9	(–14,4)	846,4	(+57,6)
Kohustuslikku reservi ületavad arvelduskontod	1510,1	(+284,9)	1528,0	(+272,7)	1489,2	(–38,8)	1225,2	(–17,2)
Kohustuslik reserv	134,3	(+1,7)	134,1	(+0,9)	134,5	(+0,3)	132,6	(+2,5)
Hoiustamise püsivõimalus	256,4	(– 253,6)	257,9	(– 198,7)	254,6	(–3,3)	510,0	(–77,4)
Likviidsust vähendavad peenhäälestusoperatsioonid	0,0	(+0,0)	0,0	(+0,0)	0,0	(+0,0)	0,0	(+0,0)

Allikas: EKP.

Märkused. Kõik tabelis esitatud näitajad on ümardatud lähima 0,1 miljardi euron. Sulgudes esitatud näitajad tähistavad muutust võrreldes eelmise vaatlus- või arvestusperioodiga.

¹ Arvutatud ümberhindluskontode, euroala residentide muude nõuete ja kohustuste ning kapitali ja reserve summana.

Varad

(keskmine näitaja, miljardites eurodes)

	Jooksev vaatlusperiood: 30. oktoober 2019 – 28. jaanuar 2020						Eelmine vaatlusperiood: 31. juuli – 29. oktoober 2019	
	Seitsmes ja kaheksas arvestusperiood		Seitsmes arvestusperiood: 30. oktoober – 17. detsember		Kaheksas arvestusperiood: 18. detsember – 28. jaanuar		Viies ja kuues arvestusperiood	
Autonoomsed likviidsustegurid	1009,1	(+55,1)	1020,9	(+32,7)	995,4	(–25,5)	954,0	(+41,7)
Netovälisvarad	771,1	(+33,2)	773,3	(+14,8)	768,6	(–4,7)	737,9	(+38,5)
Netovarad eurodes	238,0	(+21,9)	247,6	(+17,9)	226,9	(–20,7)	216,1	(+3,2)
Rahapoliitika instrumendid	3272,2	(–22,4)	3284,3	(+5,1)	3258,1	(–26,2)	3294,6	(–46,6)
Avaturuoperatsioonid	3272,2	(–22,4)	3284,3	(+5,1)	3258,1	(–26,2)	3294,6	(–46,4)
Pakkumisoperatsioonid	644,0	(–39,9)	665,5	(–5,0)	619,0	(–46,5)	683,9	(–31,1)
Põhilised refinantseerimisoperatsioonid	2,3	(–0,2)	1,8	(–0,2)	2,9	(+1,1)	2,5	(–2,6)
Kolmekuulised pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid	3,4	(+0,5)	2,7	(–0,1)	4,3	(+1,6)	2,9	(–0,3)
TLTRO-II operatsioonid	589,8	(–87,3)	657,6	(–5,3)	510,8	(–146,8)	677,2	(–29,5)
TLTRO-III operatsioonid	48,5	(+47,2)	3,4	(+0,6)	101,1	(+97,7)	1,3	(+1,3)
Otsetehingute portfellid	2628,2	(+17,5)	2618,8	(+10,1)	2639,1	(+20,3)	2610,7	(–15,1)
Kaetud võlakirjade esimene ostukava	2,0	(–0,8)	2,3	(–0,5)	1,7	(–0,5)	2,8	(–0,3)
Kaetud võlakirjade teine ostukava	2,9	(–0,3)	2,9	(–0,1)	2,9	(–0,0)	3,2	(–0,3)
Kaetud võlakirjade kolmas ostukava	263,8	(+2,8)	262,9	(+2,3)	264,8	(+1,9)	260,9	(–0,8)
Väärtpaberituruprogramm	47,9	(–4,9)	47,8	(–3,6)	47,9	(+0,0)	52,8	(–8,6)
Varaga tagatud väärtpaberite ostukava	28,2	(+2,1)	27,9	(+1,7)	28,6	(+0,7)	26,1	(–0,1)
Avaliku sektori väärtpaberite ostukava	2099,9	(+12,3)	2093,4	(+6,0)	2107,6	(+14,3)	2087,6	(–4,8)
Ettevõtlussektori varaostukava	183,5	(+6,2)	181,6	(+4,2)	185,6	(+4,0)	177,3	(–0,4)
Laenamise püsivõimalus	0,0	(–0,0)	0,0	(–0,0)	0,0	(+0,0)	0,0	(–0,2)

Allikas: EKP.

Märkused. Kõik tabelis esitatud näitajad on ümardatud lähima 0,1 miljardi euron. Sulgudes esitatud näitajad tähistavad muutust võrreldes eelmise vaatlus- või arvestusperioodiga.

Likviidsusega seotud muu teave

(keskmine näitaja, miljardites eurodes)

	Jooksev vaatlusperiood: 30. oktoober 2019 – 28. jaanuar 2020						Eelmine vaatlusperiood: 31. juuli – 29. oktoober 2019	
	Seitsmes ja kaheksas arvestusperiood		Seitsmes arvestusperiood: 30. oktoober – 17. detsember		Kaheksas arvestusperiood: 18. detsember – 28. jaanuar		Viies ja kuues arvestusperiood	
Kogu likviidsusvajadus ¹	1505,7	(-53,7)	1498,4	(-69,0)	1514,3	(+15,9)	1559,5	(+48,2)
Autonoomsed netotegurid ²	1371,4	(-55,4)	1364,3	(-69,9)	1379,8	(+15,6)	1426,9	(+45,6)
Ülelikviidsus ³	1766,5	(+31,3)	1785,9	(+74,0)	1743,8	(-42,0)	1735,2	(-94,5)

Allikas: EKP.

Märkused. Kõik tabelis esitatud näitajad on ümardatud lähima 0,1 miljardi euron. Sulgudes esitatud näitajad tähistavad muutust võrreldes eelmise vaatlus- või arvestusperioodiga.

¹ Arvutatud autonoomsete netotegurite ja kohustusliku reservi summana.

² Arvutatud kohustuste poolel olevate autonoomsete likviidsustegurite ja varade poolel olevate autonoomsete likviidsustegurite vahena. Tabelis on autonoomsetele netoteguritele lisatud ka arveldamisel olevad kirjed.

³ Arvutatud kohustusliku reservi ületavate arvelduskontode ja hoiustamise püsivõimaluse kasutamise summana, millest on lahutatud laenamise püsivõimaluse kasutamine.

Intressimäära muutused

(keskmine näitaja, protsentides)

	Jooksev vaatlusperiood: 30. oktoober 2019 – 28. jaanuar 2020						Eelmine vaatlusperiood: 31. juuli – 29. oktoober 2019	
	Seitsmes ja kaheksas arvestusperiood		Seitsmes arvestusperiood: 30. oktoober – 17. detsember		Kaheksas arvestusperiood: 18. detsember – 28. jaanuar		Viies ja kuues arvestusperiood	
Põhilised refinantseerimisoperatsioonid	0.00	(+0.00)	0.00	(+0.00)	0.00	(+0.00)	0.00	(+0.00)
Laenamise püsivõimalus	0.25	(+0.00)	0.25	(+0.00)	0.25	(+0.00)	0.25	(+0.00)
Hoiustamise püsivõimalus	-0.50	(-0.05)	-0.50	(+0.00)	-0.50	(+0.00)	-0.45	(-0.05)
EONIA ¹	-0.454	(-0.05)	-0.454	(+0.01)	-0.454	(+0.00)	-0.408	(-0.04)
€STR ²	-0.539	(-0.04)	-0.539	(+0.00)	-0.540	(-0.00)	-0.496	(-0.05)

Allikas: EKP.

Märkused. Kõik tabelis esitatud näitajad on ümardatud lähima 0,1 miljardi euron. Sulgudes esitatud näitajad tähistavad muutust võrreldes eelmise vaatlus- või arvestusperioodiga.

¹ Alates 1. oktoobrist 2019 on see arvutatud euro lühiajalise intressimäärana (€STR), millele on lisatud 8,5 baaspunkti. Sulgudes esitatud erinevused euroala pankadevahelise üleölaenamise intressimäärana (EONIA) ja €STRi muutustes on tingitud ümardamisest.

² Kuni 30. septembrini 2019 sisaldavad keskmine näitaja arvutused esialgse euro lühiajalise intressimäärana (pre-€STR) näitajaid.

Rahapoliitika instrumentidega pakutud likviidsus

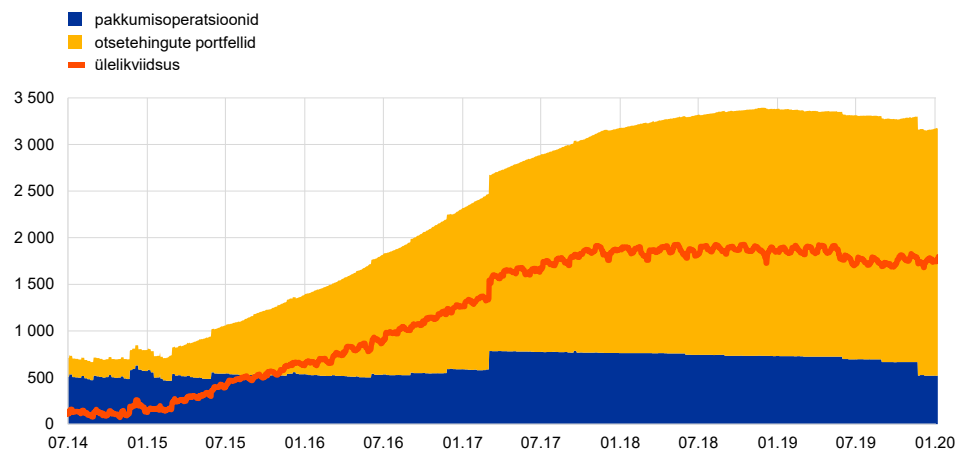
Keskmine avaturuoperatsioonide – nii pakkumisoperatsioonide kui ka rahapoliitiliste portfelliide – kaudu pakutud likviidsus vähenes 22,4 miljardit eurot ja ulatus 3272,2 miljardi euron (vt joonis A). Nagu ka kahel eelmisel

arvestusperioodil, oli see peamiselt tingitud pakkumisoperatsioonide väiksemast nõudlusest. Seevastu rahapoliitiliste portfelliide kaudu pakutud likviidsus suurenes erinevalt 2019. aasta eelmistest vaatlusperioodidest taas, saades tuge varaostukava raames 2019. aasta novembris taasalusatud netovaraostudest.

Joonis A.

Avaturuoperatsioonide kaudu tagatud likviidsuse ja ülelikviidsuse muutused

(miljardites eurodes)

Allikas: EKP.

Märkus. Viimased andmed pärinevad 28. jaanuarist 2020.

Nii nagu eelmisel vaatlusperioodil vähenes ka kõnealusel vaatlusperioodil pakkumisoperatsioonide kaudu lisatud keskmine likviidsus.

See kahanes 39,9 miljardit eurot ehk 644,0 miljardi euronit eeskätt suunatud pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide (TLTRO) kaudu lisatud likviidsuse väiksema hulga tõttu. Kahel esimesel arvestusperioodil maksid euroala finantsasutused TLTRO-II raames saadud vahenditest vabatahtlikult tagasi keskmiselt 87,3 miljardit eurot. See oli suurem kui TLTRO-III raames pakutud uute kasutuselevõetud vahendite maht, mis kasvas 47,2 miljardit eurot, ulatudes vaatlusperioodil keskmiselt 48,5 miljardi euronit. Lisaks vähenes mõnevõrra põhiliste refinantseerimisoperatsioonide kaudu pakutud likviidsuse maht – 2,5 miljardilt eurot 2,3 miljardi euronit. See keskmine vähenemine oleks olnud isegi suurem ilma aasta lõpus tehtud põhilise refinantseerimisoperatsioonita, mille käigus jaotati 7,9 miljardit eurot. Kolmekuuliste pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide (LTRO) jääk kasvas pisut ehk 0,5 miljardit eurot.

Eurosüsteemi rahapoliitiliste portfelli kaudu pakutav likviidsus kasvas 17,5 miljardit eurot ja küündis netovaraostude taasalustamise toel 2628,2 miljardi euronit.

Avaliku sektori väärtpaberite ostukava alusel hoitav keskmine likviidsus suurenes 12,3 miljardit eurot, 2099,9 miljardi euronit ja ettevõtlussektori varaostukava alusel hoitav likviidsus 6,2 miljardit eurot, 183,5 miljardi euronit. Peale selle kasvas kolmanda kaetud võlakirjade ostukava ja varaga tagatud väärtpaberite ostukava alusel hoitav likviidsus vastavalt 2,8 miljardit ja 2,1 miljardit eurot.²³ Väärtpaberituruprogrammi alusel hoitavaid võlakirju lunastati vaatlusperioodil kokku 4,9 miljardi euro väärtuses.

²³ Isegi täielike reinvesteeringute korral võib varaostukava üldises mahus ja koosseisus esineda teostuslikel põhjustel piiratud ajutisi kõrvalekaldeid. Vt EKP majandusülevaade 2/2019 artikkel „Taking stock of the Eurosystem’s asset purchase programme after the end of net asset purchases“.

Ülelikviidsus

Sedamööda, kuidas kogu likviidsusvajadus vähenes, suurenes keskmine ülelikviidsus võrreldes eelmise vaatlusperioodiga 31,3 miljardit eurot, küündides 1766,5 miljardi euroni (vt joonis A). Hoolimata pakkumisoperatsioonide kaudu lisatava likviidsuse vähenemisest suurendasid euroalal likviidsust autonoomsete netotegurite kahanemine ja netovaraostude taasalustamine.

Peale selle mõjutas ülelikviidsuse koosseisu alates seitsmendast arvestusperioodist euroalal rakendatav ülelikviidsuselt makstavate intresside kaheastmeline süsteem. See on tingitud asjaolust, et hoiustamise püsivõimaluse suhtes kohaldatavast negatiivsest intressimäärast on vabastatud ainult finantsasutuste arvelduskontode saldod kuni vabastuse maksimaalse lubatud suuruseni. Selle tulemusel kandsid finantsasutused oma vahendid hoiustamise püsivõimaluse hoiustelt üle jooksevkontodele, nii et esimeste maht vähenes 253,6 miljardit eurot ja teiste oma kasvas 284,9 miljardit eurot.

Intressimäära muutused

€STR püsis seitsmendal ja kaheksandal arvestusperioodil üldjoontes muutumatu. EKP hoiustamise püsivõimaluse intressimäär ning põhiliste refinantseerimisoperatsioonide ja laenamise püsivõimaluse intressimäärad olid vaadeldaval perioodil muutumatud. Seetõttu püsis €STR seitsmendal ja kaheksandal arvestusperioodil stabiilselt vastavalt –53,9 ja –54,0 baaspunkti tasemel. Reservidelt makstavate intresside kaheastmelise süsteemi kasutuselevõtt €STRi taset märkimisväärselt ei mõjutanud. EONIA, mida arvutatakse alates 2019. aasta oktoobrist nii, et €STRi määrale lisatakse fikseeritud baaspunktide vahe, liikus koos €STRiga.

4 Eelarvepoliitiliste meetmete mõju kliimamuutuste pidurdamisele

Koostanud Steffen Osterloh

Selles infokastis hinnatakse, millist mõju avaldavad kasvuhoonegaaside heidet vähendavad eelarvepoliitilised meetmed majanduskasvule ja inflatsioonile perioodi jooksul, mille kohta on koostatud EKP ekspertide 2020. aasta märtsi ettevaade. Praegused kogu Euroopa Liidus kehtivad heitkoguste vähendamise eesmärgid ja poliitilised eesmärgid ajavahemikuks 2021–2130 tuginevad kliima- ja energiapoliitika raamistikule aastani 2030, mis võeti Euroopa Ülemkodus vastu 2014. aastal. Raamistikuga kehtestatakse siduvad eesmärgid kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks allapoole 1990. aasta taset, st 2020. aastaks 20% ja 2030. aastaks vähemalt 40%. CO₂-heidet vähendatakse Euroopa Liidus järgmiste meetmetega: a) ELi heitkogustega kauplemise süsteem (HKS), mis hõlmab ligikaudu 45% ELi kasvuhoonegaaside heitkogusest ja piirab seda Euroopa Liidus, Islandil, Liechtensteinis ja Norras ennekõike suure energiakasutusega valdkondades, näiteks elektrijaamades, energiamahukates tööstusharudes ja Euroopa Majanduspiirkonnas asuvate lennujaamade vahelistel lendudel; ning b) riiklikud meetmed sektorites, mis ei ole hõlmatud HKSiga, näiteks transport, küte ja põllumajandus.

ELi heitkogustega kauplemise süsteem annab kindluse, et heitkogust vähendatakse süsteemi kuuluvates sektorites igal aastal, kuid lubatud heitkoguse ühiku hinna arengu suhtes valitseb ebakindlus. Süsteem toimib piiramise ja kauplemise põhimõttel: teatavate kasvuhoonegaaside kogumahule, mida süsteemi kuuluvad rajatised võivad õhku paisata, seatakse piirmäär, ja ettevõtetele võimaldatakse lubatud heitkoguse ühikutega kaubelda. Piirmäära alandatakse aja jooksul, et koguheide väheneks. Aja jooksul on suurendatud enampakkumisele pandud lubatud heitkoguse ühikute osa, st neid ühikuid, mida ei anta ettevõtetele tasuta. Kauplemisperioodil 2013–2020 suureneb see 57%le. Hinnal, mida ettevõtte peavad maksma enampakkumisele pandud lubatud heitkoguse ühikute osa eest, on samasugune mõju nagu maksul, mis on kehtestatud ettevõtte sisendi süsinikusalduse suhtes, sest see suurendab otseselt nende tootmiskulusid. Empiirilisest erialakirjandusest ilmneb, et HKS-i seniste lubatud heitkoguse ühiku hinnatõusudest tingitud kulude kasv kandus suurel määral edasi tarbijahindadesse.²⁴

ELi HKS-i lubatud heitkoguse ühiku hinna muutumine viimasel kahel aastal võib olla tekitanud mõningase inflatsioonisurve, kuid vähim, mida turud eeldavad, on edasine vaoshoitud kasv ettevaateperioodi jooksul. HKS-i lubatud heitkoguse ühiku hind, mis püsis 2012.–2017. aastal suhteliselt madalal, olles keskmiselt umbes 6 eurot CO₂ tonni kohta, tõusis 2018. ja 2019. aastal märkimisväärselt, küündides 2019. aasta lõpuks umbes 25 euroni tonni kohta. Hinnatõus tõi kaasa enampakkumisele pandud ühikutest saadud riiklike tulude hüppelise kerkimise ja lisakulud ettevõtete jaoks. See väljendus positiivses mõjus euroala inflatsioonile 2018. ja 2019. aastal, kuid väga väikeses negatiivses mõjus SKP kasvule. Ehkki lubatud

²⁴ Vt nt R. Martin *et al.* „The Impact of the European Union Emissions Trading Scheme on Regulated Firms: What Is the Evidence after Ten Years?“, *Review of Environmental Economics and Policy*, kd 10, 2016. aasta 1. väljaanne, lk 129–148.

heitkoguse ühikute osa kogu aeg muudetakse, ei näi praegu, et HKS-i ootaks tulevikus järgmine hinnahüpe. See viitab sellele, et lähiaastatel ei eeldata tarbijahindadele eriti suurt mõju. Sellegipoolest on lubatud heitkoguse ühiku hinna volatiilsus ÜTHI jaoks ohutegur.

Heitkoguse vähendamine ülejäänud (HKSiga hõlmamata) sektorites on sätestatud jõupingutuste jagamist käsitlevas määruses. Selle õigusaktiga kehtestatakse kasvuhoonegaaside heite vähendamise kohustuslikud eesmärgid ELi liikmesriikides 2013.–2020. ja 2012.–2030. aastaks. Võrreldes 2005. aasta tasemega püütakse riiklike eesmärkide abil vähendada heitkogust 2020. aastaks ühiselt ligikaudu 10% võrra ja 2030. aastaks 30% võrra. Erinevalt HKS-i alla kuuluvatest sektoritest vastutavad liikmesriigid selliste meetmete kavandamise eest, mis aitaksid saavutada HKS-i välistes sektorites riiklikud eesmärgid.

Saksamaal lepiti hiljuti kokku riiklikus CO₂-heite maksustamise süsteemis sektorite jaoks, mis ei kuulu ELi HKS-i. See peaks avaldama inflatsioonile positiivset mõju. 2019. aasta detsembris kokku lepitud kliimapaketi raames võetakse 2021. aastal kasutusele riiklik CO₂-heite maksustamise süsteem, mis kehtib transpordile, hoonetele ja küttele. Kuna CO₂-heite maksustamise süsteem alustab fikseeritud hinnaga, mis tõuseb järk-järgult kuni 2025. aastani, meenutab see alguses CO₂-maksu. 2019. aasta detsembri ettevaates oli kirjas algses koalitsioonikokkuleppes kokku lepitud lähtehind, mis on 2021. aastal 10 eurot CO₂ tonni kohta. 2021. ja 2022. aastaks prognoositi positiivset mõju ÜTHI-le, ent mõju SKP-le eeldati olevat väike.²⁵ Hindadele ja SKP-le avalduv mõju peaks jääma tagasihoidlikuks, sest suurt osa lubatud heitkoguse ühikute müügist saadavast tulust kasutatakse tööstuse ja tarbijate kulude hüvitamiseks eeskätt madalama elektrihinna kaudu, mis tuleneb Saksamaa taastuvenergia seadusega (Erneuerbare-Energien-Gesetz, EEG) kehtestatud maksu vähendamisest kooskõlas CO₂ kasvava hinnaga. Lisaks suurenevad kliimakulutused. 2020. aasta märtsi ettevaates sisalduvas kohandatud paketi nähaakse ette palju kõrgem hind – 2021. aastal on see 25 eurot CO₂ tonni kohta ja 2025. aastal küündib see 55 euroni. Selle muudatuse makromajanduslik mõju peaks jääma siiski väikeseks, sest CO₂ kõrgema hinna mõju edaspidi väheneb. Nimelt on teatatud, et lisatulu kasutatakse täielikult elektrihinna edasiseks alandamiseks EEGga kehtestatud maksu vähendamise kaudu.

Lähiaastail oodatakse mõningast CO₂-maksu tõusu. Koos CO₂ piiramise ja kauplemise süsteemiga peetakse CO₂-maksu, millega maksustatakse kütuse süsinikusisaldust, kõige kulutõhusamaks CO₂-heite vähendamise vahendiks. CO₂ hinna automaatne järkjärguline suurendamine eesmärgiga saavutada riiklikud heitkoguse vähendamise eesmärgid laseks kodumajapidamistel ja ettevõtetel muutusega kohaneda. Kuid mitte üheski neist kaheksast euroala riigist, kus on praegu kehtestatud CO₂-maks, ei ole praegu sellist automaatset mehhanismi. Iirimaa on võtnud vastu õigusakti, millega suurendatakse 2020. aastal CO₂-maksu, kuid mille mõju euroala kui terviku eelarvele on väga väike. Valitsus on teatanud kavatsusest hakata maksu järjest suurendama kuni 2030. aastani. Portugalis on kasutusel

²⁵ Mõju mõõtmise kohta vt „The impact of the Climate Package on economic growth and inflation“, Saksamaa keskpanga kuuaruanne, Frankfurt, detsember 2019.

mehhanism, mis seob CO₂ maksustamise määra ELi HKS-i lubatud heitkoguse ühiku eelmise aasta hinnaga. See on viimasel ajal kaasa toonud mõningase kasvu. Ülejäänud riigid ei näe CO₂ maksustamise määra tõusu praegu ette.

Mitu riiki plaanib ettevaateperioodil keskkonnamakse tõsta, kuid nende üldine maht on euroala tasandil piiratud. Üle poole euroala riikidest kavatseb järgmise kahe aasta jooksul suurendada muid keskkonnamakse peale CO₂-maksu. See maksutõus on seotud peamiselt energia ja kütuse aktsiisimaksudega, kuid puudutab ka sõidukite ja lennupiletite maksustamist. Suurimat maksutõusu on ette näha Madalmaades, ehkki selle makromajanduslikku mõju tasakaalustab suuresti energiamaksude kompenseeriv kärbe. Teistes riikides on need meetmed üldjuhul väikesemahulised (peaaegu kõigil juhtudel jääb kasv alla 0,1% SKPst) ja euroala kui terviku jaoks on nende maht väga väike. Lisaks võetakse mõnel juhul kasutusele kaudsed ekspansivse mõjuga maksimeetmed, näiteks maksukärped, et motiveerida inimesi kasutama ühistransporti, elektromobiilsust ja veeldatud naftagaasi. Üldiselt on keskkonnasäästlikule majandusele ülemineku toetamiseks võetud väga vähe otsemaksustamise meetmeid.

Kokkuvõttes peaks kliimameetmete mõju euroala SKP-le ja hindadele jääma 2020.–2022. aastal väikeseks, kuid keskmise aja jooksul võivad heitkoguse vähendamise eesmärgid tingida inflatsiooniväljavaate korrigeerimise ülespoole. Ehkki Saksamaa pakett peaks 2021. ja 2022. aastal avaldama euroala inflatsioonile mõningast mõju, ei ole ühelgi teisel suurel liikmesriigil praegu kindlaid plaane kehtestada samalaadne CO₂-heite maksustamise süsteem. Pealegi ei eeldata väga suure mõju avaldumist teistes riikides, kus on juba kehtestatud CO₂-maks. Mitu liikmesriiki kavandab keskkonnamaksude tõstmist, kuid majanduskasvule ja hindadele avalduv mõju peaks ettevaateperioodil jääma kogu euroalal väikseks. Keskmise aja jooksul võib kliimameetmete mõju hindadele siiski suurened. Selle võib tingida heitkoguse vähendamise eesmärkide edasine karmistamine Euroopa roheline kokkuleppe raames, mille Euroopa Komisjon kuulutas välja 2019. aasta detsembris. Kaugemale ulatuvad eesmärgid võivad Euroopa Liidu HKS-i lubatud heitkoguse ühiku hinda positiivselt mõjutada ja hõlmata uute riiklike meetmete kehtestamist, mis avaldavad soodsat mõju üldisele hinnatasemele, näiteks riiklikule HKS-ile või CO₂-maksudele.

Statistika

Sisukord

1. Väliskeskond	S2
2. Finantsareng	S3
3. Majandusaktiivsus	S8
4. Hinnad ja kulud	S14
5. Rahapakkumine ja laenumaht	S18
6. Eelarve areng	S23

Lisateave

EKP statistikat saab vaadata ja alla laadida EKP statistika andmeaidast:	http://sdw.ecb.europa.eu/
Majandusülevaate statistikaosa andmed asuvad EKP statistika andmeaidas:	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=1000004813
EKP statistika andmeaidast leiab põhjaliku statistikabülletääni:	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=1000004045
Metoodilised määratlused on esitatud statistikabülletääni üldmärkustes:	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=10000023
Arvutuste üksikasjad on esitatud statistikabülletääni tehnilistes märkustes:	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=10000022
Terminite ja lühendite selgitused leiab EKP statistikasõnastikust:	http://www.ecb.europa.eu/home/glossary/html/act2a.en.html

Tabelites kasutatud tingmärgid

- andmed puuduvad /
andmed pole kohaldatavad
- .
- ... null või mittearvestatav
- (t) tinglik

1. Väliskeskond

1.1. Peamised kaubanduspartnerid, SKP ja THI

	SKP ¹ (muutus protsentides võrreldes eelmise perioodiga)						THI (aastamuutus protsentides)						
	G20	USA	Ühend- kuningriik	Jaa- pan	Hiina	Memokirje: euroala	OECD riigid		USA	Ühend- kuningriik (ÜTHI)	Jaa- pan	Hiina	Memokirje: euroala ² (ÜTHI)
							Kokku	V.a toiduained ja energia					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2017	3,9	2,4	1,9	2,2	6,8	2,5	2,3	1,9	2,1	2,7	0,5	1,6	1,5
2018	3,7	2,9	1,3	0,3	6,6	1,9	2,6	2,1	2,4	2,5	1,0	2,1	1,8
2019	.	.	1,4	0,7	6,1	1,2	2,0	2,2	1,8	1,8	0,5	2,9	1,2
2019 I kv	0,8	0,8	0,6	0,5	1,4	0,5	2,2	2,2	1,6	1,9	0,3	1,8	1,4
II kv	0,7	0,5	-0,1	0,6	1,6	0,1	2,3	2,2	1,8	2,0	0,8	2,6	1,4
III kv	0,7	0,5	0,5	0,0	1,4	0,3	1,9	2,2	1,8	1,8	0,3	2,9	1,0
IV kv	.	0,5	0,0	-1,8	1,5	0,1	1,8	2,1	2,0	1,4	0,5	4,3	1,0
2019 sept	-	-	-	-	-	-	1,6	2,1	1,7	1,7	0,2	3,0	0,8
okt	-	-	-	-	-	-	1,6	2,0	1,8	1,5	0,2	3,8	0,7
nov	-	-	-	-	-	-	1,8	2,1	2,1	1,5	0,5	4,5	1,0
dets	-	-	-	-	-	-	2,1	2,1	2,3	1,3	0,8	4,5	1,3
2020 jaan	-	-	-	-	-	-	2,3	2,1	2,5	1,8	0,7	5,4	1,4
veebr	-	-	-	-	-	-	1,2

Allikad: Eurostat (veerg 3, 6, 10, 13); BIS (veerg 9, 11, 12); OECD (veerg 1, 2, 4, 5, 7, 8).

¹ Kvartaliandmed sesoonselt kohandatud; aastaandmed kohandamata.

² Andmed viitavad euroala muutuvale koosseisule.

³ Euroala näitaja on hinnang, mis põhineb liikmesriikide esialgsel andmetel, samuti esmasel teabel energiahindade kohta.

1.2. Peamised kaubanduspartnerid, ostujuhtide indeks ja maailmakaubandus

	Ostujuhtide uuringud (hajuvusindeksid; sesoonselt kohandatud)									Kaupade import ¹		
	Ostujuhtide liitindeks						Üleilmne ostujuhtide indeks ²			Üle- ilmne	Arenenud riigid	Arenuvad riigid
	Üle- ilmne ²	USA	Ühend- kuningriik	Jaa- pan	Hiina	Memokirje: euroala	Töötlev tööstus	Teenused	Uued ekspordi- tellimused			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
2017	53,2	54,3	54,7	52,5	51,8	56,4	53,8	53,8	52,8	5,8	3,1	7,6
2018	53,4	55,0	53,3	52,1	52,3	54,6	53,1	53,8	50,8	4,4	3,1	5,3
2019	51,7	52,5	50,2	50,5	51,8	51,3	50,3	52,2	48,8	-0,5	0,3	-1,0
2019 I kv	52,8	54,8	50,6	50,6	51,5	51,5	50,9	53,4	49,6	-0,8	-0,1	-1,3
II kv	51,5	51,8	50,5	50,8	51,6	51,8	50,4	51,8	49,4	-0,6	-1,2	-0,2
III kv	51,4	51,4	50,1	51,3	51,4	51,2	50,4	51,7	48,5	1,4	1,6	1,2
IV kv	51,3	51,9	49,5	49,2	52,6	50,7	51,3	51,4	49,6	-0,7	-3,1	0,9
2019 sept	51,2	51,0	49,3	51,5	51,9	50,1	50,9	51,3	48,6	1,4	1,6	1,2
okt	50,8	50,9	50,0	49,1	52,0	50,6	51,1	50,7	49,6	1,3	0,3	1,9
nov	51,6	52,0	49,3	49,8	53,2	50,6	51,7	51,6	49,5	0,1	-1,7	1,3
dets	51,6	52,7	49,3	48,6	52,6	50,9	51,2	51,8	49,5	-0,7	-3,1	0,9
2020 jaan	52,4	53,3	53,3	50,1	51,9	51,3	51,3	52,8	49,5	.	.	.
veebr	45,0	49,6	53,0	47,0	27,5	51,6	42,6	45,8	44,5	.	.	.

Allikad: Markit (veerud 1–9); Madalmaade majanduspoliitika analüüsi büroo ja EKP arvutused (veerud 10–12).

¹ Üleilmsed ja arenenud riikide andmed ei hõlma euroala. Aasta- ja kvartaliandmed on muutused protsentides võrreldes eelmise perioodiga; kuuandmed on muutused protsentides võrreldes eelmise kolme kuuga. Kõik andmed on sesoonselt kohandatud.

² V.a euroala.

2. Finantsareng

2.1. Rahaturu intressimäärad (protsenti aastas, perioodi keskmised)

	Euroola ¹						USA	Japan
	Euro lühiajaline intressimäär (€STR) ²	Üleööhoidused (EONIA)	1kuulised hoiused (EURIBOR)	3kuulised hoiused (EURIBOR)	6kuulised hoiused (EURIBOR)	12kuulised hoiused (EURIBOR)	3kuulised hoiused (LIBOR)	3kuulised hoiused (LIBOR)
	1	2	3	4	5	6	7	8
2017	-	-0,35	-0,37	-0,33	-0,26	-0,15	1,26	-0,02
2018	-0,45	-0,36	-0,37	-0,32	-0,27	-0,17	2,31	-0,05
2019	-0,48	-0,39	-0,40	-0,36	-0,30	-0,22	2,33	-0,08
2019 aug	-0,45	-0,36	-0,41	-0,41	-0,40	-0,36	2,16	-0,10
sept	-0,49	-0,40	-0,45	-0,42	-0,39	-0,34	2,13	-0,09
okt	-0,55	-0,46	-0,46	-0,41	-0,36	-0,30	1,98	-0,11
nov	-0,54	-0,45	-0,45	-0,40	-0,34	-0,27	1,90	-0,10
dets	-0,54	-0,46	-0,45	-0,39	-0,34	-0,26	1,91	-0,06
2020 jaan	-0,54	-0,45	-0,46	-0,39	-0,33	-0,25	1,82	-0,05
veebr	-0,54	-0,45	-0,47	-0,41	-0,36	-0,29	1,68	-0,07

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale koosseisule, vt üldmärkused.

² EKP avaldas euro lühiajalise intressimäära (€STR) esimest korda 2. oktoobril 2019, mil see peegeldas 1. oktoobri 2019 tehinguid. Eelnevate perioodide kohta kehtivad esialgse euro lühiajalise intressimäära (pre-€STR) andmed, mida avaldati pelgalt teabe andmise mõttes. Neid andmeid ei tohi üheski turutehingus võrdlus- ega viiteintressimäärana kasutada.

2.2. Tulukõverad

(perioodi lõpu andmed; aastased intressimäärad protsentides; vahed protsendipunktides)

	Hetkeintressimäärad					Intressimäärade vahed			Forvardtehingute lähiaja intressimäärad			
	Euroola ^{1,2}					Euroola ^{1,2}	USA	Ühendkuningriik	Euroola ^{1,2}			
	3 kuud	1 aasta	2 aastat	5 aastat	10 aastat	10 aastat – 1 aasta	10 aastat – 1 aasta	10 aastat – 1 aasta	1 aasta	2 aastat	5 aastat	10 aastat
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
2017	-0,78	-0,74	-0,64	-0,17	0,52	1,26	0,67	0,83	-0,66	-0,39	0,66	1,56
2018	-0,80	-0,75	-0,66	-0,26	0,32	1,07	0,08	0,51	-0,67	-0,45	0,44	1,17
2019	-0,68	-0,66	-0,62	-0,45	-0,14	0,52	0,34	0,24	-0,62	-0,52	-0,13	0,41
2019 aug	-0,84	-0,88	-0,93	-0,92	-0,65	0,23	-0,27	0,03	-0,94	-1,00	-0,73	-0,12
sept	-0,70	-0,76	-0,81	-0,77	-0,52	0,24	-0,10	0,03	-0,83	-0,86	-0,58	-0,02
okt	-0,67	-0,69	-0,69	-0,62	-0,36	0,32	0,17	-0,01	-0,70	-0,69	-0,41	0,14
nov	-0,61	-0,63	-0,65	-0,57	-0,30	0,34	0,18	0,04	-0,66	-0,65	-0,33	0,23
dets	-0,68	-0,66	-0,62	-0,45	-0,14	0,52	0,34	0,24	-0,62	-0,52	-0,13	0,41
2020 jaan	-0,62	-0,65	-0,68	-0,64	-0,40	0,26	0,06	-0,11	-0,69	-0,71	-0,46	0,10
veebr	-0,68	-0,74	-0,79	-0,78	-0,57	0,16	0,13	-0,06	-0,80	-0,85	-0,64	-0,13

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale koosseisule, vt üldmärkused.

² EKP arvutused, mille aluseks on võetud EuroMTSi andmed ja Fitchi reitinguagentuuri teatatud reitingud.

2.3. Aktsiaturgude indeksid

(indeksimäärad punktides; perioodi keskmised)

	Dow Jonesi EURO STOXX indeksid												USA	Jaapan
	Võrdlusindeks		Peamiste tööstusharude indeksid										Standard & Poor's 500	Nikkei 225
	Üldindeks	50	Põhitoorainete sektor	Teenuste sektor	Tarbe- ja kaupade sektor	Nafta ja gaasi sektor	Finantssektor	Tööstussektor	Tehnoloogiasektor	Kommunaalteenuste sektor	Telekommunikatsiooni sektor	Tervishoiu sektor		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
2017	376,9	3 491,0	757,3	268,6	690,4	307,9	182,3	605,5	468,4	272,7	339,2	876,3	2 449,1	20 209,0
2018	375,5	3 386,6	766,3	264,9	697,3	336,0	173,1	629,5	502,5	278,8	292,9	800,5	2 746,2	22 310,7
2019	373,6	3 435,2	731,7	270,8	721,5	324,4	155,8	650,9	528,2	322,0	294,2	772,7	2 913,4	21 697,2
2019 aug	363,6	3 355,3	704,2	262,0	722,8	303,0	144,1	639,4	523,4	325,7	281,9	778,9	2 897,5	20 629,7
sept	379,7	3 514,5	738,2	271,3	751,1	319,7	151,8	669,4	545,0	338,5	294,7	804,3	2 982,2	21 585,5
okt	382,8	3 551,2	748,2	273,3	742,2	316,6	157,0	671,1	556,8	341,4	306,7	791,7	2 977,7	22 197,5
nov	398,4	3 693,1	794,5	283,0	761,3	328,8	163,6	711,6	585,2	339,4	304,8	837,7	3 104,9	23 278,1
dets	400,9	3 715,3	799,3	290,0	755,9	322,8	165,1	716,0	598,5	341,8	295,3	862,5	3 176,7	23 660,4
2020 jaan	406,9	3 758,2	791,2	295,5	758,6	324,6	166,1	728,8	624,6	362,0	291,6	886,8	3 278,2	23 642,9
veebr	407,1	3 734,9	797,3	292,3	734,5	301,0	168,4	722,8	635,8	391,4	298,1	895,0	3 277,3	23 180,4

Allikas: EKP.

2. Finantsareng

2.4. Kodumajapidamiste laenude ja hoiuste intressimäärad rahaloomeasutustes (uued laenud ja hoiused)^{1, 2} (protsenti aastas; perioodi keskmised, kui ei ole märgitud teisiti)

	Hoiused				Vaba tagasimaksega laenud ja arvelduskrediit	Piken-datud krediit-kaardi-võlg	Tarbijakrediit			Laenu-d füüsilisest isikust ettevõtjatele ja juriidilise isiku õigusteta ühendustele	Eluaseme ostmiseks antud laenu-d					
	Üleöö-hoiu-sed	Kuni kolme-kuulise etteteata-mistäh-tajaga lõ-petatavad hoiused	Lepingulise tähtajaga hoiused				Intressimäär fikseerimise esialgne periood	Aasta-põhine tasumäär protsen-tides ³	Intressimäär fikseerimise esialgne periood				Aasta-põhine tasu-määr prot-sentes ³	Laenu-kulude liitnaitaja		
			Kuni 2 aas-tat	Üle 2 aas-ta					Ujuva intres-simää-raga ja kuni 1 aasta		Üle 1 aas-ta	Ujuva intres-simää-raga ja kuni 1 aasta			1–5 aastat	5–10 aastat
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2019 veebr	0,03	0,43	0,32	0,70	5,97	16,61	5,28	5,71	6,27	2,41	1,58	1,85	1,87	1,84	2,09	1,80
märts	0,03	0,41	0,30	0,76	5,90	16,65	5,41	5,61	6,17	2,36	1,59	1,82	1,83	1,81	2,06	1,78
apr	0,03	0,41	0,32	0,75	5,88	16,66	5,56	5,63	6,19	2,36	1,59	1,78	1,77	1,77	2,02	1,75
mai	0,03	0,44	0,31	0,79	5,81	16,67	5,61	5,76	6,34	2,33	1,57	1,80	1,73	1,74	1,99	1,72
juuni	0,03	0,44	0,32	0,82	5,81	16,63	5,42	5,67	6,24	2,31	1,55	1,74	1,67	1,65	1,95	1,67
juuli	0,03	0,43	0,31	0,80	5,75	16,58	5,74	5,73	6,30	2,34	1,55	1,72	1,59	1,57	1,90	1,61
aug	0,03	0,43	0,28	0,78	5,75	16,60	6,15	5,75	6,35	2,25	1,51	1,69	1,54	1,50	1,84	1,56
sept	0,03	0,43	0,27	0,78	5,82	16,61	5,65	5,61	6,17	2,22	1,46	1,65	1,49	1,43	1,77	1,48
okt	0,03	0,42	0,24	0,83	5,70	16,63	5,89	5,55	6,19	2,26	1,45	1,59	1,44	1,39	1,74	1,44
nov	0,03	0,42	0,23	0,73	5,61	16,64	5,36	5,53	6,25	2,21	1,43	1,59	1,61	1,48	1,80	1,47
dets	0,03	0,42	0,22	0,80	5,58	16,70	5,44	5,28	5,89	2,09	1,46	1,58	1,43	1,39	1,75	1,41
2020 jaan ⁽¹⁾	0,02	0,42	0,27	0,73	5,62	16,70	5,63	5,69	6,25	2,21	1,46	1,52	1,43	1,42	1,73	1,44

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutvale koosseisule.

² Kaasa arvatud kodumajapidamisi teenindavad kasumitaoluseta institutsioonid.

³ Ingl annual percentage rate of charge, APRC.

2.5. Mittefinantsettevõtete laenude ja hoiuste intressimäärad rahaloomeasutustes (uued laenud ja hoiused)^{1, 2} (protsenti aastas; perioodi keskmised, kui ei ole märgitud teisiti)

	Hoiused			Vaba tagasimaksega laenud ja arvelduskrediit	Muud laenu-d suuruse ja intressimäär fikseerimise esialgse perioodi kaupa									Laenu-kulude liitnaitaja
	Üleöö-hoiu-sed	Lepingulise tähtajaga hoiused			Kuni 0,25 miljonit eurot			0,25–1 miljon eurot			Üle 1 miljoni euro			
		Kuni 2 aastat	Üle 2 aasta		Ujuva intressi-määraga ja kuni 3 kuud	3 kuud – 1 aasta	Üle 1 aasta	Ujuva intressi-määraga ja kuni 3 kuud	3 kuud – 1 aasta	Üle 1 aasta	Ujuva intressi-määraga ja kuni 3 kuud	3 kuud – 1 aasta	Üle 1 aasta	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
2019 veebr	0,03	0,03	0,52	2,21	2,15	2,41	2,33	1,65	1,64	1,69	1,13	1,39	1,56	1,64
märts	0,03	0,07	0,62	2,17	2,17	2,38	2,30	1,66	1,58	1,68	1,19	1,36	1,57	1,65
apr	0,03	0,06	0,54	2,19	2,19	2,36	2,26	1,67	1,60	1,64	1,16	1,33	1,44	1,62
mai	0,03	0,04	0,46	2,14	2,18	2,38	2,29	1,66	1,59	1,63	1,09	1,17	1,50	1,57
juuni	0,03	0,03	0,57	2,17	2,13	2,33	2,25	1,63	1,55	1,56	1,09	1,28	1,39	1,55
juuli	0,03	0,04	0,56	2,11	2,07	2,50	2,20	1,66	1,57	1,54	1,16	1,32	1,39	1,56
aug	0,03	-0,04	0,54	2,08	2,07	2,36	2,19	1,64	1,59	1,53	1,06	1,32	1,40	1,52
sept	0,03	-0,05	0,88	2,16	2,03	2,25	2,15	1,61	1,51	1,44	1,10	1,26	1,29	1,54
okt	0,02	-0,03	0,44	2,08	2,01	2,41	2,11	1,61	1,54	1,40	1,14	1,40	1,27	1,56
nov	0,02	-0,04	0,39	2,06	2,02	2,36	2,13	1,59	1,55	1,41	1,14	1,34	1,29	1,55
dets	0,01	0,00	0,42	2,09	2,00	2,28	2,08	1,58	1,54	1,39	1,26	1,21	1,37	1,55
2020 jaan ⁽¹⁾	0,01	-0,06	0,33	2,09	2,17	2,32	2,11	1,63	1,57	1,45	1,11	1,23	1,28	1,55

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutvale koosseisule.

² Vastavalt ESA 2010-le liigitati 2014. aasta detsembris mittefinantsettevõtete kontsernide valdusettevõtted mittefinantsettevõtete sektorist ümber finantsettevõtete sektorisse.

2. Finantsareng

2.6. Euroala residentide emiteeritud võlaväärtpaberid emitendi sektori ja algse tähtaja kaupa (mild eurodes; kuu jooksul tehtud tehingud ja bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga; nimiväärtused)

	Bilansiline jääk							Emissiooni kogusumma ¹						
	Kokku	Rahaloome- asutused (sh euro- süsteem)	Mitterahaloomeasutused		Valitsemissektor			Kokku	Rahaloome- asutused (sh euro- süsteem)	Mitterahaloomeasutused		Valitsemissektor		
			Finantsettevõtted (v.a rahaloome- asutused)	Mitte- finantsette- võtted	Kesk- valitsus	Muu valitsemis- sektor	Finantsettevõtted (v.a rahaloome- asutused)			Mitte- finants- ettevõtted	Kesk- valitsus	Muu valit- semis- sektor		
													Finants- vahendus- ettevõtted	Finants- vahendus- ettevõtted
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Lühiajalised														
2017	1 240	519	155	.	70	438	57	367	167	54	.	37	79	31
2018	1 217	504	170	.	72	424	47	389	171	66	.	41	76	35
2019	1 274	550	172	.	84	406	61	414	177	80	.	47	73	38
2019 aug	1 371	587	184	.	112	424	63	414	180	85	.	39	71	38
sept	1 392	597	185	.	105	439	66	412	156	88	.	48	81	41
okt	1 352	579	174	.	106	424	69	421	184	65	.	52	75	45
nov	1 337	570	173	.	102	425	66	374	148	77	.	44	75	30
dets	1 274	550	172	.	84	406	61	318	112	89	.	37	45	35
2020 jaan	1 358	595	169	.	99	422	73	495	206	75	.	56	100	57
Pikaajalised														
2017	15 353	3 560	3 060	.	1 223	6 866	643	247	66	73	.	18	83	7
2018	15 744	3 688	3 161	.	1 247	7 022	627	228	64	68	.	15	75	6
2019	16 319	3 820	3 401	.	1 320	7 152	626	247	69	74	.	20	78	7
2019 aug	16 195	3 784	3 278	.	1 293	7 200	639	128	24	50	.	8	41	6
sept	16 270	3 805	3 312	.	1 319	7 200	634	284	82	91	.	34	74	4
okt	16 223	3 802	3 328	.	1 316	7 153	623	274	61	97	.	24	85	6
nov	16 369	3 833	3 406	.	1 329	7 172	628	275	63	109	.	26	71	6
dets	16 319	3 820	3 401	.	1 320	7 152	626	162	58	65	.	14	24	2
2020 jaan	16 404	3 857	3 408	.	1 324	7 190	625	321	118	68	.	16	110	10

Allikas: EKP.

¹ Võrdluse huvides viitavad aastaandmed keskmisele kuunäitajale aasta jooksul.

2.7. Võlaväärtpaberite ja noteeritud aktsiate kasvumäärad ja bilansiline jääk (mild eurodes; muutused protsentides)

	Võlaväärtpaberid							Noteeritud aktsiad			
	Kokku	Rahaloome- asutused (sh euro- süsteem)	Mitterahaloomeasutused		Valitsemissektor			Kokku	Raha- loome- asutused	Finantsette- võtted (v.a rahaloome- asutused)	Mittefinants- ettevõtted
			Finantsettevõtted, v.a rahaloomeasutused	Mittefinants- ettevõtted	Kesk- valitsus	Muu valitsemis- sektor					
							Finants- vahendus- ettevõtted				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Bilansiline jääk											
2017	16 593,4	4 079,9	3 214,9	.	1 293,1	7 304,7	700,8	7 963,3	612,5	1 258,3	6 092,6
2018	16 961,2	4 192,8	3 330,5	.	1 318,7	7 445,8	673,4	7 033,1	465,0	1 108,9	5 459,2
2019	17 592,9	4 369,8	3 573,5	.	1 404,9	7 558,3	686,4	8 604,3	546,0	1 410,7	6 647,6
2019 aug	17 566,2	4 371,4	3 462,5	.	1 405,7	7 624,6	702,0	7 849,5	462,4	1 204,6	6 182,4
sept	17 662,3	4 401,9	3 496,9	.	1 424,2	7 639,5	699,8	8 190,9	496,1	1 356,9	6 337,9
okt	17 574,4	4 380,9	3 501,7	.	1 421,6	7 577,4	692,8	8 265,6	508,2	1 369,0	6 388,3
nov	17 705,2	4 402,8	3 579,5	.	1 431,2	7 597,7	693,9	8 511,9	524,1	1 401,7	6 586,2
dets	17 592,9	4 369,8	3 573,5	.	1 404,9	7 558,3	686,4	8 604,3	546,0	1 410,7	6 647,6
2020 jaan	17 761,7	4 451,8	3 577,1	.	1 423,7	7 611,9	697,3	8 486,9	525,3	1 391,4	6 570,2
Kasvumäär											
2017	1,3	-0,5	0,1	.	6,0	2,2	0,4	1,0	6,1	2,8	0,2
2018	1,9	1,7	3,0	.	3,3	1,9	-4,3	0,7	0,3	2,4	0,4
2019	3,1	3,8	5,1	.	5,6	1,5	1,8	0,0	0,5	-0,1	0,0
2019 aug	3,2	4,9	3,1	.	5,3	2,2	1,6	-0,1	0,4	-0,1	-0,1
sept	3,1	4,3	3,6	.	5,0	1,8	3,1	-0,1	0,4	-0,1	-0,1
okt	2,9	3,9	4,0	.	5,2	1,5	1,3	-0,1	0,4	-0,1	-0,2
nov	3,0	3,9	4,8	.	6,3	1,3	1,6	-0,1	0,4	0,0	-0,2
dets	3,1	3,8	5,1	.	5,6	1,5	1,8	0,0	0,5	-0,1	0,0
2020 jaan	3,1	4,1	5,1	.	5,7	1,4	2,0	0,0	0,5	-0,1	0,0

Allikas: EKP.

2. Finantsareng

2.8. Efektiivsed vahetuskursid¹

(perioodi keskmised; indeks 1999 I kv = 100)

	EER 19						EER 38	
	Nominaalne	Reaalne; tarbijahinna- indeksi alusel	Reaalne; tootja- hinnaindeksi alusel	Reaalne; SKP deflaatoriga kohandatud	Reaalne; tööt- leva tööstuse tööjõu ühikukulu alusel	Reaalne; kogumajanduse tööjõu ühikukulu alusel	Nominaalne	Reaalne; tarbija- hinnaindeksi alusel
	1	2	3	4	5	6	7	8
2017	96,6	91,4	91,9	86,2	79,9	90,3	112,0	90,0
2018	98,9	93,4	93,4	87,5	80,3	91,3	117,9	93,8
2019	97,3	91,2	91,8	.	.	.	116,7	91,5
2019 I kv	97,4	91,7	92,1	86,0	79,2	89,2	116,7	92,1
II kv	97,3	91,4	91,7	85,9	78,6	88,9	116,8	91,8
III kv	97,7	91,4	91,8	86,2	79,7	89,1	116,9	91,5
IV kv	97,0	90,4	91,4	.	.	.	116,2	90,5
2019 sept	97,4	91,1	91,7	-	-	-	116,7	91,2
okt	97,4	90,9	91,7	-	-	-	116,6	90,9
nov	96,7	90,2	91,1	-	-	-	116,0	90,3
dets	96,7	90,1	91,4	-	-	-	116,0	90,2
2020 jaan	96,2	89,3	90,9	-	-	-	115,5	89,4
veebr	95,6	88,7	90,2	-	-	-	114,9	88,8
<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise kuuga</i>								
2020 veebr	-0,6	-0,7	-0,7	-	-	-	-0,5	-0,7
<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise aastaga</i>								
2020 veebr	-1,8	-3,3	-2,1	-	-	-	-1,5	-3,5

Allikas: EKP.

¹ Kaubanduspartnerite rühmade määratlus ja muu teave on esitatud statistikabülletääni üldmärkustes.

2.9. Kahepoolsed vahetuskursid

(perioodi keskmised; omavääringute ühikud euro kohta)

	Hiina jüaan	Horvaatia kuna	Tšehhi kroon	Taani kroon	Ungari forint	Jaapani jeen	Poola zlott	Inglise nael	Rumeenia leu	Rootsi kroon	Šveitsi frank	USA dollar
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2017	7,629	7,464	26,326	7,439	309,193	126,711	4,257	0,877	4,5688	9,635	1,112	1,130
2018	7,808	7,418	25,647	7,453	318,890	130,396	4,261	0,885	4,6540	10,258	1,155	1,181
2019	7,735	7,418	25,670	7,466	325,297	122,006	4,298	0,878	4,7453	10,589	1,112	1,119
2019 I kv	7,663	7,422	25,683	7,464	317,907	125,083	4,302	0,873	4,7358	10,419	1,132	1,136
II kv	7,672	7,418	25,686	7,467	322,973	123,471	4,282	0,875	4,7480	10,619	1,126	1,124
III kv	7,800	7,394	25,734	7,463	328,099	119,323	4,318	0,902	4,7314	10,662	1,096	1,112
IV kv	7,801	7,439	25,577	7,471	331,933	120,323	4,287	0,861	4,7666	10,652	1,096	1,107
2019 sept	7,832	7,401	25,868	7,463	332,448	118,242	4,353	0,891	4,7381	10,697	1,090	1,100
okt	7,845	7,436	25,689	7,469	331,462	119,511	4,301	0,875	4,7538	10,802	1,098	1,105
nov	7,757	7,440	25,531	7,472	333,617	120,338	4,285	0,858	4,7698	10,650	1,098	1,105
dets	7,797	7,442	25,497	7,472	330,706	121,241	4,273	0,847	4,7779	10,483	1,093	1,111
2020 jaan	7,683	7,443	25,216	7,473	334,380	121,363	4,251	0,849	4,7788	10,554	1,076	1,110
veebr	7,630	7,454	25,051	7,471	337,171	120,026	4,277	0,841	4,7837	10,568	1,065	1,091
<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise kuuga</i>												
2020 veebr	-0,7	0,2	-0,7	0,0	0,8	-1,1	0,6	-1,0	0,1	0,1	-1,1	-1,8
<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise aastaga</i>												
2020 veebr	-0,2	0,5	-2,6	0,1	6,1	-4,2	-0,9	-3,6	0,7	0,7	-6,3	-3,9

Allikas: EKP.

2. Finantsareng

2.10. Euroala maksebilanss, finantskonto

(mld eurodes, kui ei ole märgitud teisiti; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodi jooksul)

	Kokku ¹			Otseinvesteeringud		Portfelliinvesteeringud		Neto- tuletis- instru- mendid	Muud investeeringud		Reservvara	Memokirje: koguvälisvõlg
	Varad	Kohus- tused	Saldo	Varad	Kohus- tused	Varad	Kohus- tused		Varad	Kohus- tused		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Bilansiline jääk (rahvusvaheline investeerimispositsioon)												
2018 IV kv	25 405,3	25 871,5	-466,1	10 895,0	8 975,7	8 475,1	10 542,1	-87,9	5 404,0	6 353,6	719,1	14 209,5
2019 I kv	26 666,3	26 969,6	-303,3	11 184,9	9 113,4	9 126,6	11 318,5	-91,5	5 705,2	6 537,6	741,1	14 674,3
II kv	26 804,9	27 085,3	-280,4	11 037,1	9 054,3	9 226,8	11 461,7	-75,4	5 845,6	6 569,3	770,8	14 770,8
III kv	27 834,1	27 960,6	-126,5	11 405,6	9 344,7	9 612,9	11 906,0	-89,0	6 077,6	6 709,9	827,0	15 089,2
<i>bilansiline jääk protsendina SKPst</i>												
2019 III kv	235,5	236,5	-1,1	96,5	79,0	81,3	100,7	-0,8	51,4	56,8	7,0	127,6
Tehingud												
2019 I kv	353,3	292,4	60,9	92,0	31,5	58,2	141,4	3,0	197,2	119,6	2,9	-
II kv	187,0	170,8	16,2	-90,3	12,8	51,2	78,7	34,1	189,3	79,4	2,7	-
III kv	442,2	337,4	104,8	162,5	150,6	146,7	153,0	3,2	128,1	33,8	1,7	-
IV kv	-316,3	-479,0	162,7	-85,6	-92,2	86,9	-20,7	-2,7	-314,1	-366,1	-0,7	-
2019 juuli	351,5	320,1	31,4	135,3	138,7	52,5	69,4	11,1	145,5	112,1	7,1	-
aug	17,3	-21,8	39,1	-47,9	-63,0	37,2	17,2	-2,3	29,6	24,0	0,7	-
sept	73,4	39,1	34,3	75,1	75,0	57,0	66,4	-5,6	-46,9	-102,3	-6,2	-
okt	21,4	-42,8	64,2	-11,9	-76,3	43,8	7,0	4,2	-15,6	26,6	1,0	-
nov	27,5	-22,6	50,2	9,8	31,7	29,9	16,7	-1,3	-8,5	-71,0	-2,3	-
dets	-365,2	-413,6	48,3	-83,5	-47,5	13,3	-44,3	-5,6	-290,0	-321,8	0,5	-
<i>12 kuu kumulatiivsed tehingud</i>												
2019 dets	666,3	321,6	344,7	78,6	102,7	343,0	352,3	37,6	200,6	-133,4	6,6	-
<i>12 kuu kumulatiivsed tehingud protsendina SKPst</i>												
2019 dets	5,6	2,7	2,9	0,7	0,9	2,9	3,0	0,3	1,7	-1,1	0,1	-

Allikas: EKP.

¹ Netotuletisinstrumendid kuuluvad koguvarade alla.

3. Majandusaktiivsus

3.1. SKP ja kulukomponendid

(kvartaliandmed on sesoonselt kohandatud; aastaandmed on kohandamata)

	SKP											
	Kokku	Sisenõudlus							Väliskaubandusbilanss ¹			
		Kokku	Era- tarbimine	Valitsemis- sektori tarbimine	Kapitali kogumahutus põhivarasse			Varude muutus ²	Kokku	Eksport ¹	Import ¹	
					Ehitus kokku	Seadmed kokku	Intellektuaal- omanditooted					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
<i>Jooksevhinnad (mld eurodes)</i>												
2017	11 200,9	10 709,5	6 036,4	2 296,9	2 306,0	1 102,1	708,5	488,9	70,2	491,4	5 295,9	4 804,5
2018	11 562,2	11 062,8	6 207,6	2 363,2	2 407,6	1 171,3	740,9	488,7	84,4	499,4	5 547,9	5 048,5
2019	11 905,4	11 433,2	6 362,4	2 442,2	2 604,9	1 249,2	764,5	584,0	23,8	472,3	5 720,0	5 247,7
2019 I kv	2 949,7	2 819,0	1 574,8	602,6	627,7	309,1	189,7	127,1	13,9	130,7	1 422,4	1 291,7
II kv	2 967,8	2 866,7	1 589,7	608,3	658,2	306,3	189,3	160,9	10,5	101,1	1 426,7	1 325,6
III kv	2 987,1	2 852,7	1 597,1	613,1	642,3	314,3	192,0	134,1	0,2	134,4	1 434,5	1 300,1
IV kv	3 006,3	2 894,1	1 602,8	618,2	672,4	317,3	192,9	160,4	0,6	112,2	1 443,5	1 331,3
<i>protsent SKPst</i>												
2019	100,0	96,0	53,4	20,5	21,9	10,5	6,4	4,9	0,2	4,0	-	-
<i>Ahelmeetodil arvatud maht (eelmise aasta hinnad)</i>												
<i>kvartaalne protsentuaalne muutus</i>												
2019 I kv	0,5	0,1	0,4	0,4	0,9	1,7	0,5	-0,3	-	-	0,9	0,2
II kv	0,1	1,4	0,2	0,4	5,0	-0,9	0,2	26,5	-	-	0,0	2,7
III kv	0,3	-0,6	0,5	0,6	-3,8	1,2	0,1	-17,7	-	-	0,6	-1,3
IV kv	0,1	0,9	0,1	0,3	4,2	0,0	-0,2	20,3	-	-	0,4	2,2
<i>aastamuutus protsentides</i>												
2017	2,5	2,2	1,7	1,3	3,4	3,6	4,1	2,3	-	-	5,5	5,0
2018	1,9	1,6	1,4	1,1	2,3	2,9	3,9	-1,3	-	-	3,4	2,7
2019	1,2	1,8	1,3	1,6	5,7	3,2	1,8	17,8	-	-	2,5	3,8
2019 I kv	1,4	1,5	1,2	1,4	4,1	4,4	2,7	5,5	-	-	3,1	3,6
II kv	1,2	2,5	1,2	1,3	8,3	2,3	2,0	32,6	-	-	2,2	5,2
III kv	1,3	1,2	1,5	2,0	3,2	3,2	0,9	6,8	-	-	2,7	2,6
IV kv	1,0	1,8	1,2	1,8	6,3	2,0	0,7	24,8	-	-	2,0	3,8
<i>SKP kvartaalse protsentuaalse muutuse komponendid protsendipunktides</i>												
2019 I kv	0,5	0,1	0,2	0,1	0,2	0,2	0,0	0,0	-0,4	0,3	-	-
II kv	0,1	1,3	0,1	0,1	1,1	-0,1	0,0	1,1	0,0	-1,2	-	-
III kv	0,3	-0,6	0,3	0,1	-0,8	0,1	0,0	-1,0	-0,1	0,9	-	-
IV kv	0,1	0,9	0,1	0,1	0,9	0,0	0,0	0,9	-0,1	-0,8	-	-
<i>SKP protsentuaalse aastamuutuse komponendid protsendipunktides</i>												
2017	2,5	2,1	0,9	0,3	0,7	0,3	0,3	0,1	0,2	0,4	-	-
2018	1,9	1,5	0,8	0,2	0,5	0,3	0,2	-0,1	0,0	0,4	-	-
2019	1,2	1,7	0,7	0,3	1,2	0,3	0,1	0,7	-0,5	-0,5	-	-
2019 I kv	1,4	1,5	0,6	0,3	0,8	0,4	0,2	0,2	-0,3	-0,1	-	-
II kv	1,2	2,4	0,6	0,3	1,7	0,2	0,1	1,4	-0,3	-1,2	-	-
III kv	1,3	1,2	0,8	0,4	0,7	0,3	0,1	0,3	-0,7	0,1	-	-
IV kv	1,0	1,7	0,7	0,4	1,3	0,2	0,0	1,1	-0,6	-0,7	-	-

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

¹ Eksport ja import hõlmavad kaupu ja teenuseid ning sisaldavad piiriülest euroalalisest kaubandust.

² Sh väärisesemete soetamine miinus realiseerimine.

3. Majandusaktiivsus

3.2. Lisandväärtus tegevusala järgi

(kvartaliandmed on sesoonselt kohandatud; aastaandmed on kohandamata)

	Kogulisandväärtus (baashinnad)											Tootemaksud miinus tootmis-subsidiidid
	Kokku	Põllumajandus, metsandus ja kalandus	Töötlev tööstus, energia ja kommunaalteenused	Ehitus	Kaubandus, transport, majutus ja toitlustus	Teave ja teabevahetus	Finants- ja kindlustustegevus	Kinnisvara-alane tegevus	Kutsealased teenused, äritegevus, abiteenused	Avalik haldus, haridus, tervishoid ja sotsiaaltoetused	Kunst, meelelahutus ja muu teenindus	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Jooksehinnad (mld eurodes)												
2017	10 040,0	176,3	1 991,5	503,1	1 909,9	468,8	465,9	1 132,7	1 143,5	1 897,7	350,5	1 160,9
2018	10 357,6	178,1	2 040,8	537,9	1 968,7	488,6	472,0	1 166,8	1 194,5	1 954,9	355,2	1 204,6
2019	10 663,3	180,4	2 049,1	579,9	2 031,3	513,6	481,2	1 205,3	1 240,6	2 018,8	363,1	1 242,2
2019 I kv	2 643,1	45,0	515,0	142,7	503,1	125,8	118,8	297,8	306,0	498,8	90,0	306,7
II kv	2 659,5	45,5	512,5	144,0	506,6	128,0	120,0	300,0	309,5	502,4	90,9	308,2
III kv	2 673,3	45,2	511,8	146,0	509,7	128,7	121,0	302,3	311,5	506,0	91,1	313,8
IV kv	2 693,2	44,9	513,3	147,7	512,9	131,2	121,3	305,2	313,9	511,8	91,1	313,1
<i>protsent lisandväärtusest</i>												
2019	100,0	1,7	19,2	5,4	19,0	4,8	4,5	11,3	11,6	18,9	3,4	-
Ahelmeetodil arvatud maht (eelmise aasta hinnad)												
<i>kvartaalne protsentuaalne muutus</i>												
2019 I kv	0,5	-0,3	-0,1	1,4	1,0	1,2	0,9	0,5	0,0	0,2	0,6	0,3
II kv	0,1	-0,6	-0,5	-0,3	0,1	0,7	0,9	0,4	0,4	0,2	0,3	0,4
III kv	0,3	0,1	-0,4	0,6	0,3	1,5	0,6	0,4	0,3	0,3	0,1	0,8
IV kv	0,1	0,3	-0,7	-0,2	0,3	1,1	0,2	0,4	0,3	0,4	-0,5	-0,1
<i>aastamuutuse protsentides</i>												
2017	2,6	0,7	3,3	2,6	2,9	5,4	1,1	0,6	4,4	1,6	1,5	2,4
2018	2,0	1,4	1,8	3,3	2,1	4,5	1,4	1,6	3,3	1,0	0,4	1,6
2019	1,2	-0,5	-1,1	3,0	1,8	4,2	2,1	1,7	1,7	1,1	1,1	1,5
2019 I kv	1,4	-0,5	-0,4	4,6	2,0	4,5	1,6	1,5	1,9	1,1	1,0	1,1
II kv	1,2	-1,0	-1,0	3,1	1,6	4,0	2,1	1,7	1,8	1,1	1,5	1,2
III kv	1,2	-0,1	-1,2	3,1	1,9	3,8	2,1	1,7	1,9	1,1	1,3	2,0
IV kv	1,0	-0,5	-1,7	1,5	1,8	4,5	2,6	1,8	1,1	1,1	0,5	1,5
<i>lisandväärtuse kvartaalse protsentuaalse muutuse komponendid protsendipunktides</i>												
2019 I kv	0,5	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	-
II kv	0,1	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	-
III kv	0,3	0,0	-0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	-
IV kv	0,1	0,0	-0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	-
<i>lisandväärtuse protsentuaalse aastamuutuse komponendid protsendipunktides</i>												
2017	2,6	0,0	0,7	0,1	0,5	0,2	0,1	0,1	0,5	0,3	0,1	-
2018	2,0	0,0	0,4	0,2	0,4	0,2	0,1	0,2	0,4	0,2	0,0	-
2019	1,2	0,0	-0,2	0,2	0,3	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,0	-
2019 I kv	1,4	0,0	-0,1	0,2	0,4	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,0	-
II kv	1,2	0,0	-0,2	0,2	0,3	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,0	-
III kv	1,2	0,0	-0,2	0,2	0,4	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,0	-
IV kv	1,0	0,0	-0,3	0,1	0,3	0,2	0,1	0,2	0,1	0,2	0,0	-

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

3. Majandusaktiivsus

3.3. Tööhõive¹

(kvartaliandmed on sesoonselt kohandatud; aastaandmed on kohandamata)

	Kokku	Tööhõivevorm		Majandustegevus									
		Töötajad	Füüsilisest isikust ettevõtjad	Põllumajandus, metsandus ja kalandus	Töötlev tööstus, energia ja kommunalteenused	Ehitus	Kaubandus, transport, majutus ja toitlustus	Teave ja teabevahetus	Finants- ja kindlustustegevus	Kinnisvaraalaane tegevus	Kutsealased teenused, äritegevus, abiteenused	Avalik haldus, haridus, tervishoid ja sotsiaalkaolekanne	Kunst, meelelahutus ja muu teenindus
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Hõivatud isikud													
<i>protsent hõivatute koguarvust</i>													
2017	100,0	85,6	14,4	3,2	14,6	6,0	24,9	2,8	2,5	1,0	13,8	24,3	6,9
2018	100,0	85,8	14,2	3,1	14,6	6,0	24,9	2,9	2,4	1,0	14,0	24,2	6,8
2019	100,0	86,0	14,0	3,0	14,6	6,1	24,9	2,9	2,4	1,0	14,0	24,3	6,8
<i>aastamuutus protsentides</i>													
2017	1,6	2,0	-0,7	-0,5	1,1	1,4	1,8	3,4	-1,5	1,8	3,7	1,1	1,0
2018	1,5	1,8	-0,2	-0,3	1,5	2,4	1,4	3,4	-0,9	1,7	2,8	1,2	0,4
2019	1,2	1,5	-0,2	-1,8	0,8	2,4	1,2	3,8	-0,3	1,3	1,4	1,4	0,7
2019 I kv	1,4	1,6	0,3	-0,4	1,3	3,3	1,3	4,2	-0,4	2,5	1,8	1,4	0,2
II kv	1,3	1,5	-0,1	-3,0	1,0	2,6	1,3	4,2	-0,6	1,7	1,2	1,5	0,7
III kv	1,1	1,4	-0,4	-2,0	0,7	2,2	1,0	3,7	-0,2	0,8	1,3	1,5	0,9
IV kv	1,1	1,4	-0,5	-1,7	0,5	1,6	1,2	3,0	0,2	0,1	1,2	1,4	1,0
Töötatud tunnid													
<i>protsent töötatud tundide koguarvust</i>													
2017	100,0	80,7	19,3	4,3	15,1	6,7	25,8	3,0	2,5	1,0	13,6	21,8	6,2
2018	100,0	81,0	19,0	4,2	15,0	6,8	25,7	3,0	2,5	1,0	13,8	21,8	6,1
2019	100,0	81,3	18,7	4,1	14,9	6,8	25,7	3,1	2,4	1,0	13,8	21,9	6,1
<i>aastamuutus protsentides</i>													
2017	1,2	1,7	-1,1	-1,1	0,8	1,3	1,3	3,2	-2,0	1,5	3,5	0,5	0,4
2018	1,4	1,8	-0,3	0,5	1,2	2,7	1,1	3,2	-1,2	2,4	2,8	1,3	0,4
2019	1,1	1,5	-0,4	-1,4	0,5	2,2	1,0	2,7	-0,1	1,3	1,2	1,8	0,6
2019 I kv	1,7	2,0	0,4	0,3	1,3	4,0	1,6	3,4	-0,1	1,7	1,8	1,9	0,6
II kv	1,0	1,3	-0,6	-3,0	0,4	2,7	0,9	2,8	-0,4	0,9	1,1	1,7	0,3
III kv	0,9	1,3	-0,9	-2,0	0,4	1,6	0,6	2,5	0,0	1,5	0,8	1,8	0,6
IV kv	0,8	1,2	-0,7	-1,1	-0,1	0,6	0,8	2,0	0,0	0,9	0,9	1,7	1,0
Töötatud tundide arv hõivatu kohta													
<i>aastamuutus protsentides</i>													
2017	-0,4	-0,3	-0,4	-0,6	-0,3	-0,1	-0,5	-0,1	-0,5	-0,3	-0,2	-0,6	-0,5
2018	-0,1	0,1	-0,1	0,8	-0,2	0,3	-0,3	-0,3	-0,2	0,7	0,0	0,0	0,0
2019	-0,1	0,0	-0,3	0,4	-0,4	-0,2	-0,3	-1,0	0,2	0,0	-0,2	0,4	-0,1
2019 I kv	0,3	0,4	0,1	0,8	0,0	0,7	0,3	-0,7	0,4	-0,8	0,0	0,5	0,3
II kv	-0,3	-0,1	-0,6	-0,1	-0,6	0,0	-0,5	-1,3	0,2	-0,8	-0,1	0,2	-0,4
III kv	-0,3	-0,1	-0,5	-0,1	-0,3	-0,6	-0,5	-1,2	0,3	0,8	-0,5	0,4	-0,3
IV kv	-0,3	-0,2	-0,2	0,6	-0,6	-1,0	-0,4	-1,0	-0,2	0,7	-0,3	0,3	0,0

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

¹ Tööhõive andmed põhinevad ESA 2010-l.

3. Majandusaktiivsus

3.4. Tööjõud, tööpuudus ja vabad töökohad

(sesoonselt kohandatud, kui ei ole märgitud teisiti)

	Tööjõud, miljonites ¹	Vaeghõive, protsentides tööjõust ¹	Tööpuudus										Vabade töökohtade määr ²	
			Kokku		Pikaajaline tööpuudus, protsentides tööjõust ¹	Vanuse alusel				Soo alusel				
			Miljonites	Protsentides tööjõust		Täiskasvanud		Noored		Mehed		Naised		
						Miljonites	Protsentides tööjõust	Miljonites	Protsentides tööjõust	Miljonites	Protsentides tööjõust	Miljonites		Protsentides tööjõust
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Protsent kogusummast 2016. aastal			100,0			81,7		18,3		52,2		47,8		
2017	162,659	4,1	14,757	9,1	4,4	12,089	8,1	2,667	18,8	7,629	8,7	7,128	9,5	1,9
2018	163,305	3,8	13,378	8,2	3,8	10,952	7,4	2,426	17,0	6,891	7,9	6,487	8,6	2,1
2019	.	.	12,415	7,6	.	10,147	6,8	2,269	15,8	6,365	7,2	6,050	7,9	2,3
2019 I kv	163,284	3,6	12,675	7,7	3,5	10,361	6,9	2,314	16,1	6,472	7,4	6,204	8,2	2,3
II kv	163,765	3,6	12,412	7,6	3,3	10,154	6,8	2,258	15,7	6,377	7,3	6,035	7,9	2,3
III kv	164,182	3,3	12,367	7,5	3,2	10,107	6,8	2,259	15,7	6,334	7,2	6,033	7,9	2,2
IV kv	.	.	12,207	7,4	.	9,965	6,6	2,242	15,6	6,278	7,1	5,929	7,8	2,2
2019 aug	-	-	12,338	7,5	-	10,094	6,8	2,244	15,6	6,318	7,2	6,020	7,9	-
sept	-	-	12,341	7,5	-	10,081	6,7	2,260	15,7	6,334	7,2	6,007	7,9	-
okt	-	-	12,233	7,4	-	9,992	6,7	2,241	15,6	6,268	7,1	5,965	7,8	-
nov	-	-	12,209	7,4	-	9,965	6,6	2,245	15,6	6,272	7,1	5,937	7,8	-
dets	-	-	12,178	7,4	-	9,937	6,6	2,241	15,6	6,293	7,1	5,885	7,7	-
2020 jaan	-	-	12,179	7,4	-	9,930	6,6	2,249	15,6	6,261	7,1	5,919	7,7	-

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

¹ Seseonselt kohandamata.

² Vabade töökohtade määr võrdub vabade töökohtade arvu ning hõivatud töökohtade arvu ja vabade töökohtade arvu summa jagatisega ning seda väljendatakse protsentides.

3.5. Lühiajaline ettevõtlusstatistika

	Tööstustoodang					Ehitus- sektori toodang	EKP näitaja tööstuse uute tellimuste kohta	Jaemüük				Uute sõidautode registreerimine	
	Kokku (v.a ehitus)		Tööstuse põhirühmad					Kokku	Toiduained, joogid, tubakatooted	Muud kaubad (v.a toiduained)	Kütus		
	Töötlev tööstus	Vahekaubad	Kapitalikaubad	Tarbe-kaubad	Energia								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Protsent kogusummast 2015. aastal	100,0	88,7	32,1	34,5	21,8	11,6	100,0	100,0	100,0	40,4	52,5	7,1	100,0
aastamuutus protsentides													
2017	2,9	3,2	3,4	3,9	1,4	1,2	3,1	7,9	2,5	1,6	3,5	0,8	5,7
2018	0,9	1,2	0,5	1,8	1,3	-1,4	2,0	2,7	1,6	1,3	1,9	0,5	0,9
2019	-1,7	-1,7	-2,5	-2,7	1,3	-1,9	1,9	-4,3	2,3	0,8	3,5	0,9	1,8
2019 I kv	-0,5	-0,2	-0,7	-0,6	1,3	-2,8	4,7	-3,2	2,4	1,0	3,5	2,8	-3,1
II kv	-1,4	-1,5	-2,5	-2,6	1,9	-0,3	2,3	-3,6	2,2	1,2	3,0	0,4	-0,7
III kv	-2,1	-2,2	-3,3	-2,5	0,4	-2,2	1,2	-4,8	2,7	0,9	4,1	1,2	0,6
IV kv	-2,8	-2,9	-3,8	-4,7	1,8	-2,2	-0,3	-5,8	1,9	0,4	3,3	-0,4	12,5
2019 aug	-2,7	-2,7	-3,1	-3,2	-1,1	-3,0	1,5	-5,6	2,9	1,2	4,2	1,9	-6,1
sept	-1,7	-1,8	-3,9	-1,4	1,5	-2,2	0,2	-4,4	2,9	0,5	4,7	0,5	14,8
okt	-2,6	-2,6	-3,3	-5,2	2,9	-2,8	0,8	-4,8	1,8	0,4	2,9	0,6	9,8
nov	-1,7	-1,9	-2,9	-2,3	1,3	-1,7	1,4	-8,0	2,4	1,6	3,5	-1,2	10,0
dets	-4,1	-4,5	-5,5	-6,7	1,0	-2,3	-3,7	-4,4	1,7	-0,6	3,6	-0,6	17,9
2020 jaan	1,7	0,7	2,4	0,7	-5,8
protsentuaalne muutus võrreldes eelmise kuuga (sesoonselt kohandatud)													
2019 aug	0,4	0,4	0,1	0,9	0,5	0,2	-0,5	0,5	0,6	0,6	0,9	0,3	11,0
sept	0,0	0,2	-1,0	0,4	0,8	-0,9	0,8	0,2	-0,2	-0,8	0,0	-0,4	-17,1
okt	-0,9	-1,0	0,7	-2,7	0,7	-1,3	-0,7	-0,1	-0,1	0,4	-0,4	0,5	4,3
nov	0,0	0,0	-0,8	0,9	-0,8	1,0	0,7	-0,2	0,9	0,5	1,3	-1,2	3,5
dets	-2,1	-2,3	-1,7	-4,0	-1,3	-0,5	-3,1	-0,6	-1,1	-1,1	-1,1	-0,1	5,8
2020 jaan	0,6	0,7	0,4	1,9	-13,0

Allikad: Eurostat, EKP arvutused, EKP eksperimentaalstatistika (veerg 8) ja Euroopa Autotootjate Ühendus (veerg 13).

3. Majandusaktiivsus

3.6. Arvamusküsitlused

(sesoonselt kohandatud)

	Euroopa Komisjoni ettevõtlus- ja tarbijauringud (protsentide saldo, kui ei ole märgitud teisiti)							Ostujuhtide uuringud (hajuvusindeksid)				
	Majanduses valitseva meeleolu näitaja (pikaajaline keskmine = 100)	Töötlev tööstus		Tarbijate kindlustunde näitaja	Ehitussektori kindlustunde näitaja	Jae- müügi- sektori kindlustunde näitaja	Teenindussektor		Töötleva tööstuse ostujuhtide indeks	Töötleva tööstuse toodang	Teenindussektori äritegevus	Toodangu liitindeks
		Tööstussektori kindlustunde näitaja	Tootmisvõimsuse rakenduste protsentides				Teenindussektori kindlustunde näitaja	Tootmisvõimsuse rakenduste protsentides				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1999-2015	98,7	-5,2	80,6	-11,7	-15,4	-8,6	7,3	-	51,2	52,5	53,0	52,8
2017	110,4	5,7	83,1	-5,4	-3,0	2,3	14,7	89,9	57,4	58,5	55,6	56,4
2018	111,5	6,7	83,7	-4,9	7,0	1,3	15,2	90,4	54,9	54,7	54,5	54,6
2019	103,1	-5,1	81,9	-7,1	6,4	-0,4	10,7	90,5	47,4	47,8	52,7	51,3
2019 I kv	105,8	-0,3	83,1	-7,0	8,5	-1,0	11,6	90,7	49,1	49,0	52,4	51,5
II kv	103,8	-4,0	82,2	-7,0	7,2	-0,6	11,7	90,6	47,7	48,5	53,1	51,8
III kv	102,0	-7,1	81,4	-6,8	5,1	0,0	9,7	90,4	46,4	47,0	52,8	51,2
IV kv	100,6	-9,2	81,0	-7,7	4,9	-0,1	9,8	90,3	46,4	46,7	52,3	50,7
2019 sept	101,1	-8,7	-	-6,6	4,3	0,2	9,5	-	45,7	46,1	51,6	50,1
okt	100,2	-9,3	81,0	-7,6	5,2	-0,9	9,0	90,2	45,9	46,6	52,2	50,6
nov	100,7	-8,9	-	-7,2	3,9	-0,2	9,2	-	46,9	47,4	51,9	50,6
dets	100,9	-9,3	-	-8,1	5,7	0,7	11,3	-	46,3	46,1	52,8	50,9
2020 jaan	102,6	-7,0	80,9	-8,1	5,8	-0,1	11,0	90,3	47,9	48,0	52,5	51,3
veebr	103,5	-6,1	-	-6,6	5,3	-0,2	11,2	-	49,2	48,7	52,6	51,6

Allikad: Euroopa Komisjoni majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraat (veerud 1–8) ja Markit (veerud 9–12).

3.7. Kodumajapidamiste ja mittefinantsettevõtete koondkontod

(jooksev hinnad, kui ei ole märgitud teisiti; sesoonselt kohandamata)

	Kodumajapidamised							Mittefinantsettevõtted					
	Säästmäär (bruto)	Võla suhtarv	Reaalne kasutatav kogutulu	Finantsinvesteeringud	Mittefinantsinvesteeringud (bruto)	Netoväär- tus ²	Eluaseme- vara	Kasumiosa ³	Säästmäär (neto)	Võla suhtarv ⁴	Finantsinvesteeringud	Mittefinantsinvesteeringud (bruto)	Finantseerimine
	Kohandatud kasutatava kogutulu protsent ¹		Aastane muutus protsentides					Netolisandväärtuse protsent	Protsent SKPst	Aastane muutus protsentides			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2016	12,3	94,0	2,0	1,9	5,5	3,4	3,0	35,1	7,4	79,7	4,3	5,5	2,5
2017	12,0	93,9	1,4	2,2	5,4	4,6	4,7	34,4	7,1	77,2	4,6	7,8	3,0
2018	12,3	93,6	1,8	2,1	7,1	2,4	4,5	33,8	6,0	76,6	2,3	5,4	1,7
2018 IV kv	12,3	93,6	1,6	2,1	8,8	2,4	4,5	33,8	6,0	76,6	2,3	20,7	1,7
2019 I kv	12,6	93,4	2,0	2,2	7,6	3,7	4,3	33,7	6,1	76,7	2,3	7,7	1,7
II kv	12,8	93,5	2,1	2,4	4,4	4,2	4,2	33,5	5,8	77,3	1,8	16,6	1,5
III kv	13,0	93,6	2,3	2,4	4,9	5,0	4,1	33,3	5,8	78,1	2,0	0,2	1,5

Allikad: EKP ja Eurostat.

¹ Andmed põhinevad nii säästude, võlgade kui ka kasutatava kogutulu nelja kvartali kumuleeritud summadel (kohandatuna kodumajapidamiste netovara muutusega pensionifondide reservis).

² Finantsvarad (ilma finantskohustusteta) ja mittefinantsvarad. Mittefinantsvarad koosnevad peamiselt eluasemevarast (elamud ja maa). Need hõlmavad ka kodumajapidamiste sektorisse liigitatud juriidilise isiku õiguseta üksuste mittefinantsvarasid.

³ Kasumiosa arutamisel kasutatakse ettevõtlustulu, mis on laias laastus samaväärne ettevõtete raamatupidamises kajastatava jooksva kasumiga.

⁴ Konsolideeritud laenu- ja võlaväärtpaberite kohustused.

3. Majandusaktiivsus

3.8. Euroala maksebilanss, jooksev- ja kapitalikontod

(mild eurodes; sesoonselt kohandatud, kui ei ole märgitud teisiti; tehingud)

	Jooksevkonto											Kapitalikonto ¹	
	Kokku			Kaubad		Teenused		Esmane tulu		Teisene tulu		Kreedit	Deebet
	Kreedit	Deebet	Neto-summa	Kreedit	Deebet	Kreedit	Deebet	Kreedit	Deebet	Kreedit	Deebet		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
2019 I kv	1 066,8	974,6	92,2	603,8	520,0	235,9	210,4	198,2	175,6	28,9	68,5	10,7	14,9
II kv	1 060,5	990,1	70,4	597,7	520,0	242,0	233,6	194,1	173,6	26,7	62,8	8,9	24,0
III kv	1 085,1	984,4	100,7	607,1	518,4	249,9	218,1	200,8	178,2	27,3	69,7	9,2	7,3
IV kv	1 064,2	965,2	99,1	607,4	517,7	244,7	217,6	185,7	170,1	26,4	59,8	16,7	11,2
2019 juuli	362,3	334,0	28,3	202,1	172,7	82,7	76,9	68,4	61,1	9,1	23,2	3,6	2,6
aug	361,3	321,1	40,2	201,5	171,1	83,5	72,8	67,2	53,9	9,1	23,2	3,0	2,1
sept	361,5	329,4	32,2	203,5	174,5	83,6	68,4	65,2	63,2	9,2	23,3	2,6	2,6
okt	360,2	326,2	34,1	205,0	173,2	82,2	71,3	63,5	58,8	9,6	22,9	3,2	2,3
nov	351,6	319,2	32,4	198,3	171,5	82,0	71,5	63,0	57,4	8,4	18,7	3,2	2,5
dets	352,3	319,8	32,6	204,2	173,0	80,6	74,7	59,1	53,8	8,5	18,2	10,2	6,4
<i>12 kuu kumulatiivsed tehingud</i>													
2019 dets	4 276,6	3 914,2	362,4	2 416,1	2 076,2	972,5	879,7	778,7	697,5	109,3	260,9	45,5	57,4
<i>12 kuu kumulatiivsed tehingud protsendina SKPst</i>													
2019 dets	35,9	32,9	3,0	20,3	17,4	8,2	7,4	6,5	5,9	0,9	2,2	0,4	0,5

¹ Kapitalikonto ei ole sesoonselt kohandatud.

3.9. Euroala väliskaubandus¹, maksumus ja maht tootegruppide kaupa²

(sesoonselt kohandatud, kui ei ole märgitud teisiti)

	Kokku (sesoonselt kohandamata)		Eksport (FOB)					Import (CIF)					
	Eksport	Import	Kokku			Memokirje: töötlev tööstus	Kokku			Memokirjed:			
			Vahekaubad	Kapitali-kaubad	Tarbe-kaubad		Vahekaubad	Kapitali-kaubad	Tarbe-kaubad	Töötlev tööstus	Nafta		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
<i>Maksumus (mild eurodes; veergude 1 ja 2 aastane protsentuaalne muutus)</i>													
2019 I kv	3,7	5,4	586,5	283,1	121,2	172,6	493,6	533,3	306,9	86,2	133,4	383,5	64,1
II kv	2,1	2,5	582,2	275,7	120,3	175,9	486,6	530,6	302,3	85,3	134,6	381,3	65,5
III kv	3,1	0,6	584,4	278,7	117,5	176,9	488,6	529,2	297,5	87,3	136,8	386,6	60,1
IV kv	2,1	-2,1	591,8	.	.	.	495,3	526,6	.	.	.	382,8	.
2019 juuli	6,0	2,8	193,5	92,8	39,1	58,3	161,9	176,8	100,9	29,2	44,7	128,9	20,3
aug	-2,1	-3,6	195,2	93,2	39,2	59,1	163,5	175,2	98,4	28,8	45,0	128,3	20,1
sept	5,3	2,3	195,7	92,7	39,2	59,5	163,1	177,2	98,2	29,3	47,0	129,5	19,7
okt	4,4	-2,6	200,1	92,8	43,6	60,7	168,0	176,3	97,4	29,9	46,5	129,2	19,2
nov	-2,7	-4,3	194,9	91,6	40,3	59,1	163,8	175,8	97,7	28,6	46,3	128,6	20,2
dets	4,8	1,1	196,7	.	.	.	163,5	174,5	.	.	.	125,0	.
<i>Mahuindeksid (2000 = 100; veergude 1 ja 2 aastane protsentuaalne muutus)</i>													
2019 I kv	-0,3	1,7	108,0	111,6	107,5	105,0	108,1	110,1	110,3	108,8	112,4	111,7	105,0
II kv	-1,5	-0,2	106,5	108,4	105,9	105,5	106,2	109,1	107,5	108,8	113,3	111,4	97,2
III kv	0,9	1,5	106,7	109,5	103,0	105,7	106,1	109,5	108,2	110,6	112,8	111,6	96,5
IV kv
2019 juuni	-8,0	-4,5	106,6	109,0	105,4	105,1	107,0	109,1	106,7	109,0	113,6	112,3	98,2
juuli	3,6	3,3	106,2	109,4	103,5	105,0	105,9	109,9	109,4	112,0	112,0	112,6	95,1
aug	-4,3	-2,6	106,7	109,9	102,7	105,7	106,4	109,2	108,3	109,6	111,1	110,9	99,1
sept	3,3	3,8	107,0	109,3	102,9	106,3	106,1	109,3	106,9	110,2	115,3	111,3	95,5
okt	2,3	-1,3	109,3	109,6	113,3	108,6	109,2	108,3	106,3	109,7	113,6	110,7	92,8
nov	-4,3	-3,8	106,5	108,4	105,1	105,1	106,4	107,8	106,5	103,6	113,4	109,9	97,5

Allikad: EKP ja Eurostat.

¹ EKP maksebilansi kaupade (tabel 3.8) ja Eurostati kaubavahetuse (tabel 3.9) andmete erinevused tulenevad eelkõige erinevatest määratlustest.

² Kaubagrupid vastavalt üldist majanduskategoriate liigitusele.

4. Hinnad ja kulud

4.1. Ühtlustatud tarbijahinnaindeks¹

(aastane muutus protsentides, kui ei ole märgitud teisiti)

	Kokku					Kokku (sesoonselt kohandatud; muutus protsentides võrreldes eelmise perioodiga) ²						Memokirje: reguleeritud hinnad	
	Indeks: 2015 = 100	Kokku		Kaubad	Tee- nused	Kokku	Töödeldud toiduained	Töötlemata toiduained	Tööstus- kaubad, v.a energia	Energia (se- soon- selt kohan- damata)	Teenused	ÜTHI kokku, v.a reguleeritud hinnad	Reguleeri- tud hinnad
		Kokku (v.a toiduained ja energia)											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Protsent kogusummast 2019. aastal	100,0	100,0	70,9	55,5	44,5	100,0	14,5	4,5	26,4	10,1	44,5	87,0	13,0
2017	101,8	1,5	1,0	1,6	1,4	-	-	-	-	-	-	1,6	1,0
2018	103,6	1,8	1,0	2,0	1,5	-	-	-	-	-	-	1,7	2,1
2019	104,8	1,2	1,0	1,0	1,5	-	-	-	-	-	-	1,1	1,9
2019 I kv	103,5	1,4	1,0	1,5	1,4	0,0	0,5	0,0	0,1	-2,4	0,3	1,2	2,6
II kv	105,3	1,4	1,1	1,3	1,5	0,5	0,5	-0,2	0,1	1,6	0,7	1,3	2,4
III kv	105,1	1,0	0,9	0,7	1,3	0,2	0,5	1,4	0,1	-1,5	0,3	0,9	1,6
IV kv	105,3	1,0	1,2	0,4	1,7	0,3	0,4	0,3	0,1	0,2	0,4	1,0	1,2
2019 sept	105,3	0,8	1,0	0,3	1,5	0,1	0,0	-0,3	0,0	0,0	0,1	0,7	1,6
okt	105,4	0,7	1,1	0,1	1,5	0,1	0,1	-0,2	0,0	0,4	0,2	0,7	1,1
nov	105,1	1,0	1,3	0,3	1,9	0,1	0,2	0,5	0,1	0,0	0,1	0,9	1,2
dets	105,4	1,3	1,3	1,0	1,8	0,1	0,1	0,4	0,1	0,1	0,2	1,3	1,3
2020 jaan	104,4	1,4	1,1	1,2	1,5	0,1	0,2	0,3	0,0	0,8	-0,1	1,5	0,8
veebr ³	104,6	1,2	1,2	.	1,6	0,0	0,2	1,0	0,1	-1,6	0,2	.	.

	Kaubad						Teenused						
	Toiduained (sh alkohoolsed joogid ja tubakatooted)			Tööstuskaubad			Elamumajandus	Trans- port	Side	Vaba aja ja isikli- ku tegevusega seotud teenused	Muud tee- nused		
	Kokku	Töödeldud toiduained	Töötlemata toiduained	Kokku	Tööstus- kaubad, v.a energia	Energia	Üür						
												14	15
Protsent kogusummast 2019. aastal	19,0	14,5	4,5	36,5	26,4	10,1	11,0	6,5	7,2	2,6	15,3	8,4	
2017	1,8	1,5	2,4	1,5	0,3	4,9	1,3	1,2	2,1	-1,1	2,1	0,8	
2018	2,2	2,1	2,3	1,9	0,3	6,4	1,2	1,2	1,5	-0,1	2,0	1,4	
2019	1,8	1,9	1,4	0,5	0,3	1,1	1,4	1,3	2,0	-0,7	1,7	1,5	
2019 I kv	2,0	1,9	1,9	1,3	0,3	3,9	1,2	1,2	1,3	-0,6	1,7	1,5	
II kv	1,5	1,8	0,6	1,2	0,3	3,6	1,3	1,3	2,1	-1,2	2,0	1,5	
III kv	1,8	1,9	1,6	0,0	0,3	-0,7	1,5	1,5	2,2	-0,8	1,1	1,5	
IV kv	1,8	1,9	1,6	-0,3	0,4	-2,1	1,5	1,5	2,4	-0,2	2,0	1,5	
2019 sept	1,6	1,8	0,7	-0,3	0,2	-1,8	1,5	1,5	2,1	-0,6	1,5	1,6	
okt	1,5	1,8	0,7	-0,7	0,3	-3,1	1,5	1,5	2,4	-0,4	1,5	1,6	
nov	1,9	2,0	1,8	-0,6	0,4	-3,2	1,5	1,5	2,4	-0,1	2,4	1,5	
dets	2,0	2,0	2,1	0,4	0,5	0,2	1,6	1,5	2,5	-0,1	2,1	1,5	
2020 jaan	2,1	2,0	2,3	0,8	0,3	1,9	1,6	1,5	2,0	-0,2	1,5	1,5	
veebr ³	2,2	2,1	2,7	.	0,5	-0,3	

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused

¹ Andmed viitavad euroala muutuvaale koosseisule.

² 2016. aasta mais hakkas EKP avaldama täiustatud sesoonselt kohandatud euroala ÜTHI aegridu. Muutusi sesoonse kohandamise lähenemises on lähemalt kirjeldatud EKP majandusülevaate 3/2016 infokastis 1.

³ Hinnang, mis põhineb liikmesriikide esialgsel andmetel, samuti esmasel teabel energiahindade kohta.

4. Hinnad ja kulud

4.2. Tööstustoodangu, ehituse ja kinnisvara hinnad

(aastane muutus protsentides, kui ei ole märgitud teisiti)

	Tööstustoodangu tootjahinnad (v.a ehitus) ¹									Ehitus ²	Elamu- kinnisvara hinnad ³	Ärikinnis- vara hindade eksperi- mentaalne näitaja ³	
	Kokku (indeks: 2015 = 100)	Kokku		Tööstus, v.a ehitus ja energia				Energia					
		Töötlev tööstus	Kokku	Vahe- kaubad	Kapitali- kaubad	Tarbekaubad							
						Kokku	Toiduained, joogid, tubaka- tooted		Muud kaubad (v.a toidu- ained)				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Protsent kogusummast 2015. aastal	100,0	100,0	77,3	72,1	28,9	20,7	22,5	16,5	5,9	27,9			
2017	100,8	3,0	3,0	2,1	3,2	0,9	1,9	2,9	0,2	5,6	2,0	4,3	4,8
2018	104,0	3,2	2,4	1,5	2,6	1,0	0,4	0,2	0,6	8,1	2,5	4,8	4,2
2019	104,7	0,7	0,6	0,7	0,1	1,5	1,0	1,1	0,8	-0,1	.	.	.
2019 I kv	105,4	3,0	1,3	1,1	1,3	1,5	0,4	-0,1	1,0	7,7	2,5	4,0	4,4
II kv	104,8	1,6	1,0	0,9	0,7	1,5	1,0	0,9	0,9	3,0	2,2	4,1	6,6
III kv	104,2	-0,6	0,0	0,5	-0,4	1,5	1,0	1,2	0,8	-4,3	1,2	3,6	.
IV kv	104,4	-1,3	0,0	0,4	-1,2	1,4	1,7	2,3	0,7	-5,9	.	.	.
2019 aug	104,0	-0,8	-0,2	0,5	-0,4	1,5	1,0	1,3	0,8	-4,9	-	-	-
sept	104,2	-1,1	-0,3	0,4	-0,7	1,5	1,2	1,4	0,8	-6,1	-	-	-
okt	104,2	-1,9	-0,7	0,4	-1,0	1,4	1,5	1,8	0,7	-7,7	-	-	-
nov	104,4	-1,4	-0,3	0,3	-1,4	1,4	1,7	2,2	0,7	-6,0	-	-	-
dets	104,5	-0,6	0,9	0,5	-1,1	1,5	2,0	2,9	0,7	-3,8	-	-	-
2020 jaan	104,9	-0,5	1,2	0,6	-1,0	1,3	2,1	3,0	0,7	-3,6	-	-	-

Allikad: Eurostat, EKP arvutused ning MSCI andmetel ja riikide allikatel põhinevad EKP arvutused (veerg 13).

¹ Üksnes siseturu müük.

² Eluasemete sisendhinnad.

³ Eksperimentaalsed andmed, mis põhinevad ühtlustamata allikatel (vt täpsemalt https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/governance_and_quality_framework/html/experimental-data.en.html).

4.3. Toormehinnad ja sisemajanduse koguprodukti deflaatorid

(aastane muutus protsentides, kui ei ole märgitud teisiti)

	SKP deflaatorid							Naftahind (eurot barrel)	Toorme (v.a energia) hinnad (eurodes)						
	Kokku (seseonselt kohandatud; indeks 2015 = 100)	Kokku	Sisenõudlus				Eksport ¹		Import ¹	Impordiga kaalutud ²			Kasutusega kaalutud ²		
			Kokku	Era- tarbi- mine	Valitse- mis- sektori tarbimine	Kapitali- kogu- mahutus põhi- varasse				Kokku	Toidu- ained	Muud kaubad (v.a toidu- ained)	Kokku	Toidu- ained	Muud kaubad (v.a toidu- ained)
Protsent kogu- summast									100,0	45,4	54,6	100,0	50,4	49,6	
2017	101,8	1,0	1,4	1,3	1,4	1,7	1,9	2,8	48,1	5,8	-3,5	16,6	6,7	-1,6	17,8
2018	103,1	1,3	1,7	1,4	1,7	2,0	1,4	2,3	60,4	-0,6	-5,8	4,3	-0,1	-5,3	5,7
2019	104,9	1,7	1,5	1,2	1,7	2,3	0,6	0,1	57,2	1,7	3,7	-0,1	2,6	7,5	-2,3
2019 I kv	104,2	1,6	1,8	1,2	1,8	2,7	1,1	1,5	55,6	3,1	3,4	2,8	3,9	5,1	2,7
II kv	104,7	1,7	1,7	1,6	1,7	2,1	1,0	0,9	61,0	-1,8	-0,7	-2,8	-0,1	4,7	-4,9
III kv	105,1	1,7	1,3	1,1	1,6	2,2	0,1	-1,1	55,7	1,8	3,7	0,2	1,7	6,5	-3,1
IV kv	105,6	1,8	1,3	1,0	1,6	2,3	0,2	-0,9	56,5	3,7	8,7	-0,6	5,1	13,7	-3,6
2019 sept	-	-	-	-	-	-	-	-	56,6	4,1	6,9	1,7	3,5	9,0	-2,0
okt	-	-	-	-	-	-	-	-	53,7	1,1	5,1	-2,4	1,9	9,4	-5,4
nov	-	-	-	-	-	-	-	-	56,8	3,8	9,9	-1,6	6,5	17,2	-4,2
dets	-	-	-	-	-	-	-	-	59,3	6,4	11,2	2,2	6,8	14,4	-1,1
2020 jaan	-	-	-	-	-	-	-	-	57,3	7,2	11,3	3,5	6,9	12,9	0,7
veebr	-	-	-	-	-	-	-	-	50,5	2,4	8,7	-3,0	2,2	9,2	-4,9

Allikad: Eurostat, EKP arvutused ja Thomson Reuters (veerg 9).

¹ Eksporti ja impordi deflaatorid viitavad kaupadele ja teenustele ning sisaldavad piirülest kaubavahetust euroalal.

² Impordiga kaalutud: kaalutud aastate 2009–2011 keskmise impordi struktuuriga; kasutusega kaalutud: kaalutud aastate 2009–2011 keskmise sisenõudluse struktuuriga.

4. Hinnad ja kulud

4.4. Hindadega seotud arvamusküsitlused (sesoonselt kohandatud)

	Euroopa Komisjoni ettevõtlus- ja tarbijauuringud (protsentuaalsed erinevused)					Ostujuhtide uuringud (hajuvusindeksid)			
	Müügihinna ootused (järgmiseks kolmeks kuuks)				Tarbijahindade suundumused viimase 12 kuu jooksul	Sisendihinnad		Müügihinnad	
	Töötlev tööstus	Jaekaubandus	Teenused	Ehitus		Töötlev tööstus	Teenused	Töötlev tööstus	Teenused
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1999-2015	4,3	-	-	-4,5	32,3	56,7	56,3	-	49,7
2017	9,3	5,2	7,1	2,8	12,9	64,6	56,3	55,1	51,6
2018	11,6	7,5	9,5	12,5	20,6	65,4	57,9	56,1	52,7
2019	4,3	7,2	9,0	7,4	18,3	48,8	57,1	50,4	52,4
2019 I kv	9,1	8,2	10,5	12,2	20,7	53,9	57,7	53,0	53,1
II kv	4,8	7,2	9,2	6,6	19,8	50,6	57,1	51,2	52,3
III kv	1,9	6,6	8,4	4,9	17,9	46,4	56,5	48,9	52,0
IV kv	1,4	6,9	7,9	5,9	14,7	44,2	56,9	48,6	52,0
2019 sept	1,6	7,0	7,7	5,3	17,0	46,3	55,9	48,6	51,7
okt	1,4	6,6	8,0	5,2	16,0	43,7	57,3	48,7	52,1
nov	0,8	6,4	7,3	6,1	14,0	43,9	56,8	48,3	52,1
dets	2,1	7,9	8,4	6,4	14,1	45,0	56,7	48,9	51,8
2020 jaan	2,9	8,6	10,4	6,8	14,9	45,6	57,6	48,6	51,8
veebr	3,8	7,3	9,1	6,0	14,3	47,1	56,8	48,1	52,1

Allikad: Euroopa Komisjoni majanduse ja rahapoliitika peadirektoraat ja Markit.

4.5. Tööjõukulu indeksid

(aastane muutus protsentides, kui ei ole märgitud teisiti)

	Kokku (indeks: 2016 = 100)	Kokku	Komponentide järgi		Tegevuse järgi		Memokirje: kollektiivlepinguga määratud palga näitaja ¹
			Palk	Tööandja poolt tasutud sotsiaal- kindlustusmaksed	Ettevõtlussektor	Peamiselt muud sektorid kui ettevõtlussektor	
1	2	3	4	5	6	7	
Protsent kogusummast 2018. aastal	100,0	100,0	75,3	24,7	69,0	31,0	
2017	101,8	1,8	1,7	1,9	1,8	1,7	1,5
2018	104,2	2,3	2,3	2,6	2,5	2,1	2,0
2019	2,2
2019 I kv	99,9	2,7	2,9	2,2	2,6	3,0	2,3
II kv	110,9	2,8	2,8	2,8	2,7	3,2	2,0
III kv	103,5	2,7	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6
IV kv	2,0

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

¹ Eksperimentaalsed andmed, mis põhinevad ühtlustamata allikatel (vt täpsemalt https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/governance_and_quality_framework/html/experimental-data.en.html).

4. Hinnad ja kulud

4.6. Tööjõu ühikukulu, hüvitis tööjõusisendi kohta ja tööviljakus

(aastane muutus protsentides, kui ei ole märgitud teisiti; kvartaliandmed on sesoonselt kohandatud; aastaandmed on kohandamata)

	Kokku (indeks: 2015 = 100)	Kokku	Majandustegevus									
			Põlluma- jandus, metsan- dus ja kalandus	Töötlev töö- sus, energia ja kommunaal- teenused	Ehitus	Kau- bandus, transport, majutus ja toitlustus	Teave ja teabe- vahetus	Finants- ja kindlustus- tegevus	Kinnisvara- alane tegevus	Kutse- alased teenused, äritege- vus, abi- teenused	Avalik hal- dus, haridus, tervishoid ja sotsiaal- hoolekanne	Kunst, meele- lahutus ja muu teenindus
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Tööjõu ühikukulu												
2017	106,2	0,7	-0,2	-0,6	0,8	0,4	0,0	-1,4	3,4	1,7	1,4	1,1
2018	108,1	1,8	0,0	1,7	1,0	1,7	1,6	-0,7	3,4	2,2	2,3	2,5
2019	110,3	2,0	0,3	3,4	1,4	1,7	1,1	-1,0	2,6	1,5	2,6	2,2
2019 I kv	109,4	2,3	1,4	3,6	1,2	2,0	1,6	-0,7	5,0	1,8	2,6	1,7
II kv	110,0	2,1	-0,4	3,2	1,7	2,0	1,5	-1,0	3,2	1,7	2,6	2,4
III kv	110,6	1,9	-0,9	4,0	1,1	1,4	1,5	-1,2	2,2	1,3	2,6	1,7
IV kv	110,9	1,7	1,2	2,9	1,6	1,2	-0,2	-1,0	0,1	1,4	2,7	2,8
Hüvitis töötaja kohta												
2017	111,3	1,7	1,1	1,5	1,9	1,5	2,0	1,2	2,2	2,5	1,8	1,6
2018	113,8	2,2	1,7	2,0	1,9	2,3	2,6	1,6	3,2	2,7	2,0	2,5
2019	116,1	2,0	1,6	1,5	2,0	2,2	1,6	1,4	3,0	1,9	2,3	2,5
2019 I kv	115,3	2,3	1,3	1,9	2,4	2,7	2,0	1,3	4,0	1,9	2,3	2,5
II kv	115,9	2,0	1,6	1,1	2,2	2,3	1,3	1,7	3,1	2,3	2,1	3,1
III kv	116,7	2,1	1,0	2,0	2,0	2,3	1,7	1,1	3,2	1,9	2,2	2,1
IV kv	116,8	1,7	2,5	0,7	1,4	1,7	1,3	1,3	1,7	1,4	2,5	2,3
Tööviljakus hõivatu kohta												
2017	104,8	0,9	1,3	2,1	1,1	1,0	2,0	2,7	-1,1	0,7	0,4	0,5
2018	105,2	0,4	1,7	0,3	0,9	0,7	1,0	2,3	-0,1	0,5	-0,3	0,0
2019	105,3	0,0	1,3	-1,9	0,6	0,6	0,4	2,4	0,4	0,3	-0,3	0,3
2019 I kv	105,5	0,0	-0,1	-1,6	1,2	0,6	0,3	2,0	-1,0	0,0	-0,3	0,8
II kv	105,3	-0,1	2,0	-2,0	0,5	0,3	-0,1	2,7	-0,1	0,6	-0,4	0,7
III kv	105,5	0,2	2,0	-1,9	0,9	0,9	0,2	2,3	0,9	0,6	-0,4	0,3
IV kv	105,3	-0,1	1,2	-2,1	-0,1	0,5	1,5	2,4	1,6	-0,1	-0,3	-0,5
Hüvitis töötatud tunni kohta												
2017	113,3	2,0	1,3	1,8	2,0	1,8	2,0	1,8	2,1	2,3	2,4	2,1
2018	115,8	2,1	1,2	2,1	1,4	2,4	2,7	1,9	2,5	2,8	2,0	2,2
2019	118,1	2,0	1,2	1,9	2,3	2,2	2,6	1,0	2,7	2,0	1,8	2,7
2019 I kv	116,7	1,8	-0,6	1,9	1,6	2,2	2,5	0,8	4,2	1,9	1,7	2,2
II kv	117,4	2,2	2,1	1,7	2,4	2,4	2,5	1,3	3,3	2,5	1,8	3,6
III kv	118,2	2,2	1,2	2,4	2,6	2,6	2,7	0,6	2,1	2,2	1,8	2,5
IV kv	118,4	1,9	1,7	1,3	2,5	1,9	2,7	1,3	1,3	1,6	2,1	2,4
Tööviljakus tunnis												
2017	107,2	1,4	1,8	2,5	1,2	1,6	2,1	3,2	-0,9	0,9	1,0	1,0
2018	107,7	0,5	0,9	0,5	0,6	1,0	1,3	2,5	-0,8	0,5	-0,3	0,0
2019	107,8	0,1	0,9	-1,6	0,8	0,8	1,5	2,2	0,3	0,5	-0,7	0,5
2019 I kv	107,4	-0,3	-0,9	-1,6	0,5	0,4	1,1	1,6	-0,2	0,0	-0,9	0,5
II kv	107,5	0,2	2,1	-1,5	0,5	0,8	1,2	2,5	0,8	0,7	-0,7	1,1
III kv	107,6	0,4	2,0	-1,6	1,4	1,3	1,3	2,0	0,2	1,1	-0,7	0,7
IV kv	107,6	0,2	0,6	-1,5	0,9	0,9	2,5	2,6	0,9	0,2	-0,5	-0,5

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

5. Rahapakkumine ja laenumaht

5.1. Rahaagregaadid¹

(mld eurodes, aastased kasvumäärad; sesoonselt kohandatud; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehinguid perioodil)

	M3											12
	M2					M3 – M2						
	M1		M2 – M1			Repo- tehingud	Rahaturu- fondide osakud	Võlaväärt- paberid tähtajaga kuni kaks aastat	11			
	Ringlu- ses olev sularaha	Üleöö- hoiused	Hoiused lepingulise tähtajaga kuni kaks aastat	Kuni kolme- kuulise etteteatamis- tähtajaga lõpetatavad hoiused	6					7	8	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
Bilansiline jääk												
2017	1 112,0	6 638,1	7 750,1	1 196,6	2 261,8	3 458,3	11 208,5	74,4	512,0	72,6	659,1	11 867,5
2018	1 163,3	7 114,8	8 278,1	1 124,9	2 299,0	3 423,9	11 702,0	74,3	524,0	71,5	669,8	12 371,8
2019	1 219,6	7 725,1	8 944,7	1 069,3	2 365,0	3 434,2	12 379,0	78,5	531,6	9,9	620,1	12 999,0
2019 I kv	1 179,2	7 277,1	8 456,4	1 114,3	2 318,1	3 432,4	11 888,7	74,2	523,0	40,4	637,7	12 526,4
II kv	1 189,0	7 415,5	8 604,4	1 111,1	2 338,5	3 449,6	12 054,0	74,5	523,9	37,6	636,0	12 690,0
III kv	1 204,1	7 605,2	8 809,3	1 110,0	2 354,7	3 464,7	12 274,0	74,5	546,3	19,1	639,9	12 913,9
IV kv	1 219,6	7 725,1	8 944,7	1 069,3	2 365,0	3 434,2	12 379,0	78,5	531,6	9,9	620,1	12 999,0
2019 aug	1 198,7	7 572,4	8 771,1	1 113,8	2 347,1	3 460,9	12 232,0	72,3	546,0	23,9	642,2	12 874,2
sept	1 204,1	7 605,2	8 809,3	1 110,0	2 354,7	3 464,7	12 274,0	74,5	546,3	19,1	639,9	12 913,9
okt	1 209,4	7 672,2	8 881,6	1 093,9	2 359,1	3 453,1	12 334,7	79,6	529,2	27,6	636,4	12 971,1
nov	1 216,8	7 716,3	8 933,1	1 081,2	2 359,5	3 440,7	12 373,8	73,4	530,6	25,6	629,6	13 003,4
dets	1 219,6	7 725,1	8 944,7	1 069,3	2 365,0	3 434,2	12 379,0	78,5	531,6	9,9	620,1	12 999,0
2020 jaan ⁽¹⁾	1 228,3	7 747,2	8 975,5	1 062,5	2 363,5	3 426,0	12 401,5	75,8	545,7	29,4	650,9	13 052,4
Tehingud												
2017	36,0	592,6	628,6	-109,5	34,5	-74,9	553,7	6,5	-10,8	-18,5	-22,7	530,9
2018	50,3	465,2	515,5	-74,0	45,1	-28,9	486,6	-0,9	12,3	-3,3	8,1	494,7
2019	56,3	604,0	660,3	-60,3	63,6	3,3	663,5	4,1	-1,8	-55,5	-53,3	610,3
2019 I kv	15,9	156,0	171,9	-13,0	19,6	6,6	178,5	-0,3	-10,2	-27,6	-38,0	140,5
II kv	9,7	143,1	152,8	-4,4	20,3	15,8	168,7	0,4	3,2	-2,4	1,3	169,9
III kv	15,1	180,8	195,9	-4,6	14,8	10,2	206,1	-0,6	21,1	-18,1	2,5	208,5
IV kv	15,6	124,1	139,6	-38,3	8,9	-29,4	110,3	4,5	-16,0	-7,4	-19,0	91,3
2019 aug	5,0	83,1	88,1	8,2	2,8	11,1	99,2	-3,7	11,6	-12,0	-4,0	95,1
sept	5,3	29,7	35,0	-4,8	6,2	1,5	36,5	2,0	0,3	-4,0	-1,7	34,9
okt	5,4	69,9	75,3	-14,2	3,1	-11,1	64,1	5,5	-17,2	9,8	-1,9	62,2
nov	7,4	40,8	48,2	-14,0	0,1	-13,9	34,3	-6,5	1,4	-1,6	-6,7	27,6
dets	2,8	13,4	16,2	-10,0	5,7	-4,4	11,8	5,5	-0,2	-15,6	-10,4	1,5
2020 jaan ⁽¹⁾	8,7	18,1	26,7	-8,6	-1,5	-10,1	16,6	-3,0	14,0	19,8	30,9	47,5
Kasvumäärad												
2017	3,3	9,8	8,8	-8,3	1,6	-2,1	5,2	9,5	-2,1	-21,1	-3,3	4,7
2018	4,5	7,0	6,6	-6,2	2,0	-0,8	4,3	-1,3	2,4	-4,8	1,2	4,2
2019	4,8	8,5	8,0	-5,3	2,8	0,1	5,7	5,4	-0,4	-83,2	-7,9	4,9
2019 I kv	5,9	7,7	7,5	-5,3	2,6	-0,1	5,2	2,4	0,5	-41,1	-3,9	4,7
II kv	4,7	7,7	7,2	-6,1	3,0	-0,1	5,0	1,1	1,1	-38,9	-2,9	4,6
III kv	4,7	8,5	7,9	-2,6	3,0	1,1	5,9	3,0	8,7	-65,5	1,1	5,7
IV kv	4,8	8,5	8,0	-5,3	2,8	0,1	5,7	5,4	-0,4	-83,2	-7,9	4,9
2019 aug	4,8	9,0	8,4	-3,1	2,9	0,9	6,2	-1,1	7,0	-61,6	-0,8	5,8
sept	4,7	8,5	7,9	-2,6	3,0	1,1	5,9	3,0	8,7	-65,5	1,1	5,7
okt	4,8	9,0	8,4	-4,3	2,9	0,5	6,1	10,1	3,5	-47,1	-0,5	5,7
nov	5,0	8,8	8,3	-4,7	2,7	0,3	5,9	-1,1	4,1	-48,8	-1,3	5,6
dets	4,8	8,5	8,0	-5,3	2,8	0,1	5,7	5,4	-0,4	-83,2	-7,9	4,9
2020 jaan ⁽¹⁾	5,2	8,4	7,9	-5,8	2,5	-0,2	5,5	0,7	4,6	-43,0	-0,4	5,2

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutvale koosseisule.

5. Rahapakkumine ja laenumaht

5.2. Hoiused M3s¹

(mld eurodes, aastased kasvumäärad; sesoonselt kohandatud; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehinguid perioodil)

	Mittefinantsettevõtted ²					Kodumajapidamised ³					Finantsettevõtted (v.a rahaloomeasutused, kindlustusseltsid ja pensionifondid) ²	Kindlustusseltsid ja pensionifondid	Muu valitsemis-sektor ⁴
	Kokku	Üleööhoiused	Lepingulise tähtajaga kuni kaks aastat	Kuni kolme kuulise ette-teatamis-tähtajaga lõpe-tatavad hoiused	Repo-tehingud	Kokku	Üleööhoiused	Lepingulise tähtajaga kuni kaks aastat	Kuni kolme kuulise ette-teatamis-tähtajaga lõpe-tatavad hoiused	Repo-tehingud			
Bilansiline jääk													
2017	2 240,3	1 797,4	285,0	149,1	8,8	6 317,6	3 702,8	562,1	2 051,9	0,8	991,1	206,6	415,3
2018	2 331,4	1 898,7	277,3	147,8	7,6	6 644,9	4 035,9	517,6	2 090,1	1,4	998,2	202,9	435,5
2019	2 476,1	2 062,7	256,8	150,1	6,5	7 041,8	4 395,5	492,5	2 152,9	0,9	1 036,9	215,2	467,8
2019 I kv	2 380,2	1 956,0	270,0	148,1	6,1	6 752,8	4 126,3	514,8	2 110,4	1,4	977,7	212,8	460,2
II kv	2 406,1	1 983,7	265,3	150,0	7,1	6 846,9	4 207,9	509,7	2 127,6	1,7	1 009,5	216,6	460,4
III kv	2 450,6	2 031,0	262,2	151,4	5,9	6 964,9	4 318,1	504,5	2 141,3	1,0	1 042,2	221,3	465,5
IV kv	2 476,1	2 062,7	256,8	150,1	6,5	7 041,8	4 395,5	492,5	2 152,9	0,9	1 036,9	215,2	467,8
2019 aug	2 462,2	2 040,3	264,4	151,0	6,6	6 927,5	4 283,2	507,2	2 135,4	1,7	1 022,8	231,5	461,5
sept	2 450,6	2 031,0	262,2	151,4	5,9	6 964,9	4 318,1	504,5	2 141,3	1,0	1 042,2	221,3	465,5
okt	2 472,4	2 052,6	260,0	151,9	7,9	6 994,8	4 349,4	500,5	2 143,3	1,7	1 048,2	223,0	466,4
nov	2 481,6	2 073,1	251,5	151,4	5,6	7 026,7	4 382,6	497,1	2 145,2	1,7	1 022,2	227,6	472,4
dets	2 476,1	2 062,7	256,8	150,1	6,5	7 041,8	4 395,5	492,5	2 152,9	0,9	1 036,9	215,2	467,8
2020 jaan ⁽¹⁾	2 475,1	2 064,0	256,3	150,7	4,1	7 062,2	4 421,7	487,2	2 152,5	0,9	1 024,3	218,1	469,3
Tehingud													
2017	180,7	182,4	-1,9	-0,8	0,9	254,7	304,7	-82,1	33,6	-1,5	54,9	7,2	26,7
2018	93,1	105,4	-9,7	-1,1	-1,4	326,5	324,8	-45,0	46,1	0,5	0,5	-3,9	19,1
2019	146,0	163,5	-18,8	1,8	-0,5	395,2	358,3	-25,7	63,2	-0,5	29,0	10,9	30,2
2019 I kv	46,9	54,4	-7,4	0,7	-0,9	106,7	89,7	-3,2	20,3	0,0	-24,5	9,2	24,0
II kv	29,5	30,5	-4,3	2,2	1,1	94,1	82,1	-5,1	16,7	0,3	31,7	4,0	0,0
III kv	40,4	43,6	-2,9	1,0	-1,3	116,9	109,6	-6,0	13,9	-0,6	25,0	3,9	4,4
IV kv	29,3	35,0	-4,2	-2,2	0,7	77,5	76,9	-11,5	12,3	-0,2	-3,2	-6,2	1,8
2019 aug	31,1	30,5	-0,1	0,6	0,1	33,4	32,6	-1,6	2,5	-0,1	11,8	10,6	3,6
sept	-13,2	-10,4	-2,3	0,1	-0,7	37,0	34,5	-2,9	6,1	-0,7	16,8	-10,7	3,3
okt	24,2	24,0	-1,5	-0,4	2,1	30,1	30,4	-3,7	2,7	0,7	8,0	1,6	0,4
nov	7,6	19,4	-8,9	-0,5	-2,4	31,1	33,0	-3,6	1,7	0,0	-28,5	4,2	6,0
dets	-2,5	-8,4	6,2	-1,4	1,0	16,3	13,5	-4,2	7,9	-0,8	17,4	-12,0	-4,6
2020 jaan ⁽¹⁾	-3,3	-0,3	-1,2	0,6	-2,4	19,3	25,6	-5,8	-0,5	0,0	-15,2	2,6	1,5
Kasvumäärad													
2017	8,6	11,2	-0,7	-0,5	11,5	4,2	9,0	-12,7	1,7	-65,1	5,8	3,6	6,9
2018	4,2	5,9	-3,5	-0,7	-16,5	5,2	8,8	-8,0	2,3	67,7	0,0	-1,9	4,6
2019	6,3	8,6	-6,8	1,2	-6,8	5,9	8,9	-5,0	3,0	-36,8	2,9	5,4	6,9
2019 I kv	5,9	7,6	-2,3	0,2	-17,1	5,7	8,9	-5,6	2,9	-17,2	-2,2	0,6	10,3
II kv	5,8	7,6	-4,6	2,3	12,2	5,8	8,6	-4,9	3,1	72,0	-1,0	-1,3	7,6
III kv	6,3	8,0	-2,6	2,6	-11,8	6,3	9,3	-4,1	3,2	-10,1	3,6	4,3	6,7
IV kv	6,3	8,6	-6,8	1,2	-6,8	5,9	8,9	-5,0	3,0	-36,8	2,9	5,4	6,9
2019 aug	7,8	9,6	-2,0	2,4	3,1	6,2	9,2	-4,0	3,0	6,1	3,2	8,9	6,2
sept	6,3	8,0	-2,6	2,6	-11,8	6,3	9,3	-4,1	3,2	-10,1	3,6	4,3	6,7
okt	7,2	9,0	-3,8	2,3	31,9	6,2	9,2	-4,1	3,1	30,9	4,2	6,6	5,9
nov	7,0	9,7	-8,3	2,1	-24,6	6,3	9,4	-4,2	2,9	30,5	1,2	8,8	6,0
dets	6,3	8,6	-6,8	1,2	-6,8	5,9	8,9	-5,0	3,0	-36,8	2,9	5,4	6,9
2020 jaan ⁽¹⁾	6,1	8,3	-5,4	1,3	-41,1	5,7	8,7	-6,1	2,7	-42,5	3,3	5,2	5,7

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutvale koosseisule.

² Vastavalt ESA 2010-le liigitati 2014. aasta detsembris mittefinantsettevõtete kontsernide valdusettevõtted mittefinantsettevõtete sektorist ümber finantsettevõtete sektorisse.

Need ettevõtted on hõlmatud rahaloomeasutuste bilansistatistikas koos muude finantsettevõtete ka rahaloomeasutused ning kindlustusseltsid ja pensionifondid.

³ Kaasa arvatud kodumajapidamisi teenindavad kasumitaotlusega institutsioonid.

⁴ Tähebtab valitsemissektorit, v.a keskvalitsust.

5. Rahapakkumine ja laenumaht

5.3. Laenuid euroala residentidele¹

(mild eurodes, aastased kasvumäärad; sesoonselt kohandatud; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehinguid perioodil)

	Laenuid valitsemissektorile			Laenuid muudele euroala residentidele								Võla- väärt- paberid	Omandi- väärt- paberid ja investee- rimisfondide (v.a raha- turufondide) osakud
	Kokku	Laenuid	Võla- väärt- paberid	Kokku	Laenuid					Kindlustus- sealtsidele ja pensionifondidele			
					Kokku	Mitte- finants- ette- võtetele ³	Kodumaja- pidamistele ⁴	Finantsette- võtetele (v.a rahaloome- asutused, kindlustusseltsid ja pensionifondid) ³	Kohandatud laenuid ²				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
Bilansiline jääk													
2017	4 617,2	1 032,3	3 571,0	13 114,0	10 870,5	11 165,0	4 323,5	5 600,2	838,0	108,7	1 440,4	803,2	
2018	4 676,7	1 006,2	3 659,0	13 415,9	11 122,4	11 481,3	4 404,7	5 742,0	848,9	126,8	1 517,9	775,6	
2019	4 652,5	984,5	3 656,3	13 865,5	11 452,1	11 836,9	4 472,6	5 930,9	896,0	152,6	1 560,5	852,9	
2019 I kv	4 662,4	1 001,5	3 649,4	13 527,0	11 201,0	11 556,6	4 426,2	5 787,7	856,3	130,7	1 527,2	798,8	
II kv	4 640,2	1 000,7	3 627,8	13 640,4	11 290,6	11 665,4	4 462,4	5 825,8	870,3	132,1	1 546,7	803,2	
III kv	4 696,5	999,8	3 685,1	13 775,6	11 394,4	11 762,6	4 488,5	5 876,3	883,4	146,2	1 569,8	811,5	
IV kv	4 652,5	984,5	3 656,3	13 865,5	11 452,1	11 836,9	4 472,6	5 930,9	896,0	152,6	1 560,5	852,9	
2019 aug	4 707,6	1 003,8	3 692,1	13 737,0	11 388,3	11 748,3	4 505,0	5 864,6	878,3	140,4	1 545,2	803,5	
sept	4 696,5	999,8	3 685,1	13 775,6	11 394,4	11 762,6	4 488,5	5 876,3	883,4	146,2	1 569,8	811,5	
okt	4 665,1	1 001,9	3 651,5	13 817,4	11 423,3	11 786,6	4 502,4	5 895,0	887,1	138,9	1 560,4	833,7	
nov	4 639,1	1 000,9	3 626,4	13 853,3	11 439,1	11 806,4	4 492,2	5 912,9	888,2	145,8	1 569,9	844,3	
dets	4 652,5	984,5	3 656,3	13 865,5	11 452,1	11 836,9	4 472,6	5 930,9	896,0	152,6	1 560,5	852,9	
2020 jaan ⁽¹⁾	4 670,3	994,0	3 664,5	13 913,3	11 511,1	11 873,1	4 482,8	5 962,6	912,3	153,5	1 547,6	854,6	
Tehingud													
2017	287,5	-43,7	330,6	363,2	274,2	316,0	84,9	173,2	19,7	-3,5	63,6	25,4	
2018	90,3	-28,4	118,8	374,8	307,4	382,0	124,4	166,3	-1,1	17,8	88,1	-20,7	
2019	-88,3	-23,5	-65,2	453,3	378,9	428,1	114,2	200,3	43,2	21,2	30,5	43,8	
2019 I kv	-30,9	-5,4	-25,6	109,5	92,3	90,7	33,5	49,1	7,4	2,3	0,3	16,9	
II kv	-49,5	-1,6	-48,2	123,8	105,6	126,3	50,8	38,8	17,5	-1,5	17,4	0,8	
III kv	-2,6	-0,9	-1,7	128,8	102,3	105,3	27,3	52,1	9,1	13,9	19,9	6,6	
IV kv	-5,2	-15,6	10,2	91,2	78,7	105,8	2,7	60,4	9,2	6,5	-7,0	19,5	
2019 aug	5,5	3,2	2,3	50,9	51,7	44,3	20,9	21,3	3,6	5,9	1,5	-2,3	
sept	-13,8	-3,8	-10,0	38,1	6,3	18,9	-16,0	13,0	3,5	5,7	25,4	6,4	
okt	-17,5	2,4	-19,9	33,5	36,7	35,7	18,0	20,4	5,5	-7,2	-8,6	5,4	
nov	-9,6	-0,9	-8,9	33,9	15,6	22,3	-4,0	18,6	-5,9	6,9	9,2	9,1	
dets	21,8	-17,1	38,9	23,9	26,4	47,8	-11,3	21,4	9,5	6,9	-7,6	5,0	
2020 jaan ⁽¹⁾	-9,3	9,3	-18,6	45,1	57,6	35,6	11,5	30,3	15,0	0,8	-14,5	2,0	
Kasvumäärad													
2017	6,6	-4,1	10,2	2,8	2,6	2,9	2,0	3,2	2,4	-3,2	4,6	3,2	
2018	2,0	-2,8	3,4	2,9	2,8	3,4	2,9	3,0	-0,1	16,4	6,1	-2,6	
2019	-1,9	-2,3	-1,8	3,4	3,4	3,7	2,6	3,5	5,1	16,2	2,0	5,6	
2019 I kv	1,8	-2,4	3,0	2,8	2,7	3,3	2,6	3,1	-1,2	14,7	4,0	1,8	
II kv	-0,2	-2,0	0,3	3,0	3,2	3,5	3,3	3,2	1,7	5,9	3,1	1,3	
III kv	-1,1	-0,5	-1,3	3,2	3,2	3,6	2,9	3,2	3,5	14,4	3,2	2,6	
IV kv	-1,9	-2,3	-1,8	3,4	3,4	3,7	2,6	3,5	5,1	16,2	2,0	5,6	
2019 aug	-0,6	-0,4	-0,7	3,1	3,5	3,8	3,5	3,3	3,1	12,9	1,1	2,1	
sept	-1,1	-0,5	-1,3	3,2	3,2	3,6	2,9	3,2	3,5	14,4	3,2	2,6	
okt	-1,4	-0,1	-1,7	3,2	3,3	3,7	3,1	3,3	3,8	11,0	2,0	3,4	
nov	-1,4	-0,3	-1,7	3,2	3,2	3,6	2,6	3,3	3,6	16,2	2,9	4,2	
dets	-1,9	-2,3	-1,8	3,4	3,4	3,7	2,6	3,5	5,1	16,2	2,0	5,6	
2020 jaan ⁽¹⁾	-1,9	-1,3	-2,1	3,4	3,5	3,8	2,6	3,7	4,9	16,7	1,1	5,8	

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale koosseisule.

² Laenuid, mida on kohandatud müügi ja väärtpaberistamisega, millega lõpetati nende kajastamine rahaloomeasutuste statistilises bilansis, ning rahaloomeasutuste pakutavate tingliku liikviidsuse koondamise teenustest tulenevate positsioonidega.

³ Vastavalt ESA 2010-le liigitati 2014. aasta detsembris mittefinantsettevõtete kontsernide valdusettevõtted mittefinantsettevõtete sektorist ümber finantsettevõtete sektorisse. Need ettevõtted on hõlmatud rahaloomeasutuste bilansistatistikas koos muude finantsettevõtete kui rahaloomeasutused ning kindlustusseltsid ja pensionifondid.

⁴ Kaasa arvatud kodumajapidamisi teeninidavad kasumitaotluseta institutsioonid.

5. Rahapakkumine ja laenumaht

5.4. Rahaloomeasutuste laenu euroala mittefinantsettevõtetele ja kodumajapidamistele¹

(mld eurodes, aastased kasvumäärad; sesoonselt kohandatud; bilansiiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodil)

	Mittefinantsettevõtted ²					Kodumajapidamised ³				
	Kokku		Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku		Tarbimis-laenu	Eluaseme-laenu	Muud laenu
		Kohandatud laenu ⁴					Kohandatud laenu ⁴			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Bilansiiline jääk										
2017	4 323,5	4 358,8	986,2	821,2	2 516,2	5 600,2	5 866,6	654,8	4 216,3	729,0
2018	4 404,7	4 490,0	993,0	844,3	2 567,3	5 742,0	6 024,0	684,6	4 352,6	704,8
2019	4 472,6	4 575,5	970,8	877,1	2 624,7	5 930,9	6 223,2	719,5	4 524,2	687,2
2019 I kv	4 426,2	4 513,7	980,2	851,6	2 594,4	5 787,7	6 066,7	694,4	4 391,2	702,1
II kv	4 462,4	4 554,0	977,6	867,2	2 617,6	5 825,8	6 114,0	705,5	4 422,3	698,0
III kv	4 488,5	4 581,7	982,0	873,5	2 633,0	5 876,3	6 164,6	711,2	4 473,5	691,6
IV kv	4 472,6	4 575,5	970,8	877,1	2 624,7	5 930,9	6 223,2	719,5	4 524,2	687,2
2019 aug	4 505,0	4 591,9	995,8	876,3	2 632,9	5 864,6	6 150,7	711,7	4 456,6	696,3
sept	4 488,5	4 581,7	982,0	873,5	2 633,0	5 876,3	6 164,6	711,2	4 473,5	691,6
okt	4 502,4	4 592,6	983,4	878,1	2 640,9	5 895,0	6 181,6	713,3	4 492,7	689,0
nov	4 492,2	4 587,9	972,4	883,1	2 636,7	5 912,9	6 200,4	716,5	4 506,1	690,3
dets	4 472,6	4 575,5	970,8	877,1	2 624,7	5 930,9	6 223,2	719,5	4 524,2	687,2
2020 jaan ⁽¹⁾	4 482,8	4 581,2	957,7	881,1	2 644,0	5 962,6	6 243,9	724,1	4 549,0	689,5
Tehingud										
2017	84,9	134,8	0,6	39,1	45,2	173,2	165,1	45,0	134,0	-5,9
2018	124,4	176,4	18,7	33,4	72,4	166,3	188,8	40,2	135,7	-9,7
2019	114,2	143,8	-11,6	42,5	83,3	200,3	219,4	41,1	167,8	-8,6
2019 I kv	33,5	33,3	-11,4	10,1	34,7	49,1	49,2	10,6	39,5	-1,0
II kv	50,8	54,7	1,3	18,6	30,9	38,8	49,8	12,2	28,8	-2,2
III kv	27,3	34,0	3,6	6,3	17,3	52,1	55,7	8,5	46,2	-2,7
IV kv	2,7	21,8	-5,2	7,5	0,3	60,4	64,7	9,8	53,2	-2,7
2019 aug	20,9	24,8	12,0	3,2	5,7	21,3	17,9	3,2	18,5	-0,4
sept	-16,0	-8,4	-13,5	-2,8	0,4	13,0	18,0	1,8	12,7	-1,4
okt	18,0	16,7	3,0	5,3	9,7	20,4	20,7	2,4	20,1	-2,1
nov	-4,0	3,0	-10,3	6,4	0,0	18,6	20,6	3,8	13,5	1,2
dets	-11,3	2,1	2,2	-4,1	-9,4	21,4	23,4	3,5	19,6	-1,8
2020 jaan ⁽¹⁾	11,5	7,7	-13,8	3,3	22,1	30,3	19,5	4,1	24,8	1,3
Kasvumäärad										
2017	2,0	3,2	0,1	5,0	1,8	3,2	2,9	7,3	3,3	-0,8
2018	2,9	4,1	1,9	4,1	2,9	3,0	3,2	6,2	3,2	-1,3
2019	2,6	3,2	-1,2	5,0	3,3	3,5	3,6	6,0	3,9	-1,2
2019 I kv	2,6	3,8	-1,3	4,5	3,4	3,1	3,3	6,0	3,5	-1,5
II kv	3,3	3,9	0,2	5,6	3,8	3,2	3,3	6,3	3,4	-1,1
III kv	2,9	3,6	-0,8	5,1	3,6	3,2	3,4	6,0	3,5	-1,4
IV kv	2,6	3,2	-1,2	5,0	3,3	3,5	3,6	6,0	3,9	-1,2
2019 aug	3,5	4,2	0,6	5,9	3,8	3,3	3,4	6,1	3,5	-1,2
sept	2,9	3,6	-0,8	5,1	3,6	3,2	3,4	6,0	3,5	-1,4
okt	3,1	3,8	0,5	4,9	3,5	3,3	3,5	5,8	3,7	-1,6
nov	2,6	3,4	-1,0	4,7	3,3	3,3	3,5	5,8	3,7	-1,4
dets	2,6	3,2	-1,2	5,0	3,3	3,5	3,6	6,0	3,9	-1,2
2020 jaan ⁽¹⁾	2,6	3,2	-1,6	5,0	3,4	3,7	3,7	6,0	4,1	-1,0

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale koosseisule.

² Vastavalt ESA 2010-le liigitati 2014. aasta detsembris mittefinantsettevõtete kontsernide valdusettevõtte mittefinantsettevõtete sektorist ümber finantsettevõtete sektorisse. Need ettevõtted on hõlmatud rahaloomeasutuste statistikas koos muude finantsettevõtete kui rahaloomeasutused ning kindlustusseltsid ja pensionifondid.

³ Kaasa arvatud kodumajapidamisi teenindavad kasumitaotluseta institutsioonid.

⁴ Laenuid, mida on kohandatud müügi ja väärtapaberistamisega, millega lõpetati nende kajastamine rahaloomeasutuste statistilises bilansis, ning rahaloomeasutuste pakutavate tingliku likviidsuse koondamise teenustest tulenevate positsioonidega.

5. Rahapakkumine ja laenumaht

5.5. M3 muud vastaskirjed (v.a laenud) euroala residentide puhul¹

(mild eurodes ja aastased kasvumäärad; sesoonselt kohandatud; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehinguid perioodil)

	Rahaloomeasutuste kohustused						Rahaloomeasutuste varad			
	Keskvalitsuse varad ²	Pikemaajalised finantskohustused muude euroala residentide ees					Netovälisvarad	Muud		
		Kokku	Hoiused lepingulise tähtajaga üle kahe aasta	Üle kolme-kuulise ette-teatamisega lõpetatavad hoiused	Võlaväärt-paberid tähtajaga üle kahe aasta	Kapital ja reservid		Kokku	Repotehingud kesksete osalejatega ³	Pöörd-repotehingud kesksetele osalejatele ³
1	2	3	4	5	6	7	8		9	10
Bilansiline jääk										
2017	342,7	6 771,1	1 967,5	59,8	2 017,5	2 726,2	925,9	324,1	143,5	92,5
2018	379,3	6 818,7	1 940,7	56,1	2 099,1	2 722,8	1 024,5	452,6	187,0	194,9
2019	350,3	7 060,6	1 944,2	51,3	2 156,0	2 909,1	1 481,9	410,0	178,9	187,2
2019 I kv	370,0	6 907,5	1 937,5	55,9	2 146,3	2 767,8	1 188,6	425,9	199,0	212,3
II kv	373,7	6 985,0	1 956,9	57,5	2 135,4	2 835,2	1 320,7	447,4	191,5	207,8
III kv	388,0	7 100,2	1 947,3	57,2	2 162,2	2 933,6	1 489,2	440,8	184,2	198,1
IV kv	350,3	7 060,6	1 944,2	51,3	2 156,0	2 909,1	1 481,9	410,0	178,9	187,2
2019 aug	403,4	7 060,7	1 917,2	57,3	2 148,4	2 937,7	1 470,7	423,1	212,6	231,5
sept	388,0	7 100,2	1 947,3	57,2	2 162,2	2 933,6	1 489,2	440,8	184,2	198,1
okt	380,5	7 075,9	1 948,6	53,1	2 151,3	2 922,8	1 491,5	453,4	221,4	236,2
nov	369,1	7 077,7	1 951,0	52,6	2 162,6	2 911,5	1 500,9	456,9	211,8	224,8
dets	350,3	7 060,6	1 944,2	51,3	2 156,0	2 909,1	1 481,9	410,0	178,9	187,2
2020 jaan ⁽¹⁾	372,8	7 114,8	1 946,0	50,0	2 165,8	2 953,0	1 544,3	412,1	171,1	182,3
Tehingud										
2017	39,0	-73,4	-83,5	-6,6	-71,1	87,8	-97,8	-56,4	-61,2	-28,5
2018	40,5	56,3	-37,8	-4,9	16,0	83,0	87,7	38,7	16,2	23,6
2019	-28,2	107,8	-6,1	-3,0	27,5	89,5	341,1	-16,3	-2,7	-2,5
2019 I kv	-9,1	45,5	-11,4	-0,2	37,6	19,5	127,5	-29,2	2,7	5,5
II kv	3,8	46,0	22,0	1,6	-0,6	22,9	101,3	44,1	-7,1	-4,5
III kv	14,6	11,9	-15,4	-1,0	4,8	23,6	95,7	13,1	6,9	7,4
IV kv	-37,5	4,4	-1,4	-3,3	-14,3	23,4	16,6	-44,3	-5,3	-10,9
2019 aug	29,0	-20,8	-17,1	-0,4	-7,7	4,4	19,1	27,7	6,1	7,4
sept	-15,1	37,9	28,1	-0,9	3,6	7,0	20,3	13,0	-14,1	-16,3
okt	-7,3	-8,8	3,0	-1,5	-19,0	8,7	24,9	5,2	37,3	38,1
nov	-11,3	17,4	1,2	-0,6	1,7	15,1	10,7	-1,1	-9,7	-11,3
dets	-18,9	-4,2	-5,6	-1,3	3,0	-0,4	-18,9	-48,4	-32,8	-37,7
2020 jaan ⁽¹⁾	22,6	-6,9	-3,1	-1,3	2,6	-5,1	22,4	4,9	-7,8	-4,9
Kasvumäärad										
2017	12,6	-1,1	-4,0	-9,6	-3,4	3,4	-	-	-29,8	-23,5
2018	11,8	0,8	-1,9	-8,1	0,8	3,1	-	-	8,1	7,7
2019	-7,4	1,6	-0,3	-5,4	1,3	3,2	-	-	-1,5	-1,5
2019 I kv	8,9	1,4	-1,7	-6,4	2,5	3,1	-	-	17,8	21,2
II kv	12,6	2,3	-0,4	-1,3	3,1	3,7	-	-	5,1	6,7
III kv	-3,2	1,9	-0,3	-0,7	2,2	3,3	-	-	6,9	11,0
IV kv	-7,4	1,6	-0,3	-5,4	1,3	3,2	-	-	-1,5	-1,5
2019 aug	5,6	1,8	-2,2	0,4	3,4	3,5	-	-	11,9	15,6
sept	-3,2	1,9	-0,3	-0,7	2,2	3,3	-	-	6,9	11,0
okt	-2,9	1,6	-0,1	-2,8	1,1	3,2	-	-	36,4	38,9
nov	-4,4	1,8	0,2	-2,6	1,2	3,4	-	-	11,1	12,8
dets	-7,4	1,6	-0,3	-5,4	1,3	3,2	-	-	-1,5	-1,5
2020 jaan ⁽¹⁾	-1,2	1,2	-0,2	-7,1	0,6	2,7	-	-	-11,5	-10,3

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale koosseisule.

² Hõlmab keskvalitsuse hoiuseid rahaloomeasutuste sektoris ja rahaloomeasutuste sektori emiteeritud väärt-pabereid.

³ Seseonse mõjuga kohandamata.

6. Eelarve areng

6.1. Puudujääk/ülejäak

(protsendina SKPst; vood ühe aasta jooksul)

	Puudujääk (-) / ülejäak (+)					Memokirje: esmane puudujääk (-) / ülejäak (+)
	Kokku	Keskvalitsus	Liikmesriigi valitsus	Kohalik omavalitsus	Sotsiaalkindlustusfondid	
	1	2	3	4	5	
2015	-2,0	-1,9	-0,2	0,2	-0,1	0,3
2016	-1,4	-1,7	0,0	0,2	0,1	0,7
2017	-0,9	-1,3	0,1	0,2	0,1	1,0
2018	-0,5	-1,1	0,1	0,2	0,3	1,3
2018 IV kv	-0,5	1,3
2019 I kv	-0,6	1,2
II kv	-0,7	1,1
III kv	-0,8	1,0

Allikad: aastaandmed – EKP; kvartaliandmed – Eurostat.

6.2. Tulud ja kulud

(protsendina SKPst; vood ühe aasta jooksul)

	Tulud						Kulud						Kapitali- kulutused
	Kokku	Jooksvad tulud				Kapitali- tulud	Kokku	Jooksvad kulud				Kapitali- kulutused	
		1	2	3	4			5	6	7	8		
2015	46,4	45,8	12,5	13,0	15,2	0,6	48,4	44,5	10,1	5,3	2,3	22,7	3,9
2016	46,2	45,7	12,6	13,0	15,3	0,5	47,7	44,1	10,0	5,3	2,1	22,7	3,6
2017	46,2	45,8	12,8	13,0	15,2	0,4	47,2	43,4	9,9	5,3	1,9	22,5	3,8
2018	46,5	46,0	13,0	13,0	15,2	0,5	47,0	43,3	9,9	5,3	1,8	22,3	3,7
2018 IV kv	46,5	46,0	13,0	13,0	15,2	0,5	47,0	43,3	9,9	5,3	1,8	22,3	3,7
2019 I kv	46,4	46,0	12,9	13,1	15,2	0,5	47,0	43,3	9,9	5,3	1,8	22,4	3,7
II kv	46,4	46,0	12,9	13,0	15,2	0,4	47,1	43,4	9,9	5,3	1,8	22,5	3,7
III kv	46,4	45,9	12,9	13,1	15,1	0,4	47,1	43,4	9,9	5,3	1,7	22,5	3,7

Allikad: aastaandmed – EKP; kvartaliandmed – Eurostat.

6.3. Valitsemissektori võla suhe SKPsse

(protsendina SKPst; bilansiline jääk perioodi lõpus)

	Kokku	Finantsinstrument			Võlausaldaja			Esialgne tähtaeg		Järelejäänud tähtaeg			Vääring	
		Sularaha ja hoiused	Laenud	Võla- väärt- paberid	Residendist võla- usaldajad	Mitte- resid- dendist võla- usald- ajad	Kuni 1 aasta	Üle 1 aasta	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Euro või osaleva riigi vääring	Muud vääringud	
														5
2015	90,8	3,4	16,5	71,0	45,0	27,6	45,8	9,7	81,2	18,3	31,1	41,4	88,8	2,1
2016	90,0	3,3	15,7	71,0	47,5	30,8	42,5	9,4	80,6	17,9	29,8	42,3	87,9	2,1
2017	87,8	3,2	14,5	70,1	48,2	32,2	39,5	8,6	79,1	16,4	29,0	42,3	86,0	1,8
2018	85,9	3,1	13,8	69,0	48,0	32,4	37,8	8,0	77,8	16,1	28,3	41,4	84,5	1,4
2018 IV kv	85,9	3,1	13,8	69,0
2019 I kv	86,5	3,1	13,6	69,8
II kv	86,4	3,1	13,5	69,8
III kv	86,1	3,2	13,3	69,5

Allikad: aastaandmed – EKP; kvartaliandmed – Eurostat.

6. Eelarve areng

6.4. Valitsemissektori võla ja SKP suhte aastane muutus ja selle põhjused¹ (protsendina SKPst; vood ühe aasta jooksul)

	Võla ja SKP suhte muutus ²	Esmase puudujääk (-) / ülejääk (+)	Eelarvepositsioonivälise võlamuutuse põhjused								Intressi ja majanduskasvu vahe	Memokirje: laenuvajadus
			Kokku	Tehingud peamiste finantsvaradega					Ümberhindamis- mõju ja muud mahu muutused	Muud		
				Kokku	Sularaha ja hoiused	Laenu	Võlaväärt-paberid	Aktisia- ja investeerimisfondide osakud				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2015	-1,9	-0,3	-0,8	-0,5	0,2	-0,3	-0,3	-0,1	0,0	-0,3	-0,8	1,2
2016	-0,8	-0,7	0,2	0,1	0,3	-0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	-0,3	1,6
2017	-2,3	-1,0	-0,1	0,3	0,5	0,0	-0,2	0,1	-0,1	-0,3	-1,1	0,9
2018	-1,9	-1,3	0,4	0,3	0,4	-0,1	0,0	0,2	0,0	0,1	-0,9	0,8
2018 IV kv	-1,9	-1,3	0,4	0,5	0,4	-0,1	0,0	0,2	0,0	-0,1	-0,9	0,8
2019 I kv	-1,3	-1,2	0,7	0,6	0,6	-0,1	0,0	0,2	0,1	0,0	-0,8	1,2
II kv	-0,9	-1,1	0,8	0,8	0,7	-0,1	0,0	0,2	0,1	0,0	-0,6	1,5
III kv	-1,1	-1,0	0,6	0,4	0,2	-0,1	0,0	0,2	0,0	0,3	-0,8	1,4

Allikad: aastaandmed – EKP; kvartaliandmed – Eurostat.

¹ Finantskriisiga seotud valitsemissektori laenu on konsolideeritud, v.a kvartaliandmed eelarvepositsioonivälise võlamuutuse kohta.

² Arvutatud valitsemissektori võla ja SKP suhte erinevusena vaatlusperioodi lõpus ja aasta varem.

6.5. Riigivõlakirjad¹

(võla teenindamine protsendina SKPst; vood võla teenindamise perioodil; keskmine nominaaltulustus aastas)

	Võla teenindamine eeloleva aasta jooksul ²					Keskmine järelejäänud tähtaeg aastates ³	Keskmine nominaaltulustus ⁴						
	Kokku	Põhisumma	Intress		Kokku		Bilansiline jääk				Tehingud		
			Tähtaeg kuni 3 kuud	Tähtaeg kuni 3 kuud			Ujuva intressimäär	Nullkupon-giga	Fikseeritud intressimäär	Tähtaeg kuni 1 aasta	Emiteerimine	Tagasiostmine	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2017	12,9	11,2	4,2	1,7	0,4	7,1	2,4	1,1	-0,2	2,8	2,3	0,3	1,1
2018	12,6	11,1	3,7	1,5	0,4	7,3	2,3	1,1	-0,1	2,7	2,5	0,4	0,9
2019	12,6	11,2	3,8	1,4	0,4	7,5	2,1	1,3	-0,1	2,4	2,1	0,3	1,1
2018 IV kv	12,6	11,1	3,7	1,5	0,4	7,3	2,3	1,1	-0,1	2,7	2,5	0,4	0,9
2019 I kv	12,7	11,2	3,8	1,5	0,4	7,4	2,3	1,1	0,0	2,6	2,5	0,5	1,0
II kv	12,9	11,4	3,7	1,5	0,4	7,4	2,3	1,3	0,0	2,6	2,3	0,5	0,9
III kv	13,1	11,6	3,9	1,5	0,4	7,4	2,2	1,3	-0,1	2,5	2,1	0,3	1,0
2019 aug	12,9	11,4	4,2	1,5	0,4	7,4	2,2	1,3	-0,1	2,6	2,3	0,4	1,1
sept	13,1	11,6	3,9	1,5	0,4	7,4	2,2	1,3	-0,1	2,5	2,1	0,3	1,0
okt	12,8	11,3	3,5	1,5	0,4	7,5	2,2	1,3	-0,1	2,5	2,1	0,3	1,2
nov	12,9	11,5	3,5	1,4	0,4	7,5	2,1	1,3	-0,1	2,4	2,0	0,3	1,2
dets	12,6	11,2	3,8	1,4	0,4	7,5	2,1	1,3	-0,1	2,4	2,1	0,3	1,1
2020 jaan	12,6	11,2	4,2	1,4	0,4	7,5	2,1	1,3	-0,1	2,4	2,1	0,2	1,1

Allikas: EKP

¹ Nimiväärtuses, ei ole valitsemissektori siseselt konsolideeritud.

² V.a tulevased maksed võlaväärtpaberitelt, mis ei kuulu veel tasumisele, ning ennetähtaegsed tagasiostud.

³ Järelejäänud tähtaeg perioodi lõpus.

⁴ Bilansiline jääk perioodi lõpus; 12 kuu keskmine tehingute maht.

6. Eelarve areng

6.6. Eelarve areng euroala riikides

(protsendina SKPst; vood ühe aasta jooksul ja bilansiline jääk perioodi lõpus)

	Belgia 1	Saksamaa 2	Eesti 3	Irimaa 4	Kreeka 5	Hispaania 6	Prantsusmaa 7	Itaalia 8	Küpros 9	
Valitsemissektori eelarve puudujääk (-) / ülejääk (+)										
2015	-2,4	0,9	0,1	-1,9	-5,6	-5,2	-3,6	-2,6	-1,0	
2016	-2,4	1,2	-0,5	-0,7	0,5	-4,3	-3,5	-2,4	0,1	
2017	-0,7	1,2	-0,8	-0,3	0,7	-3,0	-2,8	-2,4	1,7	
2018	-0,7	1,9	-0,6	0,1	1,0	-2,5	-2,5	-2,2	-4,4	
2018 IV kv	-0,8	1,9	-0,6	0,1	1,0	-2,5	-2,5	-2,2	-4,4	
2019 I kv	-1,1	1,8	-0,7	0,1	0,3	-2,6	-2,9	-2,2	-3,8	
II kv	-1,5	1,7	-0,6	0,7	0,5	-2,9	-3,2	-2,1	-3,6	
III kv	-1,7	1,6	-0,4	1,0	0,8	-2,8	-3,3	-2,1	3,7	
Valitsemissektori võlg										
2015	105,2	72,1	10,0	76,7	175,9	99,3	95,6	135,3	107,5	
2016	104,9	69,2	10,2	73,9	178,5	99,2	98,0	134,8	103,4	
2017	101,8	65,3	9,3	67,8	176,2	98,6	98,4	134,1	93,9	
2018	100,0	61,9	8,4	63,6	181,2	97,6	98,4	134,8	100,6	
2018 IV kv	102,1	61,9	8,4	63,6	181,2	97,6	98,4	134,8	100,6	
2019 I kv	103,1	61,7	8,0	65,4	182,0	98,9	99,7	136,5	103,1	
II kv	102,5	61,1	9,3	63,9	179,6	98,9	99,6	138,0	107,0	
III kv	102,3	61,2	9,2	62,6	178,2	97,9	100,5	137,3	97,8	
	Läti 10	Leedu 11	Luksemburg 12	Malta 13	Madalmaad 14	Austria 15	Portugal 16	Sloveenia 17	Slovakkia 18	Soome 19
Valitsemissektori eelarve puudujääk (-) / ülejääk (+)										
2015	-1,4	-0,3	1,4	-1,0	-2,0	-1,0	-4,4	-2,8	-2,7	-2,4
2016	0,1	0,2	1,8	0,9	0,0	-1,5	-1,9	-1,9	-2,5	-1,7
2017	-0,5	0,5	1,4	3,4	1,3	-0,7	-3,0	0,0	-1,0	-0,7
2018	-0,7	0,6	2,7	1,9	1,5	0,2	-0,4	0,8	-1,1	-0,8
2018 IV kv	-0,7	0,6	2,7	1,9	1,5	0,2	-0,4	0,8	-1,1	-0,8
2019 I kv	-0,7	0,2	3,1	1,7	1,7	0,2	-0,1	0,6	-1,1	-1,1
II kv	-1,0	0,0	3,3	1,2	1,8	-0,1	0,1	0,6	-1,0	-1,4
III kv	-0,7	-0,3	2,4	0,8	1,7	0,0	0,1	0,9	-1,2	-2,2
Valitsemissektori võlg										
2015	36,7	42,7	22,0	57,8	64,6	84,9	131,2	82,6	51,9	63,0
2016	40,2	39,9	20,1	55,5	61,9	82,9	131,5	78,7	52,0	62,6
2017	38,6	39,3	22,3	50,3	56,9	78,3	126,0	74,1	51,3	60,9
2018	36,4	34,1	21,0	45,8	52,4	74,0	122,2	70,4	49,4	59,0
2018 IV kv	36,4	34,1	21,0	45,8	52,4	75,7	122,2	70,4	49,1	59,0
2019 I kv	37,7	34,0	20,8	46,2	50,9	74,0	123,7	68,1	49,3	58,9
II kv	36,7	36,1	20,4	45,4	50,9	72,7	121,1	67,7	48,6	60,9
III kv	36,4	35,9	20,2	43,1	49,3	71,8	120,5	68,1	48,4	59,4

Allikas: Eurostat.

© Euroopa Keskpank, 2020

Postiaadress 60640 Frankfurt am Main, Germany
Telefon +49 691 3440
Koduleht www.ecb.europa.eu

Kõik õigused on kaitstud. Taasesitus õppe- ja mitteäriilistel eesmärkidel on lubatud, kui viidatakse algallikale.

Käesolev ülevaade on valminud EKP juhatuse vastutusel. Tõlked koostatakse ja avaldatakse liikmesriikide keskpankade poolt.

Käesolevas väljaandes sisalduvad statistilised andmed on esitatud seisuga 11. märts 2020.

Erialaterminid ja lühendid on avaldatud [EKP sõnastikus](#) (ainult inglise keeles).

ISSN 2363-3476

ELi kataloogi nr QB-BP-20-002-ET-N